

ÅRSREDOVISNING 2009

Nämndernas bokslut

DEL **2**

Årsredovisning 2009

Del 2: Nämndernas bokslut

Årsredovisningen är framtagen av kommunstyrelsens kontor.

Kontorets kontaktpersoner för årsredovisningen är:

Yvonne Nyström (kommunen)

Claes-Göran Magnell (kommunen)

Göran Lindgren (koncernen)

Innehåll

Kommunrevisionen	4
Kommunfullmäktige	6
Kommunstyrelsen	8
<i>Arbetsgivaråtgärder</i>	13
<i>Näringslivsåtgärder</i>	15
<i>Välfärd och hållbar utveckling</i>	22
<i>Serviceenheterna</i>	26
Symfoniorkestern	32
Valnämnden	38
Överförmyndaren	39
Stadsplaneringsnämnden	41
Tekniska nämnden	48
Kollektivtrafiknämnden	54
Byggnads- och miljöskyddsnämnden	58
<i>Brandförsvaret</i>	62
Barn- och ungdomsnämnden	64
Gymnasienämnden	76
Kultur- och fritidsnämnden	83
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	88
Vård- och omsorgsnämnden	95
Socialnämnden	104
Pågående investeringsprojekt 2009	110

Kommunrevisionen

Ansvarsområde

Kommunrevisionen granskar för att främja och för att pröva om all kommunal verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig. Vår revision är lagstadgad och den genomförs enligt revisionsreglementet samt god revisionsssed i kommunal verksamhet. Den kommunala verksamheten sköts av styrelser, nämnder, beredningar och företag. Kommunrevisionen är den samlade benämningen för de förtroendevalda revisorerna, lekmannarevisorerna och revisionskontoret.

Ekonomiskt resultat

Årets resultat blev 65 tkr. Överskottet förklaras av att verksamheten effektiviserades genom process- och kvalitetsutveckling.

Viktiga händelser under året

Kommunrevisionen fortsatte utvecklingen av kommunikationsrevisions- och revisionsprocesserna både externt och internt. Utvecklingen av ett mer dialogbaserat arbetssätt avsåg såväl samlade som individuella insatser. Utvecklingsarbetet stärkte legitimiteten och kommunrevisionens ställning som ett demokratiskt kontrollinstrument. Vi deltog i fullmäktiges sammanträden för att utveckla samverkan. Regelbunden presidiesamverkan genomfördes med kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens presidier.

Vi vidareutvecklade och dokumenterade granskningsprocesserna för både verksamhetsrevision och lekmannarevision. Våra granskningsprocesser kännetecknades av de årliga revisionsdialogerna med samtliga styrelser, nämnder, beredningar och företag. Antalet revisionsdialoger påverkades av den genomförda revisionsanalysen och granskningsgruppernas egna bedömningar. De förtroendevalda revisorerna och lekmannarevisorerna fick sakkunnigt stöd av revisionskontoret. Även konsulter från ledande revisionsbyråer deltog i granskningen. Vårt avtal med auktoriserade revisorer i rådhuskoncernen 2009-2012 började tillämpas. Vi planerade för den 62:a Primärkommunala revisionskonferensen i Norrköping år 2010.

Måluppfyllelse

Den lagstadgade kommunrevisionen utfördes enligt kommunallagen, aktiebolagslagen, revisionsreglementet och god revisionsssed i kommunal verksamhet. Samtliga revisionsobjekt granskades genom verksamhets-, ekonomi- och slutrevision. Kommunfullmäktige följde förslagen i 2008 års revisionsberättelse med revisionsredogörelse vid ansvarsutkrävandet i april 2009. I allt väsentligt följde styrelserna, nämnderna, beredningarna och företagen våra rekommendationer. Den årliga revisionen 2009 dokumenteras i revisionsberättelsen med revisionsredogörelsen.

Kommunrevisionen hade en viktig uppgift att bedöma om de demokratiska spelreglerna efterlevdes i kommunen. Vårt arbete präglades av politiskt samförstånd. Revisionsredogörelsen och

Resultaträkning tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	311	191
Verksamhetens kostnader	-4 451	-4 482
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	0	0
Verksamhetens nettokostnad	-4 140	-4 291
Budget	4 205	4 328
Årets resultat	65	37
Nettoinvesteringar	0	0

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	4,0	5,0
Antal anställda	4	5

revisionsrapporterna var tillgängliga för Norrköpingsborna genom vår hemsida. Vår verksamhet kännetecknades av en framåtriktad syn där begreppen förebygga och ge råd hade en stor betydelse i vårt dagliga revisionsarbete.

Framtiden

Vi anordnar den 62:a Primärkommunala revisionskonferensen den 2-3 juni 2010. Det är ett utmärkt tillfälle för Norrköping att presentera sig och för Sveriges förtroendevalda kommunala revisorer att få uppleva vårt Norrköping. Revisionskonferensens genomförande förutsätter en nära samverkan mellan kommunrevisionen och kommunfullmäktige. Medel avsätts för att möjliggöra revisionskonferensen utan att den reguljära revisionsverksamheten påverkas. Visionen är att Norrköpings kommunrevision bör vara en av Sveriges ledande kommunrevisioner.

Kommunrevisionen vidareutvecklar hela tiden revisions- och kommunikationsprocesserna. Vi medverkar också i lokalt, regionalt, centralt, nordiskt och globalt nätverksarbete inom revisionsområdet för att skapa mervärden. Den gemensamma inriktningen för vår medverkan är en stark och självständig kommunrevision i Sverige. Statsmakterna har genomfört lagändringar för att ytterligare stärka kommunrevisionens oberoende.

Kommunfullmäktige

Ansvarsområde

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige fattar beslut om kommunens budget, skattenivå och fastställer mål och riktlinjer för kommunens verksamhet. Genom ägardirektiv anger kommunfullmäktige även ramar för de kommunala bolagens verksamhet. Kommunfullmäktige har en demokratiberedning och en tillfällig beredning för framtagande av ett landsbygdsprogram.

Ekonomiskt resultat

Kommunfullmäktige resovisar ett överskott på 417 tkr. Överskottet avser i huvudsak arvoden.

Viktiga händelser under året

Kommunfullmäktige hade 11 sammanträden under 2009. I finanskrisens spår reviderades budgeten för 2009 på sammanträdet i mars. Nämndernas ramar justerades ner på grund av att kommunens skatteintäkter beräknades sjunka.

Budgeten för 2010 fastställdes av kommunfullmäktige den 26 oktober. Samtidigt beslutades att den kommunala skatten skulle vara oförändrad under 2010.

Under 2009 antog kommunfullmäktige fyra program, program är de dokument där målen för kommunens verksamhet fastställs. Programmet för full delaktighet, som antogs i februari, ersätter kommunens handikappolitiska program. En energiplan som sträcker sig ända till 2030 antogs av kommunfullmäktige i mars. Avfallsplan 2009-2012 antogs i juni och ett nytt socialpolitiskt program antogs i september.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde i januari hölls ett seminarium med temat Norrköping i EU.

När årsredovisningen behandlades i april följdes inte bara de ekonomiska målen för 2008 upp utan även kommunfullmäktiges andra mål. Uppföljningen gjordes i form av en fördjupad resultatuppföljning av kommunfullmäktiges fokusområden inom fyra områden. Fyra stationer behandlade ett fokusområde vardera under två pass efter varandra. Ledamöterna valde själv vilken station de deltog vid. Kommunfullmäktige gjorde också en stor uppföljning av antagna mål om välfärd, miljö och näringslivet i Norrköping när man i september behandlade Hållbarhetsrapport 2008.

Resultaträkning, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	56	131
Verksamhetens kostnader	-10 608	-10 776
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-150	-157
Verksamhetens nettokostnad	-10 703	-10 802
Budget	11 120	11 212
Årets resultat	417	410
Nettoinvesteringar	0	0

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	0	0
Antal anställda	0	0

Mandatfördelningen i kommunfullmäktige	2009
Socialdemokraterna	32
Vänsterpartiet	5
Moderata samlingspartiet	23
Centerpartiet	5
Folkpartiet liberalerna	5
Kristdemokraterna	6
Miljöpartiet de gröna	5
Sveriges pensionärers intresseparti	2
Sverigedemokraterna	2
Totalt	85

Kommunfullmäktige följde vid sitt sammanträde i augusti upp det tidigare beslutet att bilda en bolagskoncern där kommunens bolag förvaltas av Norrköping Rådhus AB. Dotterbolagen presenterade sin verksamhet för kommunfullmäktige och en genomgång av bolagens ekonomi gjordes.

På sammanträdet i december gavs demokratiberedningen ett nytt uppdrag. Så här formulerades beredningens uppdrag:

1. Utifrån resultaten kring demokrati och inflytande i kommunens välfärdsboks slut ska demokratiberedningen se vilka utvecklingsmöjligheter som finns samt föreslå kommunfullmäktige åtgärder.
2. Inventera kunskaper och aktuell forskning i frågor kring medborgarfrågor och inflytande.
3. Utgöra en resurs för nämnderna i deras arbete kring inflytandefrågor samt metoder för detta genom medborgardialog i olika former.
4. Sprida kunskap om vikten av den representativa demokratin och tillsammans med valnämnden verka för ett ökat valdeltagande samt i övrigt fullgöra de uppdrag och uppgifter som kommunfullmäktige eller dess presidium ger.

Kommunfullmäktige fortsatte arbetet med att aktivt delta i formulerandet av de politiska målen i de program som man beslutar om. Den lands-

byggsberedning som inrättades i december 2008 fick ledamöter och sitt uppdrag fastställda på sammanträdet i april. Landsbyggsberedningen ska i samråd med berörda nämnder och andra intressenter upprätta ett förslag till ett övergripande landsbyggsprogram för kommunen. Uppdraget ska vara slutfört till juni månad 2010.

Under 2009 hölls 26 interpellationsdebatter och 17 frågor besvarades under kommunfullmäktiges sammanträden.

Kommunfullmäktiges ledamöter besökte i februari kommunens olika verksamheter. Ledamöterna valde själv vilken verksamhet de besökte. Besöken syftade till att öka ledamöternas kunskap om kommunens verksamheter.

Under 2009 beslutade kommunfullmäktige att bilda ytterligare ett kommunalförbund tillsammans med Linköpings kommun. Kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Götaland har övertagit brandförsvarets uppgifter från byggnads- och miljöskyddsnämnden. Dessutom beslutade kommunfullmäktige under året att flytta upphandlingsverksamheten till kommunalförbundet Fjärde storstadsregionen.

I mars månad fattade kommunfullmäktige beslut om inköp av tio nya spårvagnar för 28,2 miljoner euro. Dessutom beslutade kommunfullmäktige i maj att utöka investeringsanslaget så att en ny bokbuss kunde införskaffas.

Kommunstyrelsen

Ansvarsområde

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och ansvarar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen svarar också i egenskap av ägare för koncernledningen av de företag kommunen helt eller delvis äger.

Kommunstyrelsen är kommunens centrala arbetsgivarorgan, tillika kommunens löne- och pensionsmyndighet och skall ta ansvar för frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

Kommunstyrelsen är anställningsmyndighet för all kommunal personal med undantag av anställda vid revisionskontoret vilka har kommunrevisionen som anställningsmyndighet.

Kommunstyrelsen är dessutom kommunens hamnmyndighet och arkivmyndighet.

Under kommunstyrelsen finns två utskott

Personalutskottet ansvarar för arbetsgivarfrågor, personalpolitik, förhandlingar, arbetsmiljö, jämställdhet chefsrekrytering med mera.

Krisledningsutskottet. Kommunstyrelsens uppgifter som krisledningsnämnd fullgörs vid extraordinära händelser i fredstid via krisledningsutskottet. Utskottet har vid behov rätt att överta ansvaret för hela eller delar av kommunens verksamhet med hänsyn till händelsens art och omfattning.

Ekonomiskt resultat

Under kommunstyrelsen redovisas kommunens samlade intäkter avseende kommunalskatt, kommunal utjämning med mera. Här redovisas även kommunens finansiella verksamhet.

På kostnadssidan redovisas en rad kommunövergripande kostnader vilket framgår av tabellen bokslut per verksamhet.

Verksamheten under kommunstyrelsen redovisar ett överskott i förhållande till budget på 127,4 mnkr. Kommunalskatt, kommunal utjämning redovisar ett underskott på 31 mnkr.

Den finansiella verksamheten redovisar i förhållande till budget ett överskott på 35,5 mnkr. I överskottet ingår bland annat ett realiserat resultat för pensionsfonden på 7,5 mnkr, en utdelning från Sveriges Kommuner och Landsting på 7,2 mnkr samt ränteintäkter från Norrköping Rådhus AB på närmare 21 mnkr.

Realisationsvinster vid fastighetsförsäljningar uppgår till 104 mnkr. Merparten 98 mnkr avser försäljningar av tomträtter.

Resultaträkning, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	1 210 421	1 130 480
Verksamhetens kostnader	-1 398 114	-1 525 550
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-23 282	-30 538
Verksamhetens nettokostnad	-210 975	-425 608
Skatter m m	4 405 564	4 342 144
Kommunal utjämning m m	1 269 017	1 146 476
Finansiell kostnad	-237 972	-425 252
Finansiell intäkt	301 044	553 628
Internränta	168 806	156 735
Nettointäkt efter skatter och finansnetto	5 695 484	5 348 123
Budget	5 568 044	5 375 092
Årets resultat före extraordinära poster	127 440	-26 969
Extraordinär intäkt	0	0
Extraordinär kostnad	0	5 000
Årets resultat	127 440	-31 969
Nettoinvesteringar	-39 815	-4 357
varav hamnen	-35 505	-1 483

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	77	*
Antal anställda	78	*

* ny organisation från 2009

Försäkringar redovisar ett stort överskott på 49,3 mnkr. Kommunen betalar årligen premier till AFA Försäkring avseende avtalsgruppsjukförsäkring (AGS-KL) och avgiftsbefrielseförsäkring för de anställda. Under 2009 har AFA styrelsen vid två tillfällen omprövat premienivån till följd av den reformerade sjukskrivningsprocessen. Den sista sänkningen kom så sent som i mitten av december månad och innebar att premierna för 2009 sänktes med ytterligare 23,8 mnkr och totalt fastställdes till noll kronor för hela året.

Kommunstyrelsen har fattat beslut om att inrätta en kompetensutvecklingsfond från och med 2010. Syftet med fonden är att över tid se till att kommunens medarbetare är anställningsbara. Den sista sänkningen på AFA försäkringen har avsatts till kompetensutvecklingsfonden.

Under 2009 informerade Skatteverket om ändrade regler vad gäller särskild löneskatt för vissa uppdragstagare. En omprövning av deklARATIONERNA för åren 2004-2007 innebar en återbetalning till Norrköpings kommun på 3,8 mnkr.

Norrköpings samordningsförbund har under årens lopp upparbetat ett kapital som delvis återbetalades till huvudmännen, för Norrköping 3,1 mnkr.

Norrköpings kommun tecknade 2007 avtal med staten om medfinansiering av Citybanan. I bokslutet för 2007 gjordes en avsättning på 16 mnkr för Norrköpings åtagande. Därefter sätts årligen av den indexuppräknings som finns inskrivet i avtalet, för 2009 234 tkr.

I kommungemensamma kostnader ingår exempelvis driftbidrag till Östsam, internationellt arbete, kommunpost, vissa IT-system.

Bokslut per verksamhet	Budget	Bokslut	Avvikelse
Kommunalskatt	-4 438 900	-4 405 564	-33 336
Kommunal utjämning m m	-1 266 700	-1 269 017	2 317
Finans	-18 000	-36 860 *	18 860
Internränta	-159 700	-168 840	9 140
Realiserat resultat pensionsfonden		-7 518 *	7 518
Delsumma	-5 883 300	-5 887 799	4 449
Politisk verksamhet	15 540	15 670	-130
Nämndadministration	4 052	3 861	191
Övrig politisk verksamhet	7 076	6 942	134
Arbetsgivaråtgärder **	20 800	17 419	3 381
Näringslivsåtgärder ***	29 812	28 314	1 498
Övriga kontor under kommunstyrelsens kontor	24 405	19 924	4 481
Kommungemensamma kostnader	31 533	29 132	2 401
Kultur- och fritidsverksamhet	46 192	45 586	606
varav Östgötateatern	17 682	18 015	-333
varav hyra Louis De Geer	14 673	14 734	-61
Norrköpings visualiseringscenter	3 925	3 925	0
Hamnen	3 821	2 366	1 455
Citybanan		234	-234
Borgensåtaganden		-105	105
Realisationsvinster, netto		-80 217	80 217
Pensioner	116 000	131 753	-15 753
Försäkringar		-49 346	49 346
Avsatt till kompetensutvecklingsfond		23 800	-23 800
Återbetald löneskatt uppdragstagare		-3 842	3 842
Återbetalt verksamhetsbidrag Samordningsförbundet		-3 100	3 100
Kommunstyrelsens anslag för oförutsett	12 100	0	12 100
Delsumma	315 256	192 315	122 941
Årets resultat	-5 568 044	-5 695 484	127 440

* I dessa poster ingår även vissa verksamhetskostnader för finansverksamheten.

** Se specifikation sid 15

*** Se specifikation sid 18

Norrköpings Visualiseringscenter C

Satsningen på Norrköpings Visualiseringscenter C bedrivs tillsammans med Linköpings Universitet, Norrköpings Science Park och Interactive Institute. I satsningen skapas synergier mellan forskning, tillämpade utvecklingsprojekt, riktade näringslivsinsatser och publik verksamhet. I klustret ingår också den film- och mediepedagogiska satsning som kultur- och fritidsnämnden svarar för.

Norrköpings kommun har ett särskilt ansvar för driften av den publika verksamheten inom centret, med bland annat en spektakulär dom för digital visualisering. Norrköpings kommun svarar också för marknadsföring av och koordineringsarbete för hela centret.

Under 2009 har ett intensivt ombyggnationsarbete pågått i Ströms ullspinneri och Bergs kraftstation i kvarteret Kopparhammaren i Industrielandskapet. Akademiska Hus är fastighetsägare och byggherre. De nya lokalerna för centrets verksamhet kommer att vara färdigställda under våren 2010.

Utmärkande händelser under verksamhetsåret 2009 är bland annat centrets medverkan vid EU-ministermöte i Jönköping, Åre, Linköping/Norrköping samt vid klimatmötet COP 15 i Köpenhamn. Vid dessa tillfällen har centrets utvecklingsprojekt avseende klimatvisualisering respektive medicinsk visualisering presenterats.

Under andra halvåret 2009 har förberedelser genomförts för att överföra det publika projektet, med arbetsnamnet Citilab, till ett kommunägt bolag med namnet Norrköping Visualisering AB.

Arbete baserat på Miljöprogrammet Leva i Norrköping

Norrköpings miljöprogram gäller för perioden 2002-2010. Arbetet med miljöfrågor har fokuserats på de tre områden som prioriterades i samband med att programmet antogs av fullmäktige – klimatfrågor, övergödning och giftfri miljö.

Miljöprogrammet består av en programdel och fyra bilagor. Bilaga 1 beskriver miljösituationen i kommunen. Arbete med att uppdatera den texten

har inletts och den kommer att utgöra en egen rapport när den är färdig under 2010.

Giftfri miljö

En handlingsplan för giftfri miljö har antagits under året. Handlingsplanen innehåller tre bilagor som specificerar åtgärder inom områdena byggande, upphandling och extern miljö. I bilagan för byggande finns fyra riktlinjer för val av byggvaror så att särskilt farliga ämnen undviks, dokumentation av byggvarors innehåll samt avfallshantering vid byggande och rivning. Dessa gäller för hela kommunkoncernen och antogs samtidigt som handlingsplanen.

Övergödning

Arbetet har fokuserats på Ensjön. Ett mycket aktivt samarbete med de boende och andra aktörer med intresse av Ensjön har inletts. En ny handlingsplan för sjön har tagits fram med syfte att minska tillförseln av näringsämnen så mycket att övergödningssituationen i sjön förbättras. Viss planering kring byggande av våtmarker vid några av de vattendrag som rinner ut i sjön pågår.

Bildandet av vattenråd för Glan och Bråviken i enlighet med EU:s vattendirektiv har inletts.

Klimatfrågor

Klimatvision

Arbete med att konkretisera den klimatvision som Linköping och Norrköping tagit fram gemensamt har pågått i en politisk beredningsgrupp. Arbetet har inledningsvis fokuserat kollektivtrafik och upphandlingsfrågor.

Energiplan

Kommunens Energiplan antogs i mars 2009. Den ska kompletteras med en handlingsplan som främst berör den kommunala organisationen. Arbetet läggs upp i två etapper, där den första är inriktad på förvaltningar och kommunala bolag som hanterar fysiska strukturer, upphandlingar och investeringar och den andra på attityder och beteenden. Handlingsplanen för etapp ett planeras vara klar till årsskiftet 2010/2011.

Uthållig kommun (UK)

Arbetet med UK har pågått under året. Inom temat Trygg värme har ett seminarium med inriktning på hur man hanterar längre avbrott i värmeförsörjningen hållits. Det hade cirka 60

deltagare. Arbetet med en klimat- och energistrategi har fortsatt, och kommunens handlingsplan utifrån Energiplanen kommer att utgöra nästa steg i detta arbete. En kartläggning av kommunens egen energianvändning har genomförts.

Två nya projekt har inletts – ett med inriktning på inomhus- och utomhusbelysning, som sker i samverkan med Jönköpings Högskola, och ett med inriktning på energieffektivisering i företag inspirerat av ett projekt i Eskilstuna.

Klimatinvesteringsprogram

Under året slutrapporterades Klimatinvesteringsprogrammet (KLIMP) ”Långsiktigt hållbart klimatarbete” som tilldelades medel för perioden 2004-2008. Naturvårdsverket godkände slutrapporten och bidraget har slutreglerats till åtgärdsåtgärna.

Norrköping har beviljats ytterligare en KLIMP-ansökan ”Klimatambitiösa Norrköping” för perioden 2008-2012. Programmet ger bidrag till:

- Kraftvärme och biodiesel från raps och svingödsel till Torps gård,
- Fjärrvärme av spillvärme i Kimstad till Tekniska verken i Linköping,
- Energieffektivisering i Norrköpings hyresfastigheter till Hyresbostäder,
- Nätverket för hållbara transporter för Klimatklippet till kommunservice.

Visst bidrag avser även administration av programmet.

Hållbart Resande i Norrköpings kommun

Inom klimatinvesteringsprogrammet 2004-2008 var Nätverket för hållbara transporter (NHT) folkbildningsprojektet. NHT samverkade med interna och externa parter kring området Hållbart Resande och Mobility Management vilket handlar om att påverka människors attityder och beteenden och påverka resandet innan resan påbörjats.

I samband med projektavslut 2008/2009 uttryckte både Norrköpings kommun och Väg-

verket en vilja av att fortsätta samverkan kring Hållbart Resande och Mobility Management för att successivt tydliggöra området som en ordinarie verksamhet i kommunen. Arbetet har därför drivits vidare under namnet ”Hållbart Resande i Norrköpings kommun” i samverkan mellan kommunen och Vägverket. Verksamheten har under denna period ingått som ett delprojekt inom Den Goda Staden och letts av en styrgrupp med representation från Vägverket och tre kommunala förvaltningar. Parterna har enats om att samverkan bör förlängas då parterna ser stora fördelar med ett aktivt samarbete.

Hälsans Nya Verktyg (HNV) i Norrköping

Hälsans nya verktyg kraftsamlar för att göra Östergötland ledande i Europa inom hembaserad vård och omsorg. I arbetet deltar representanter från näringsliv, universitet och offentlig verksamhet i regionen. HNV ska medverka till skapandet av produkter och tjänster samt uppnå excellens inom applikationsorienterad forskning.

Under 2009 har följande gjorts i Norrköping

- Inventering av program i kommunen med anknytning till HNV
- ”Kartläggning” av pågående projekt, arbete, samverkan som pågår i Norrköping med anknytning till HNV
- Kartläggning av kunskap och idéer genom samtal/intervjuer med 90 personer anställda i Norrköpings kommun och i företag/organisationer
- Handlingsplan för arbetet med HNV i Norrköping
- Omvärldsbevakning genom överläggningar och deltagande i konferenser
- Information, förankring och marknadsföring av HNV i Norrköpings kommun
- Förslag på mål och viktiga områden för HNV i Norrköping har tagits fram och presenterats
- Projekt har lyfts fram och aktiviteter genom HNV har vidtagits
- En ansökan till EU-programmet ICT-CIP har gjorts – ej beviljad.
- Två ansökningar om medel för förstudie och till konferens har beviljats

SERN

Vid General Assembly i Rimini april 2009 beslutades att till styrelsen för SERN skulle ett AU inrättas. I detta ingår ordförande Roberta Mario och vice ordförande Li Teske. Styrelsen har haft tre möten under året och arbetsutskottet ett.

En uppföljning av vad Norrköpings medlemskap i SERN har betytt har initierats och påbörjats. Resultatet av denna uppföljning kommer att presenteras under 2010.

Samverkansavtal med Linköpings universitet

Samverkansavtalet mellan Norrköpings kommun och Linköpings universitet och dåvarande Arbetslivsinstitutet tillkom 2002 och samverkansavtalet är nu inne i sin tredje period och samarbetet och samverkan utvecklas och fördjupas ständigt.

En nyhet i samverkansavtalet för innevarande period är tillkomsten av så kallade Lyskraftgrupper det vill säga arbetsgrupper som fördjupar sig i specifika områden/sakområden inom utbildning, vård och omsorg och socialt arbete, staden som fysisk miljö och politisk arena, infrastruktur – transport och logistik samt kommunen som miljö för arbete företagande och kulturliv.

Arbetsgivaråtgärder

Anställningsstoppet

Den 17 mars beslutade kommunstyrelsen om ett omedelbart anställningsstopp i hela kommunen med möjlighet för förvaltningscheferna att begära dispens hos personaldirektören. Under 2009 har cirka 550 dispensansökningar behandlats, framför allt har dessa avsett visstidsanställningar inom grundskola och förskola.

Under 2009 har antalet anställda minskat med 58 tillsvidareanställda och med 216 visstidsanställda.

Plan för likabehandling

Under 2009 har kommunstyrelsen fattat beslut om en plan för likabehandling som ersätter tidigare planer för jämställdhet och mångfald. Syftet med planen är att konkretisera kommunens program för personalpolitik och tydliggöra vad det innebär för arbetet för likabehandling. I linje med den nya diskrimineringslagen innehåller planen mål och åtgärder för kommunens arbete för jämställdhet och mot diskriminering på grund av kön, ålder, religion eller annan trosuppfattning, utländsk bakgrund, funktionsnedsättning, sexuell läggning, och könsöverskridande identitet.

Medarbetarenkäten

Under september – oktober 2009 genomfördes för fjärde gången kommunens medarbetarundersökning, Kommunen - en bättre arbetsplats. 2009 års undersökning var den första totalundersökningen och resultatet kan brytas ner på enhetsnivå.

Svarsfrekvensen i kommunen totalt blev 73,1 procent. Av de 8 812 medarbetare som bjudits

in till undersökningen svarade 6 438 på hur de uppfattar kommunen som arbetsgivare, sin syn på ledarskapet och sitt arbete. Resultatet 2009 är bättre än 2007 inom alla områden, och störst förbättringar har skett inom områdena Gott ledarskap, Förnyelse och lärande samt Mål och vision.

Personalkontoret 2009

Budgetfinansierad verksamhet	Budget	Bokslut	Avvikelse
Personalkontor	4 293	5 019	-726
Personliga tjänster	7 431	7 668	-237
ReKom (rehabilitering i kommunen)	3 118	1 151	1967
Övertalighet KS	368	330	38
Pensionsadministration	2 073	1 739	334
Kompetensförsörjning	204	60	144
Projekt			
<i>Chefsutveckling</i>	306	299	7
<i>Åtgärder för hälsa</i>	3 007	2 910	97
<i>Vaccination influensa</i>	0	84	-84
Totalt budgetfinansierat	20 800	19 260	1 540

Intäktsfinansierad verksamhet	Intäkt	Kostnad	Avvikelse
Rehabförsäkring	2 550	1 803	747
Chefstöd	8 398	7 189	1 209
Chefsutveckling	2 759	2 611	148
Facken	17 306	16 351	955
Heroma	14 442	12 198	2 244
Vikariebank	649	649	0
Personalkonsert 2009	2 566	2 566	0
Avsättning strukturella kostnader	0	3 462	-3 462
Totalt intäktsfinansierat	48 670	46 829	1 841

Summa	69 470	62 259	3 381
--------------	---------------	---------------	--------------

Uppdragsplanen till förvaltningschefer

För att åstadkomma en tydligare integrering och uppföljning av de personalpolitiska målen hos förvaltningarna har personalutskottet under 2009 beslutat rikta en uppdragsplan med arbetsgivaruppdrag direkt till förvaltningscheferna. Uppdragsplanen har sin grund i de personalpolitiska målen och prioriterade uppföljningsområden. Inför 2010 är de prioriterade områdena Hälsa och Kompetensutveckling.

Arbetsgivaruppdraget ska från och med 2010 följas upp och redovisas i samband med årsredovisningen för att ge en samlad och fördjupad bild av de personalstrategiska områdena.

Personalutskottet avser att fortsättningsvis, vid tre tillfällen per år, träffa förvaltningscheferna för en dialog omkring arbetsgivaruppdraget

- i samband med bokslutet för utvärdering och diskussion om resultatet av föregående års uppdrag,
- i augusti för en delårsuppföljning av innevarande års uppdrag och start av arbetet med en ny uppdragsplan samt
- i oktober/november för en dialog omkring nästkommande års uppdrag

Pandemi

Norrköpings kommun har under 2009 medverkat till att vaccinera mot den nya influensan A(H1N1) och tillsammans med landstinget planerat gemensamma insatser för att förhindra en pandemi.

Kommunen har ställt lokaler på Sandbyhovsområdet till landstingets förfogande och kommunens sjuksköterskor har vaccinerat brukare inom äldreomsorgen, samt skolelever från 6 års ålder.

Förhandlingsfrågor

Från och med den 1 januari 2010 överförs Linköpings och Norrköpings räddningstjänster/brandförsvaret från respektive kommun till "Kommunalförbundet räddningstjänsten Östra Götaland". Eftersom personalen i samband med detta byter arbetsgivare har det under hösten varit intensiva förhandlingar med de fackliga organisationerna för att kunna slå ihop två olika räddningstjänster till en. Olika lokala avtal och överenskommelser har tillämpats utöver de centrala avtalen vilket gör att anställningsvillkoren har varit olika i de två kommunerna

Kommunen har under 2009 haft två tvister som avgjorts i Arbetsdomstolen.

Näringslivsåtgärder

Näringslivskontoret har tillsammans med Etablering Norrköping AB och Norrköping Science Park AB ansvar för det operativa arbetet med näringslivsutveckling.

Sedan september 2007 finns Upplev Norrköping AB vars huvuduppgifter är turistverksamhet, marknadsföring och evenemang.

Marknadsföring

Under 2009 bildades Marknadsbolaget Fjärde Storstadsregionen. Bolaget ägs av det regionala näringslivet (tio aktieägare), Linköpings kommun, Norrköpings kommun och Linköpings universitet. Målen med bolagets verksamhet är att:

- öka kännedomen om Fjärde Storstadsregionen
- ge en positiv bild av Fjärde Storstadsregionen
- öka synligheten i media kring utvecklingen av Fjärde Storstadsregionen och dess profilområden
- öka användningen av begreppet både internt i regionen och externt utanför regionen

Bolagets verksamhetsidé är att i egenskap av regionens marknadsavdelning profilera och positionera Fjärde Storstadsregionen på den nationella arenan.

Näringsliv och marknadsföring

Verksamhet	Budget	Bokslut	Avvikelse
Verksamhetsbidrag till organisationer för nyföretagande	685	685	0
<i>Nyföretagarcentrum</i>	300	300	0
<i>Östgöta COOP Center</i>	100	100	0
<i>Ung Företagsamhet</i>	85	85	0
<i>IFS (Internationella Företagarföreningen i Sverige)</i>	200	200	0
Skärgården och landsbygdsutveckling	1 342	1 178	164
<i>Stöd till projekt landsbygd/skärgård</i>	250	209	41
<i>Leader projekt</i>	860	746	114
<i>Marknadsplanering – landsbygdsprojekt</i>	32	23	9
<i>Arkösundsprojektet</i>	200	200	0
Norrköping Science Park AB			
<i>Bidrag till bolagets drift och projektverksamhet</i>	2 500	2 500	0
<i>Drivbänken</i>	1 500	1 500	0
Näringslivskontoret	6 398	6 734	-336
<i>Kontorets driftskostnader</i>	5 248	5 287	-39
<i>Projektverksamhet</i>	950	1 223	-273
<i>Universitetsverksamhet</i>	200	224	-24
Marknadsföringsbolaget Nya Norrköping	2 950	1 921	1 029
Universitetsverksamhet	225	223	2
Upplev Norrköping	9 934	9 934	0
Norrköpings Transportcentrum AB	1 800	1 800	0
Övriga näringslivsåtgärder under KS	2 198	1 839	359
Summa	29 532	28 252	1 280

Miljöteknik

En av de branscher som enligt kommunens näringslivsprogram ska ägnas särskild uppmärksamhet är energi- och miljöteknik.

Miljöteknikcentrum i Östergötland AB bildades våren 2008. Huvuduppdraget är att genom en ideell förening - Cleantech Östergötland – samla, stödja, synliggöra och koordinera miljötekniksektorn i Östergötland. Bolaget ägs till 40 procent vardera av Linköpings och Norrköpings kommuner samt till 20 procent av Linköpings universitet. Cleantech Östergötland, som bildades under 2009, har idag cirka 80 intressenter och företag som medlemmar.

Under 2009 genomförde Cleantech Östergötland bland annat ett flertal besöksprogram med delegationer från Kina, Belgien, Indien, och Kanada.

I början av november 2009 genomfördes EU-ordförandeskonferensen "Eco-efficient Economy" i regionen. Under två dagar belystes affärsmässigt intressanta lösningar på klimatutmaningarna. Värd för konferensen var näringsminister Maud Olofsson och Näringsdepartementet. Konferensen hade cirka 250 deltagare; högt uppsatta politiker, tjänstemän och företrädare från näringslivet från hela Europa. Förutom rena konferensöverläggningar fick deltagarna göra studiebesök arrangerade av Cleantech Östergötland. Den första konferensdagen avslutades med en middag i Norrköping, på Louis De Geer konsert & kongress.

Etableringar

Några exempel på större etableringar under 2009:

- Holmen Timber, som startade bygget av sågverk på Malmölandet. Sågverket blir arbetsplats för cirka 120 personer.
- Transportstyrelsen etablerade sig i Norrköping och valde att flytta in i kvarteret Lyckan där Lundbergs nu bygger. Här kommer Transportstyrelsen att ha cirka 400 kontorsplatser.
- SVT och SR beslutade att flytta in på Västgötegatan, där Ståhls renoverar. Inflyttningen planeras till hösten 2010.
- Ingelsta Shopping växte. Eurocommercial Properties byggde ut med cirka 6 000 kvadratmeter till totalt 24 000 kvadratmeter och byggde fler parkeringsplatser.
- Fastighetsägaren Steen & Ström fortsatte bygga ut Hageby Centrum. Antalet butiker fördubblas. Totalt blir Hageby centrum 45 000 kvadratmeter stort efter utbyggnaden.
- E.ON Värme startade bygget av en ny panna i Händelöverket. Hösten 2010 tas nya panna 15 (P15) i drift. Investeringen uppgår till 1,5 miljarder kronor

Varsel

Under 2009 varslades totalt 1 066 personer i Norrköping enligt Arbetsförmedlingens statistik. Det var en ökning mot 2008 då antalet varslade i Norrköping var 936 personer. Utöver dessa varsel som var specificerade för arbetsgivare inom Norrköpings kommun fanns ett antal varsel som hör till Östergötlands län, men där uppgifter om kommuntillhörighet saknades. För 2008 berördes 887 personer och för 2009 berördes 620 personer. Det senare gäller således varsel som berört Östergötlands län, men där det saknades uppgifter om vilken kommun i länet som varslet gällde.

Fokusområden och kvalitetsarbete – redovisning av resultat

Näringslivsarbetet i kommunen är i huvudsak inriktat mot befintliga företag, nya etableringar och nyföretagande.

För 2009 har kommunstyrelsen inte beslutat om uppdragsplan för näringslivskontoret. Årets arbete har följt uppdragsplanen för 2008. Nedan redovisas exempel på aktiviteter och resultat per målområde:

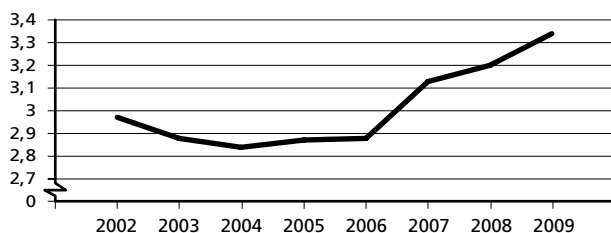
Generella områden

Mål

- Bättre förutsättningar för företagande och tillväxt i Norrköping
- Bättre service, bemötande och attityder till företagande i hela den kommunala organisationen.
- Företagare ska få en tydlig personlig återkoppling på en fråga inom 24 timmar.

I Svenskt Näringslivs enkätundersökning i december 2009 förbättrades företagarnas syn på kommunens service något jämfört med 2008. Även synen på kommunens tillämpning av lagar och regler förbättrades något.

Kommunens service till företagen
Norrköping 2002-2009

Källa: Svenskt Näringsliv

Mål

- Bättre matchning mellan tillgänglig och efterfrågad kompetens
- Norrköping ska vara en av landets attraktivaste studentstäder

Under 2009 fortsatte näringslivskontorets samarbete med studentkårerna vid LiU Norrköping. I Norrköpingsforum, där näringslivskontoret och kårernas representanter träffas cirka var sjätte vecka, diskuteras en rad frågor som rör utvecklingen av Norrköping som studentstad. Särskilda möten har också hållits med ledningen för tekniska kontoret för att diskutera trafik och kommunikationer. Arbetet med att utveckla kontakterna mellan studenter och arbetsliv/näringsliv har fortsatt, främst genom lunchföredrag på Trappan ("Lunch med näringslivet") där lokala företag deltagit.

Under året har inte någon ny enkät om gjorts bland LiU-studenterna i Norrköping.

Mål

- Näringslivsarbetet ska stödja utvecklingen av Fjärde Storstadsregionen.

Näringslivsdirektören har medverkat i arbetet med "Storstadsprojektet". Under 2009 gjordes bland annat en undersökning kring intresset för internationella affärer bland företag i Linköping och Norrköping.

Näringslivskontoret medverkade i november 2009 i arbetet med att genomföra EU-ordförandeskonferensen "Eco-efficient Economy" i regionen. Under två dagar belyste affärsmässigt intressanta lösningar på klimatutmaningarna. Vård för konferensen var näringsminister Maud Olofsson och Näringsdepartementet. Konferens hade cirka 250 deltagare; högt uppsatta politiker, tjänstemän och företrädare från näringslivet från hela Europa.

Förutom rena konferensöverläggningar fick deltagarna göra studiebesök arrangerade av Cleantech Östergötland. Måndagens aktiviteter avslutades med en middag i Norrköping, på Louis De Geer konsert & kongress.

Mål

- Kommunstyrelsen uppdrar åt näringslivskontoret att fortsätta utveckla Näringslivets hus som "en dörr in". Näringslivskontoret ska vara företagets primära kontaktyta mot kommunen och förmedla kontakter till andra relevanta funktioner, lokalt och regionalt.

Under 2009 genomfördes ett antal tematräffar i Näringslivets hus, bland annat om brandskydd och kassaregister. Träffarna gav möjlighet för företagare att förkovra sig och utveckla sitt nätverk. De var också en del i att öka kännedomen om Näringslivets hus.

Mål

- Näringslivskontoret ska leda utvecklingen för att skapa bättre service, bemötande och attityder till företagande i hela den kommunala organisationen. Näringslivskontoret ska särskilt fokusera på samverkan med verksamheterna inom samhällsbyggnadsroteln och NKF. Detta för att bättre möta företagets behov av mark, lokaler och annat stöd vid etableringar och expansion

Etableringsgruppen samordnar förfrågningar från företag, både när det gäller etableringar och andra mer komplicerade företagsfrågor, och verkar för en smidig etableringsprocess. I gruppen, som leds av näringslivskontoret, deltar personal från näringslivskontoret, stadsbyggnadskontoret, tekniska kontoret, bygg och miljökontoret, samt Etablering Norrköping AB. Även Brandförsvaret får löpande information om de ärenden som tas upp i gruppen.

Under 2009 hanterades 95 ärenden i gruppen, varav 76 avslutades under året (2008 hanterades 94 ärenden, 78 avslutades under året).

Under året genomfördes också två seminarier för en större grupp, "nyckelpersonsgruppen" (består av flera personer på ovan nämnda kontor, totalt cirka 40 personer). Årets tema var "Företagens behov" och flera företagare bidrog med viktig inspiration och kunskap kring företagandets villkor.

Befintliga företag

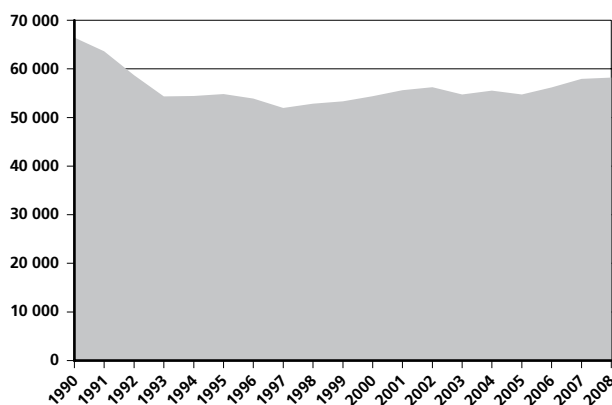
Mål

- Fler företag växer
- Färre företag flyttar eller lägger ned
- Näringslivskontoret ska fortsätta att utveckla den kontinuerliga dialogen med och stödet till befintliga företag utifrån ett uppsökande arbetssätt.

Enligt upplysningsföretaget UC var antalet konkurser i Norrköping 82 stycken under 2009. Det var en ökning jämfört med 2008 då antalet konkurser uppgick till 78 stycken. I Sverige som helhet ökade konkurserna med 25 procent 2009 jämfört med 2008. Det var enligt UC framför allt inom transportindustrin och IT-branschen som konkurserna ökade mest i landet, men även byggindustrin, privata tjänsteföretag och handeln har drabbats.

Totalt förvärvsarbetade 58 190 personer (16+ år) i Norrköping 2008, som är den senast tillgängliga statistiken från SCB. Det var en liten ökning från 2007 då 57 958 personer (16 år och äldre) var förvärvsarbetande.

Förvärvsarbetande Norrköping 1990-2008

Källa: SCB

Aktiviteter

Under 2009 drev och medverkade näringslivskontoret i en rad projekt och aktiviteter som rörde det befintliga näringslivet, bland annat:

- Näringslivskontoret hade 357 kvalificerade företagskontakter under 2009 varav 59 handlade om lokalförfrågningar. Kvalificerade kontakter innebär att näringslivskontoret antingen träffat företaget, eller haft ett telefonmöte, om en specifik fråga.
- De årliga arrangemangen ”Byggdagen” och ”Handelsdagen”. I ”Byggdagen” deltog omkring 300 personer, i ”Handelsdagen” ett hundratal.
- Ett affärsutvecklingsprojekt för kvinnor som driver företag, ”Qvicka företagare”, genomfördes under året. Projektet bestod av tre block; ekonomi, arbetsmetoder och presentationsteknik. Näringslivskontoret var projektägare och Lokalt resurscentrum Qvick utförare.
- Tre frukostmöten för ”Fantastiska företagssamma och finurliga fruntimmer i Norrköping” (nätverk) hölls under året.
- Sedan hösten 2009 ingår näringslivskontoret som en aktiv part i projektet Lasso, en förstudie som kan resultera i en ny modell för bättre samverkan mellan näringsliv och kultur.
- Två seminarier med inriktning på export arrangerades tillsammans med NuLink
- Tre möten med de geografiska företagarföreningarna hölls under året
- Ett informationsmöte genomfördes för företag om möjligheter att starta ett energieffektiviseringsprojekt
- Tre möten hölls i handelsgruppen
- Ett projekt för att samla fastighetsägarna på Ingelsta initierades. Fastighetsägarna samarbetade under året kring infrastrukturfrågor i området.
- En aktivitet där företrädare för näringsliv, universitet och kommun samlades kring utvecklingen av visualiseringsområdet.

Etableringar

Mål

- Fler etableringar

Näringslivskontoret fortsatte arbeta för att utveckla den kommunala servicen och handläggningen av företagsärenden.

Antalet arbetsställen i Norrköping ökade. I november 2009 fanns 180 arbetsställen fler än i november 2008.

Totalt antal arbetsställen i Norrköping

November 2009	10 526
November 2008	10 346
November 2007	10 268

Nyföretagande

Mål

- Fler nystartade företag och ökad överlevnad

Näringslivskontoret samarbetar med andra lokala och regionala aktörer som erbjuder rådgivning så att blivande nyföretagare ska få så bra stöd som möjligt. En av dessa aktörer är NyföretagarCentrum – Jobs & Society. NyföretagarCentrum presenterar följande statistik över nyföretagandet (antal nystartade företag) i Norrköping 2009 jämfört med 2008 och 2007:

Antal nystartade företag i Norrköping	2009	2008	2007
AB *	260	335	273
EF/HB/KB **	340	330	411
Totalt	600	665	684

* Aktiebolag

** Enskild firma, handelsbolag eller kommanditbolag

Totalt minskade nyföretagandet i Norrköping med 9,8 procent 2009 jämfört med 2008. Antalet nystartade enskilda firmor, handelsbolag och kommanditbolag ökade, men antalet nystartade aktiebolag minskade med hela 22,4 procent.

I riket som helhet minskade nyföretagande totalt med 8,3 procent 2009 jämfört med 2008 enligt NyföretagarCentrum. I Linköping minskade nyföretagande med 17,2 procent samma period. NyföretagarCentrum hade hela 443 nybesökare och rådgivningar under 2009. Det är en rekordnotering sedan verksamheten startade år 1992. Det var ungefär lika många kvinnor som män som fick rådgivning. Bland de rådgivningar som NyföretagarCentrum arbetat med har omkring 40 nya företag registrerats hos Bolagsverket. Utöver dessa har ett antal företag fått F-Skattsedel och momsregistrerat sig.

ALMIs invandrarföretagarrådgivare (IFS) i Näringslivets hus hade under 2009 220 rådgivningstillfällen (besök, företagsbesök, längre telefonrådgivning). Av dessa var 75 nya kunder. Andelen kvinnor som fick rådgivning var 25 procent. Under 2009 nyregistrerades 24 företag bland de projekt som ALMI-IFS i Näringslivets hus hjälpt med rådgivning, affärsplan, budget och finansiering.

ALMI hade uppskattningsvis 150 kundmöten kring finansiering och innovationer, utöver de rådgivningstillfällen som rörde invandras företagande.

IFS deltog aktivt i flera projekt under året: Ad acta - coaching för invandrarföretagare, Mentorskap för invandrarföretagare, Exportrådets nätverk för invandrarföretagare, Svenska för företagare inom Komvux, Starta eget föreläsningar med mera

Under 2009 deltog omkring 12 personer i "Norrköpings företagartutbildning" på Kungsgårdsgymnasiet. Bakom utbildningen, som var en kostnadsfri kvällskurs för nyblivna företagare, står näringslivskontoret, utbildningskontoret, NyföretagarCentrum med flera. Företagarskolan vände sig till personer som nyligen startat företag. Syftet var att öka kunskapen hos nyföretagarna för att på så sätt öka chansen till långsiktig överlevnad.

Inom området hälsa finns i Norrköpings kommun projektet PIMM (produktförnyelse inom Vård och omsorg). PIMM är ett delprojekt inom Hälsan Nya verktyg, en regional satsning att stötta vårdsmarta lösningar, effektiv vård och omsorg i hemmiljö som kan skapa tillväxt i regionen.

Inom Vård- och omsorgsverksamheten har hittills cirka 3 500 personer fått information om möjligheterna att ta kommersialiserbara idéer till marknaden. Sammanlagt har PIMM fångat upp över 100 idéer, varav 6 stycken har kommersialiserats (4 stycken i nystartade företag, 2 stycken genom licensiering). PIMM ingår även i ett nationellt nätverk (ALMI Vård och omsorg) tillsammans med liknande projekt med inriktning att fånga innovationer inom vård och omsorgsverksamhet. Under året deltog PIMM i mässor som "Ett Bra Liv" och "Leva och Fungera" för att lyfta fram framgångsrika innovationer och dess uppfinnare.

Vinnova utlyste hösten 2009 en inbjudan till ansökan om innovationssluss. Uppdraget sker i samråd med Almi Företagspartner AB, Innovationsbron AB och Sveriges Kommuner och Landsting. Inledningsvis är målet att finansiera fem innovationsslussar under tre år. Slussen skall

fungera som en kontaktnod i båda riktningarna mellan näringsliv och hälso- och sjukvård. Det långsiktiga målet är att öka idéflödet, öka andelen kommersialiserade innovationer och aktivt underlätta nyttiggörandet av nya innovativa lösningar.

I Östergötland samverkade regionala aktörer kring en ansökan till Vinnova. Medverkande är bland andra Landstinget i Östergötland (LiÖ), Linköpings universitet (LiU), Almi Företagspartner Östergötland AB (Almi), Hälsans nya verktyg (HNV), NovaMedTech (NMT) och Innovationsbron AB (IB).

Landsbygdsutveckling

Sedan halvårsskiftet 2008 finns ansvaret för kommunens arbete med landsbygdsutveckling hos en särskild tjänsteman vid näringslivskontoret. Landsbygdsutvecklaren arbetar med utvecklingen av såväl jordbruks- och skogsbygd som skärgård. Utvecklingen rör näringslivsområdet, men också andra frågor om förutsättningar för att människor ska kunna bo, verka och leva på landsbygden. Bygdeutveckling handlar ofta om helhetssyn och hur verksamheter påverkar varandra.

Näringslivskontoret medverkar tillsammans med Regionförbundet Östsam, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Söderköpings och Valdemarsviks kommuner i "Skärgårdsrådet Östergötland" för att stimulera utvecklingen i skärgården.

Det pågår samarbete med Hushållningssällskapet där företagare erbjuds stöd i att utveckla sin verksamhet genom projektet "Marknadsföring i praktiken"

Norrköpings kommun ingår i Leader-områdena Kustlandet, Gränslandet respektive Folkungaland. Leader är en metod för landsbygdsutveckling inom EU:s medlemsländer. Syftet är att med stöd av lokal kunskap och lokalt engagemang utveckla landsbygden tillsammans med privata, offentliga och ideella aktörer. Samverkan sker med näringsliv, organisationer, byalag, lokala utvecklingsgrupper, föreningar och andra intressenter. Pågående projekt under 2009 är bland annat Marmorbruket natur och kultur, Norsholm framåt, Ung i Norsholm, Barnomsorg i framtiden, Fiskevårdsplan Roxen, Kimstads framtid, Smidesentrum Hults Bruk, Förstudie Vånga samt Rödberget.

EU-ansökan "BACES" lämnades in till Central Baltic, delprogram skärgård och öar, i oktober 2009. Projektet handlar om att utveckla knutpunkter i Östersjöns skärgård och öar för bättre tillgänglighet, informationsspridning, ekonomisk livskraft och öka kunskapen om naturmiljöerna. Projektet består av 11 samarbetspartners i Öster-

götland, Söderhamn, Estland och Finland. Projektiden planeras till maj 2010-april 2013 med en total budget på 2,6 MEuro.

Landsbygdsutvecklaren är tjänstemannastöd till den tillfälliga landsbygdsberedningen, som har i uppdrag att ta fram ett övergripande landsbygdsprogram för kommunen. Ett antal dialogmöten i med näringsliv, föreningar och medborgare genomfördes i bygderna under hösten och vintern för att få synpunkter och underlag till prioriteringar i landsbygdsprogrammet.

Norrköping Science Park

Norrköping Science Park (NOSP) fokuserar på tre profilområden:

- Visualisering
- Tryckt elektronik
- Interaktiva tjänster

Visualisering

NOSP driver mötesplatsen C-site, som också är en del av Norrköpings Visualiseringscenter C. Under året samarbetade man bland annat med Siemens kring utveckling och drift av virtuell konstruktionsmiljö. Arbetet med en demonstrator för virtuella obduktioner fick internationell uppmärksamhet, till exempel i samband med en visning i Japan.

Tryckt elektronik

Nätverket Printed Electronics Arena (PEA) bildades 2007 och drivs av NOSP. Syftet är att skapa samarbeten mellan kommun, universitet och näringsliv kring till exempel produktutveckling, produktion och marknadsaktiviteter. Inom området har NOSP arbetat med klusterutveckling och kunskapsspridning, samt medverkat vid internationella konferenser. Ett samarbetsprojekt pågår med SCA Packaging i Norrköping.

Interaktiva tjänster

Inom området Interaktiva tjänster ska NOSP verka för klusterbildning. Tillväxtverket har avsatt medel för arbetet, liksom Norrköpings utvecklingsstiftelse. Under 2009 har testmiljön i bostadsområdet Ljura använts för att utveckla nya tjänstelösningar för boendemiljöer. För testmiljön knöts under 2009 ett nytt samarbetsavtal mellan NOSP, Hyresbostäder och Hälsans Nya Verktyg. Inom ramen för profilområdet genomfördes också ett uppdrag för Sveriges Television i Linköpings universitets Sommardesignkontor (SDK).

Framtiden

Enligt Arbetsförmedlingens statistik ökade antalet nyanmälda lediga platser i Norrköping under december 2009 jämfört med december 2008 med över 100 procent. Under december 2008 fanns 305 nyanmälda platser, december 2009 var antalet 636 nyanmälda platser.

Antalet arbetslösa i Norrköping i december 2009 var enligt Arbetsförmedlingens statistik 4 190 personer (16-64 år). Det var en ökning med 608 personer jämfört med december 2008. Antalet arbetssökande i program med aktivitetsstöd ökade också. I december 2009 var antalet arbetssökande i program 3 292, en ökning med 959 personer jämfört med december 2008.

Arbetsförmedlingen skriver i ett pressmeddelande i mitten av januari 2010 att antalet personer utan arbete i länet, det vill säga öppet arbetslösa eller i program med aktivitetsstöd, ökade med 900 personer under december 2009. I pressmeddelandet beskriver ändå Arbetsförmedlingen hur efterfrågan på arbetskraft i länet ökade i slutet av 2009 jämfört med 2008. Under december 2009 varslades också färre personer i länet (137 personer) än under november (187 personer).

Välfärd och hållbar utveckling

Arbetet med välfärd och hållbar utveckling inom Norrköpings kommun syftar till att människor i alla åldrar och med olika bakgrund ska leva, bo, arbeta och utvecklas i en trygg, stimulerande och långsiktigt hållbar miljö, där livskvalitet och hälsa är viktiga begrepp.

Arbetet utgår från programmet för Välfärd och hållbar utveckling och dess fem målområden:

1. Delaktighet och inflytande
2. Integration och mångfald
3. Trygghet
4. Resurshushållning och resursanvändning
5. Hälsa och livsstil

1. Delaktighet och inflytande

Tänk Om-projektet 2008-2011 Norrköping-Linköping

Tänk Om-projektet är ett socialfondsprojekt inom EU initierat utifrån regeringens satsning kring Urban utveckling som omfattar fyra stadsdelar i Linköping och Norrköping; Skäggetorp och Ryd i Linköping samt Klockaretorpet och Ringdansen i Norrköping. Projektägare är Norrköpings kommun. Projektet ska bidra till tillväxt och lokal utveckling i stadsdelarna och ge människor möjlighet till kompetensutveckling med målet att arbeta 100 procent av egen förmåga.

Under projektets gång och fram till den 30 november 2009 har verksamhet bedrivits för 180 personer i de fyra jobb- och aktivitetsverkstäderna. Deltagarna anvisas från arbetsförmedlingen, försäkringskassan och kommunerna. En jämn könsfördelning har uppnåtts, då 56 procent kvinnor och 44 procent män deltagit. Andelen utrikes födda har varit 56 procent. För unga gäller motsvarande fördelning 3 procent. Sammanlagt har 19 personer erhållit arbete och 8 personer har påbörjat studier. Av de sammanlagt 82 personer som avslutat sin tid i projektet har därmed 33 procent gått vidare till arbete och studier. Fördelningen är jämn mellan de båda städerna. Med tanke på den pågående lågkonjunkturen och projektets målgrupp ses resultaten som positivt av alla inblandade parter.

Jobb- och praktikverkstäder

Projektet utvecklar metoder som utgår från olikhet, delaktighet och empowerment. I målgruppen ingår analfabeter och språksvaga tillsammans med akademiker och yrkeskunniga. Bland de utrikes födda deltagarna har projektet haft över 14 nationaliteter representerade. Tänk Om-projektet bygger sin verksamhet på att deltagarna själva utvecklar aktiviteter vilket utmanar en traditionell syn på hur man bedriver en effektiv verksamhet i våra ordinarie organisationer. I jobb- och praktikverkstäderna arbetas metodiskt med att kombinera föreläsningar med gruppvisa diskussioner, praktiska och interaktiva övningar, samtal i mindre grupper och enskilt. Som komplement till jobb- och praktikverkstadens aktiviteter arbetar projektet med kortare och längre praktikperioder främst i näringslivet. Även kortare yrkes- eller språkutbildningar ingår. Det är i första hand via praktikplatser som projektets deltagare fått arbete.

Samverkan kring lokal utveckling och stadsdelsutveckling

Tillsammans med stadsdelsutvecklarna arbetas för att hitta former att utveckla respektive område. I arbetet med att utveckla stadsdelarna har projektet genomfört ett transnationellt erfarenhetsutbyte. Ett seminarium har genomförts på temat "Partnerskap för staden – medling och dialog". Projektet erhöll även en beskrivning av metoden och erfarenheterna på engelska. Denna skrift finns tillgänglig på vår hemsida www.tankom.eu.

Projektet har utvecklat samarbetet med KoopS i Skäggetorp och Arbetskooperativet i Ryd (AKR). I Klockartorpet pågår en omvandlingen av ett föreningsdrivet café till kooperativ. I Ringdansen lämnade deltagarna in ett anbud, som tyvärr inte antogs, för att i kooperativ form driva Vrinnevi motionscentrum.

Utvärdering

Genom avtal med CKS, Centrum för kommunstrategiska studier, följs arbetet i projektet genom en processutvärdering som lämnar årlig rapport.

Områdesutveckling och stadsdelsutveckling 2009

Områdesutveckling och stadsdelsutveckling pågår på många håll genom ordinarie verksamhet och genom föreningsanknutna aktiviteter. Satsningar sker genom uppdrag och utgår från kommunfullmäktiges program Valfärd och hållbar utveckling och riktas till föreningar och kommungemensamma ”projekt” och har sin grund i att

utveckla demokratin genom ökad delaktighet i områdets sociala och fysiska utveckling. Skapa engagemang med ideella insatser som komplement till privat och offentlig sektor. Medverka till ökat föreningsutbud, fler mötesplatser med gemenskap som kan bidra till att minska utanförskap.

Hageby

Områdesarbete och stadsdelsutvecklingsarbete bedrivs i Hageby bland annat via föreningen Ditt Nya Hageby (DNH), vilket stöds genom uppdrag av kommunen. Arbetet har följts upp under året genom dialog med föreningens styrelse. Norrköping ingår sedan 2003 i överenskommelsen Partnerskapet för hållbar välfärdsutveckling tillsammans med Örebro, Västerås och Helsingborg, www.orebro.se/partnerskap.hallbarutveckling.

Partnerskapet avslutas våren 2010. Slutrapport över stadsdelsutvecklingen i Hageby inom ramen för partnerskapet har lämnats till kommunstyrelsen 2010-01-18, handling KS-2009.8333. Denna rapport ingår i den slutrapport för partnerskapsarbetet, 2003-2009, som kommer att redovisas nationellt under våren 2010.

Ättetorp

Områdesutvecklingen i Ättetorp stöds sedan flera år genom uppdrag till föreningen Vårt Nya Ättetorp. Nedtrappning av stödet sker alltjämnt då föreningen på olika sätt finner egna finansieringsformer vilket varit ett mål. Uppföljning av vad som sker i området sker genom regelbunden dialog med föreningen.

Föreningen visar en positiv utveckling med många engagerade i området. Ett antal projekt pågår inom föreningen för områdets sociala och fysiska utveckling. Barnverksamheten har utvecklats och finansiering från Allmänna arvsfonden stärker denna. Socialt företagande håller på att utvecklas tillsammans med Coompanion, vilket kan utvecklas genom tjänster åt Hyresbostäder, hushållsnära tjänster med flera. Föreningen har knutit till sig personer inom Arbetsförmedlingens satsning Fas3.

Klockaretorpet

2006 initierades Hyresbostäder ett projektarbete kring utvecklingen i Klockaretorpet. Kommunen valde att gå in i projektet utifrån den ordinarie verksamheten i Klockaretorpet samt genom regeringens satsning på urban utveckling med myndighetssamverkan som inriktning. Under tre år har ett projekt drivits under namnet Agenda Klockaretorpet. Detta arbete har förstärkts sedan mitten av 2008 genom projektet Tänk Om.

I kommunstyrelsens sammanträde, 2010-01-18, redovisades rapporten Bokslut för Agenda Klockaretorpet Dnr KS-2009.7914 som visar att Klockaretorpet idag är en lugn stadsdel, med ett rikt föreningsliv och engagerade boende. Samarbetet med KIS (Klockaretorpet I Samverkan) och övriga föreningar och aktörer i området fungerar bra och utökas hela tiden.

Tidningarna skriver fler positiva artiklar än negativa om stadsdelen, vilket är effektivt för att nå ut till allmänheten. Det är dock för tidigt att säga om detta räcker för att allmänhetens attityd till Klockaretorpet ska ändras. Förändringen är tydlig, men nu krävs det också att den ska vara bestående för att nå målet att faktiskt vända den negativa attityden. Utvecklingen följs genom mätningar i Boradar.

Ringdansen

I Ringdansen fortsätter områdesarbetet utifrån tidigare arbete inom den politiska gruppen Nya Navestad genom samverkan med ordinarie kommunala verksamheter, Svenska kyrkan, föreningslivet, polisen och projektet Tänk Om. Arbetet koordineras genom en anställd områdesutvecklare. Genom samarbete med Rädda Barnen har en föräldrakrets och föräldragrupper med annan bakgrund än svensk har genomförts i närområdet. Nattvandringar genomförs i området. Bestående grupper har bildats med bland annat linedance. En arbetsgrupp för Ensjöns vatten finns med ett 30-tal deltagare med mindre arbetsgrupper.

En träffpunkt finns i Silverdansen där en referensgrupp bestående av medlemmar i studieförbund och föreningar träffas och genomför olika aktiviteter såsom matlagning, bakning, utflykter, föräldrautbildningar på olika språk med mera. Röda Korset bedriver läxhjälp på silverdansens skola med fem till sex frivilliga aktörer för ett 15-tal elever. Röda korset har tillsammans med föräldrarna skrivit avtal för att vara seriösa och nå bästa resultat. Tidigare fanns medborgarkontor i Ringdansen och områdesutvecklaren tar idag hand om de ärenden som kommer, vilka främst berör myndighets- och hyresärenden. Tillsammans med Hyresbostäder ordnas aktiviteter exempelvis årlig trädgårdsdag.

2. Integration och mångfald

Byrån mot diskriminering

Byrån mot diskriminering erhåller mot uppdrag årlig ersättning. Byrån erbjuder föreläsningar för kommunala skolor och personal inom kommunen. Dessutom finns byrån på olika mötesplatser för att på så sätt knyta kontakter och bli mer känd för människor. Byrån ansvarar också för dagen mot diskriminering varje höst. Byrån har en aktuell hemsida www.diskriminering.se där verksamheten beskrivs.

Riktlinjer för integration

Under senhösten tillsattes en politisk arbetsgrupp som ska arbeta fram förslag till riktlinjer för integration i kommunen. Handläggaren i gruppen är utsedd från ekonomi- och styrningskontoret.

Jämställdhet

I samverkan med Arbetets museum, Byrån mot diskriminering, vissa politiska partier med flera genomfördes firandet av Internationella kvinnodagen den 8 mars.

Frivilligarbetet

Kommunen stödjer genom uppdrag föreningen Frivilligcentralens verksamhet. Uppföljning sker regelbundet genom dialog med föreningen. Önskemålen om uppdrag till och från frivilligarbetare genom föreningen Frivilligcentralen ökar. Aktiva frivilligarbetare ligger runt 150 personer. Dessa möter omkring 170 mottagare. Frivilligcentralen är ett nav för förmedling av frivilligarbetare. Den del som fortfarande ökar de insatser som är riktade mot barnfamiljer.

Inom frivilligcentralen talas om två kategorier mottagare, kontinuerliga kontakter och punktinsatser. På Frivilligcentralens hemsida, som uppdateras ständigt, beskrivs verksamheten, www.frivilligcentralen.se.

3. Trygghet

Brottsförebyggande projekt i Klockaretorpet

Under tiden november 2007 till november 2009 har ett brottsförebyggande projekt, som finansierats av BRÅ bedrivits i Klockaretorpet. Ett fokusområde i projektet har varit skolorna och då även fritid. En samordning har skett med införandet

av Livskunskap i skolorna. De båda projekten har stöttat varandra och synergieffekter har uppnåtts.

Andra aktiviteter har varit Grannsamverkan i form av trappuppgångsfika och Idésmedja för de boende i området med trygghet som tema.

Projektet är avslutat och slutrapport inskickad till BRÅ.

Norrköpings brottsförebyggande råd (NoBrå)

Under 2009 har NoBrå sammanträtt vid fyra tillfällen. Rådet har under 2009 och 2010 beslutat att prioritera barn och ungdomar.

Arbetet enligt handlingsplanen mot organiserad brottslighet har pågått under hela året med bland annat ett frukostmöte med deltagande från BRÅ.

Under hösten genomfördes ett frukostmöte dit alla nämnders presidier inbjöds. Syftet med mötet var att lyfta trygghetsfrågorna som tvärspektoriella och som därmed berör alla nämnder.

NoBrå delade 2009 ut Fem i Tolv-priset till brottningsklubben Akilles för deras integrations- och utvecklingsarbete bland Norrköpings ungdomar. Boxningsklubben Akilles dagliga verksamhet främjar samvaron mellan olika kulturer och bidrar till en större förståelse mellan olika etniska grupper. Verksamheten bygger på demokratis grundvalar och grundidén är att verksamheten ska präglas av alla människors lika värde samt av respekt för den enskilde individen.

4. Resurshushållning och resursanvändning

Fairtrade City

Norrköping diplomerades 2007 till en Fairtrade City och har sedan dess omdiplomerats både 2008 och 2009. Styrgruppen har under året fokuserat på att öka andelen caféer och restauranger som erbjuder etiskt, arbete med idrottsföreningar och att få in mer Fairtrade i befintliga event och aktiviteter. Under året genomfördes ett tjugotal informationsaktiviteter av styrgruppen. Dessutom genomfördes kampanjen Fairtrade Fokus under två veckor i oktober med ett tjugofemtal olika aktiviteter. I somras antog kommunstyrelsen etiska mål för Norrköpings kommun. Norrköping stod i november som värd för Rättvisemärkts höstkonferens med cirka 300 deltagare.

Arbetsgruppen för Hållbar mat

Arbetsgruppen för Hållbar mat har fortsatt arbetet med implementering av S.M.A.R.T.– mat konceptet till att, förutom Svärtinge Hus, även omfatta Råsslaskolan och Gustaf Adolfsskolan. Två utbildningstillfällen för lärare på dessa skolor har erbjudits. I november beslutade barn- och ungdomsnämnden att Norrköping ska ingå i ett treårsprojekt kring MSC-märkt fisk.

Agenda 21-nätverket och hållbarhetsombuden

I samband med Agenda 21-kontorets stängning i början av året lades även Agenda 21-nätverket ner. Kommunens hållbarhetsombud har erbjudits utbildning vid fyra olika tillfällen på tema källsortering, energi, kostriktlinjen samt de etiska målen och tätortsnära natur. Idag finns det 280 hållbarhetsombud i kommunen.

Myggnätet

Myggnätet har genomfört tre spanaruppdrag under året, ett under våren som handlade om etiskt märkta bananer och två på hösten, ett med inriktning på vatten och ett kring batterier. Till höstterminens start påbörjades ett samarbete mellan utbildningskontoret, Norrköping vatten, tekniska kontoret och kommunservice, hållbar utveckling som fortsättningsvis tillsammans driver Myggnätet vidare. Under året deltog cirka tusen barn i Myggnätet.

SPIRA

SPIRA har nu kommit upp i över tusen deltagare. Under året genomfördes femton seminarier och två bonusaktiviteter. Sammanlagt besöktes aktiviteterna av 1 185 deltagare. Kommunen har samverkat med Hyresbostäder i deras projekt Energijakten med ett tjugotal utåtriktade aktiviteter. Det Klimp-projektet som startade i slutet av 2008 avbröts vid årsskiftet 09/10.

Gröna verksamheter

Idag finns det kriterier för sju olika verksamheter; hotell, kontor, vandrarhem, äldreomsorg, handikappomsorg, skolor och förskolor.

Förskolorna och skolorna diplomerades den 19 maj i Hörsalen. 48 förskolor och 19 skolor hade klarat kriterierna.

Den 26 november diplomerades övriga gröna verksamheter. 5 äldreomsorg, 37 kontor, 6 handikappomsorg, 2 vandrarhem, 9 hotell.

Linda Holdaj Petersson från Upphandlingscenter utsågs av kommunen, Medley och Naturskyddsföreningen till Årets Gröna inspiratör.

5. Livsstil och hälsa

Under hösten initierades ett regionalt arbete med revideringen av det Folkhälsopolitiska programmet i Östergötland. Arbetet fortsätter under 2010, ett förslag ska ut på remiss till kommunerna under våren.

Öppna jämförelser för folkhälsa presenterades av SKL under hösten. En regional presentation i samverkan med landstinget genomfördes. Resultaten för kommunen har diskuterats i flera olika sammanhang.

En ansökan om medel till föräldrastöd gjordes av Linköpings kommun i samverkan med bland annat Norrköping. Nästan 7 miljoner beviljades och arbetet kommer att påbörjas under 2010.

Norrköpings kommun är i samverkan med landstinget modellområde för barns psykiska hälsa. Ett arbete som kommer att pågå till och med 2011.

Drogförebyggandearbete

Livsstilsundersökning genomfördes i årskurs 8 samt gymnasiets årskurs 2. Resultaten visar på fortsatt minskning av tobaksanvändande, alkoholkonsumtion och berusningsdrickande bland Norrköpings unga, gällande alkohol bekräftades detta även av undersökningen ”Ung i Norrköping”. En fortsatt oro för riskgrupperna finns dock.

Arbetet med spridning av metoder inom ”Skolan förebygger” fortsatte, runt 80 procent av Norrköpings grundskolor arbetar nu med en eller flera av metoderna. En satsning på spridning till gymnasieskolan påbörjades under hösten och kommer att pågå hela 2010. Don't Drink and Drive genomfördes för cirka 1 800 årskurs 2-elever.

Utbildningsinsatser för upptäckande av riskutsatta barn fortsatte. En portal med länkar för barn och unga i behov av stöd lades upp på kommunens hemsida.

Tio skolor arbetar med Smart-metoden mot tobak och elevrepresentanter från skolorna bildar ett ungdomsråd som informerar och sprider metoden.

Fortsatt satsning på samarbete med restaurangbranschen, genom utbildningsinsatser och genom att åtta restauranger deltar i Krogar mot Knark.

Serviceenheterna

Ansvarsområde

Serviceenheterna för internservice tillhör organisatoriskt kommunservice. Verksamheten består vid ingången av 2009 av enheterna

- administrativ service
- familjerådgivningen
- informationskontoret
- IT-enheten
- kostenheten
- stadsarkivet
- upphandlingsenheten.

Från och med den 1 april 2009 ligger upphandlingsfunktionen inom kommunalförbundet Linköping-Norrköping i ett gemensamt upphandlingscenter.

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	282,67	286,09
Antal anställda	312	319
Varav		
IT-enheten	59	56
Kostenheten	225	235

Ekonomiskt resultat

Det sammanlagda resultatet i driftredovisningen för serviceenheterna visar ett underskott på 603 tkr. Inom samtliga enheter genomförs mätningar, både kvantitativa och kvalitativa, som följs upp.

I den kompletteringsbudget som beslutades i början av 2009 ålades serviceenheterna ett anpassningskrav på 2 000 tkr. Serviceenheterna är i huvudsak intäktsfinansierade. Kostenheten, IT-enheten och familjerådgivningen får sina intäkter genom interna överenskommelser med sina interna kunder, det vill säga verksamheterna inom utbildning, vård- och omsorg och socialförvaltning. Administrativ service och informationskontoret har en blandad finansiering med både anslags- och intäktsfinansiering. Stadsarkivet är i huvudsak anslagsfinansierat.

Resultaträkning, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	272 717	289 740
Verksamhetens kostnader	-254 958	-266 326
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-2 769	-25 788
Verksamhetens nettokostnad	-10 010	-2 374
Budget	9 407	9 539
Årets resultat	-603	7 165
Nettoinvesteringar	-23 348	-17 711

Resultat per enhet, tkr	2009	2008	2007	2006	2005
Gemensamt	-2 024	0	0	68	84
IT-enheten	1 516	3 056	7 102	10 155	14 999
Inkassoenehten		372	643	792	462
Upphandlingsenheten		489	297	583	424
Stadsarkivet	45	22	-246	-189	-219
Kostenheten	-619	449	435	815	-2 959
Familjerådgivningen	35	-2	1	12	95
Informationskontoret	35				
Administrativ service	418				
Totalt		7 165	12 420	15 092	15 400

Att så stor andel är intäktsfinansierad och intäkterna kommer från den egna kommunala verksamheten innebär att priset sätts efter budgeterad kostnad. De eventuella rationaliseringar och effektiviseringar som görs inom den interna serviceverksamheten regleras också i priset för tjänsten.

Informationskontoret fick vid omorganisationen 2009 en reduktion med drygt två tjänster och ingår inte i anpassningskravet. Det innebär att det främst är inom kostenheten och IT-enheten som anpassningskravet har ställts.

Kostenheten har under året tvingats till stora omställningar genom att den stora kunden, vård- och omsorgskontoret, ställt om till annan hantering av färdiglagad mat från extern leverantör. Produktionen till vård- och omsorgsenheterna har minskat med 33 procent. På utbildningssidan har produktionen minskat med 3 procent. Enheten visar ett underskott på 619 tkr och det finns flera påverkande faktorer bland annat har personalminskningen med cirka tio årsarbetare, på grund av omställning till lägre produktion, inte givit helårseffekt. Minskningen har delvis lösts genom pensionsavgångar, omflyttningar och avslutade vikariat. För att täcka prisutvecklingen 2009 skulle kostenheten ha behövt höja prisnivån med 4 procent, men höjningen var 2,8 procent.

Administrativ service

Till Administrativ service hör verksamheterna Inkasso, Konsument Norrköping, Skuldsanering och Rådhusets cafeteria.

Inkasso svarar för inkassotjänster till hela den kommunala organisationen, där olika kontor och enheter utgör kunder. Konsument Norrköping svarar för konsumentvägledning till allmänheten, företag och organisationer. Skuldsaneringen svarar för utredning, råd och stöd till personer som ansöker om skuldsanering och till personer som önskar rådgivning. Rådhusets cafeteria svarar för cafeteriaverksamhet till Rådhusets anställda samt till sammanträden och möten.

Administrativ service har en blandad finansiering. Kostnad för ledningsfunktionen finansieras av verksamheternas resultat. Enhetens ekonomiska resultat är ett överskott om 414 tkr.

Inkasso

För Inkasso har fler ärenden avslutats än nya som har tillkommit. Det innebär en liten minskning av det totala antalet ärenden, som trots detta ligger på en historiskt hög nivå. Inkasso har drivit

in drygt 18 000 tkr till uppdragsgivarna och tagit in drygt 2 300 tkr i räntor och avgifter.

Konsument Norrköping

Konsument Norrköping redovisar en liten ökning av antalet ärenden. Det som orsakar konsumenterna mest problem är hantverkstjänster samt telefoni- och internetjänster.

Skuldsanering

Ett tidsbegränsat samarbetsprojekt med Kronofogdemyndigheten har inneburit en högre arbetsbelastning än normalt under sista kvartalet för skuldsaneringen. Många skuldsatta har väntat på att en ny skuldsaneringslag skulle antas, och därför avvaktat med att söka skuldsanering. Mot slutet av året blev det dock ökad tillströmning av ansökningar.

Familjerådgivningen

Familjerådgivningen har ett kommunövergripande ansvar och är en lagstadgad verksamhet sedan den 1 januari 1995. Verksamheten vänder sig till vuxna personer boende inom Norrköpings kommun samt, genom externa avtal, till motsvarande grupp i Finspång och Söderköpings kommuner. I upptagningsområdet finns drygt 163 000 invånare. Det övergripande målet och uppdraget är att erbjuda invånare hjälp med bearbetning av samlevnadsproblem.

Verksamheten redovisar för 2009 ett överskott om 26 tkr. Överskottet förklaras av något lägre lönekostnader på grund av underbemanning.

Under året har det varit fortsatt stor tillströmning av nya ärenden. 2009 inkom 333 nya ärenden om familjerådgivning. Genomsnittet per år, sett tillbaka över tid, är 350 nya ärenden.

Ett mål 2009 var att öka tillgängligheten genom minskade väntetider till familjerådgivning. Under 2007 och 2008 låg väntetiderna i genomsnitt kring två till fyra veckor. Den förändrade personalsituationen under 2009 har tillfälligt ökat väntetiderna.

Målet under 2010 är att upprätthålla en fortsatt god tillgänglighet till familjerådgivningen. Vid full bemanning i mars 2010 är målet att åter nå väntetider som inte är längre än fyra veckor.

Familjerådgivningens kompetens om relationer skapar ett gemensamt förebyggande arbete med familjecentralerna. Under 2007 och

Nyckeltal	2009	2008	2007	2006	2005
IT-enheten					
Antal PC i administrativa nätet	4 084	3 924	3 607	2 990	2 668
Anknytningar i televäxel	4 067	4 078	3 803	3 697	3 663
Administrativ service					
Inkassoenheten					
Antal pågående ärenden	8 801	8 881	8 764	8 259	7 675
Antal nya ärenden	3 384	3 355	3 477	3 805	4 232
Antal avslutade ärenden	3 464	8 238	2 972	3 221	3 707
Konsumentvägledning					
Antal konsumentrådgivningsärenden	3 508	3 358	3 512		
<i>varav antal klagomål</i>	2 886	2 593	2 698		
Familjerådgivning					
Nya ärenden under året	333	304	362	307	344
Väntelista vid årsskiftet	31	26	25	19	58
Stadsarkivet					
Registrerade besökare, st	598	576	472	744	851
Leveranser	326	267	208	237	198
Kostenheten					
Förskola/skola (antal tillagade portioner/dag)					
frukost	940	870	870	870	
lunch	20 000	21 300	21 300	21 300	
mellanmål	1 940	1 900	1 900	1 900	
Äldre- o handikappomsorg antal (antal tillagade portioner/dag)					
frukost	110	450	450	450	
lunch	1 150	2 300	2 300	2 300	
kvällsmat	790	800	800	850	
* uppgifter för 2008 saknas					

2008 genomfördes pilotverksamhet mot två familjecentraler och under hösten 2009 har ytterligare två familjecentraler påbörjat samarbete.

En kvalitativ redovisning av verksamhetens arbete när det gäller kundbemötande kommer att sammanställas med hjälp av en enkät som under 2009 lämnats till par och individer som har avslutat sin kontakt med familjerådgivningen.

IT-enheten

IT-enheten har under året arbetat med att förändra sin organisation med mål att bli ännu mer kund- och verksamhetsorienterad – att finnas till för kommunens olika verksamheter och på så vis uppnå en bättre inre effektivitet. Detta har inneburit att IT-enheten arbetat med ett mer processtyrt arbetssätt. IT-enheten har under året även utökat sin verksamhet, främst genom att centralisera skolans IT-miljö.

På uppdrag av kommunledningarna i Norrköping och Linköping har IT-enheten under hösten arbetat intensivt med att ta fram infrastrukturella lösningar åt det nybildade kommunalförbundet, Räddningstjänsten Östra Götaland.

Under 2009 har IT-enheten tillsammans med säkerhetschefen fortsatt att driva arbetet med att öka tillgängligheten i kommunikationsnätet. Viktiga applikationer ska vara tillgängliga vid driftstörningar. Detta har skett genom att en "back-upsite" har projekterats och driftsatts i förvaltningshuset Rosen. Det primära målet har varit att applikationerna Sofia, Core samt kommunens hemsida alltid ska vara nåbara.

En NKI-mätning, Nöjd Kund Index, har under hösten 2009 genomförts med ett mycket positivt resultat; NKI index 89, vilket är en förbättring med tre enheter mot tidigare. Medarbetarna på Kundservice har fortsatt att arbeta mer uppsö-

kande genom besök hos användare, då också utbildning genomförts.

Övervakningsfunktionerna som övervakar hårdvara och mjukvara på kommunens servrar har intensifierats. Arbetet syftar till att öka proaktiviteten och att tidigare få indikationer på problem och brister i infrastrukturen. För att kontrollera otillåten intrång utförs penetrationstester mot kommunens nät och mot utvalda applikationer.

Årets resultat visar ett överskott på 1 516 tkr.

Informationskontoret

Informationskontoret har genomgått förändringar under 2009. Huvudfunktionerna är utveckling och förvaltning av webbplatserna, press och media samt grafisk profil och trycksaksproduktion. Med webbplatserna menas den externa webben www.norrkoping.se och kommunens intranät. Då kontoret består av färre personer än tidigare satsas det på utvecklad teknik, nya medier och förändrade arbetssätt för att tillhandahålla en fortsatt god service till verksamheter och allmänhet.

Uppdraget är att stärka en positiv bild av Norrköping som en attraktiv kommun att leva och verka i, genom en levande extern webbplats med aktuell och tillförlitlig information och användbara e-tjänster, tilltalande informations- och presentationsmaterial samt genom stöd och support till verksamheterna i kommunikationsinsatser. I uppdraget ingår att utveckla och förvalta webbplatserna, att svara för pressutskick och bevaka nyheter med norrköpingsanknytning i press och media samt att kvalitetssäkra varumärket Norrköping och kommunens grafiska profil.

Inom Samverkan Linköping Norrköping deltar informationskontoret i planering och genomförande av informationsinsatser och kampanjer. Kontoret deltar aktivt i utveckling av en webbplats för kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Götaland.

Kontoret har en viktig funktion i samband med samhällsstörning och extra ordinära händelser.

Informationskontoret har en blandad finansiering. Som grund ligger ett budgetanslag och för att kunna ge en god service kring trycksaksframställning och webbutveckling görs investeringar i program, licenser, förmedling av tryckeritjänster, mindre projekt etcetera. Enhetens ekonomiska resultat är ett överskott på 35 tkr. I resultatet ligger omställningskostnader vid reducering av tjänster.

Press och media

Under 2009 skickade Norrköpings kommun ut 185 pressutskick inklusive pressinbjudningar, pressmeddelanden och påminnelser. Tio InfoTV-program producerades och sändes i 24nt. Kanalen uppskattar att man har omkring 40 000 tittare varje dag.

Sökprofilen ”Norrköpings kommun” fick under året 3 153 webbgenomslag i media i form av artiklar, inslag med mera. Det är en minskning med cirka 800 genomslag jämfört med 2008. Sedan 2005 när kommunen började mäta genomslag i media har antalet dock ökat med över tusen träffar. En stickprovsundersökning gjordes under veckorna 39-42 för att undersöka fördelning av positivt och neutralt vinklade inslag respektive negativt vinklade. Positiva och neutrala inslag står för 76 procent och negativa för 24, 75-25 brukar anses vara en rimlig fördelning. Vanligaste mediekällorna är NT, Folkbladet, SR Östergötland, SVT Östnytt, Corren och även Dagens Samhälle som för första året är bland de tio främsta.

Strömvirveln, kommunens personaltidning, har producerats och utkommit fyra gånger under året. Norrköping Växer utkom med fyra nummer och Vårt Norrköping utkom med sina två sista nummer.

Webbplatserna

www.norrkoping.se

I april 2009 lanserades kommunens nya webbplats, med ny struktur och design, på www.norrkoping.se. Webbplatsen har cirka 75 000 unika besökare varje månad. De fem mest besökta sidorna, förutom startsidan, i fallande ordning är

- inloggningsidan till NK-kommunikation, som är kommunens e-postsystem
- fastighetsägare i Norrköping med länklista till deras webbplatser
- lediga jobb
- kultur och fritid
- bo och miljö.

Intranätet

Intranätet har cirka 7 000 unika besökare per månad. De fem mest besökta sidorna, förutom startsidan, i fallande ordning är

- utbildningskontorets kontorssida
- lediga jobb
- intern rekrytering
- Norrköping vattens kontorssida
- blanketter

Grafisk profil och trycksaker

På uppdrag av verksamhetsnämndernas kontor och kommunstyrelsens kontor görs ett stort antal verksamhetsanknutna broschyrer, publikationer och presentationsmaterial. Nya profilprodukter har tagits fram under året och lagts ut för beställning på intranätet.

Kostenheten

Kostenheten består av skolrestauranger, äldre-kök och Sandbyhovs vaktmästeri. Kostenheten planerar, tillagar, transporterar och serverar mat till förskolan, skolan, och vård och omsorgen. Det finns 60 arbetsplatser inom kostenheten.

Kostenheten har påbörjat arbetet med MSC certifiering, Marine Stewardship council, och det innebär att den fisk som köps in kommer från ett hållbart bestånd, har minimal inverkan på ekosystemet och följer en långsiktig förvaltningsplan. Detta sätt visar på att kommunen gör ansvarsfulla inköp av fisk och inte bidrar till problemet med överfiske. Utvecklingen sker mot en mer S.M.A.R.T-inriktad hantering med större andel ekologiska livsmedel. S.M.A.R.T-modellen innebär att äta på ett sätt som är bra både för hälsa och för miljön.

Kostenhetens ekonomiska resultat visar ett underskott på 619 tkr. Tack vare ett omställningsbidrag från vård och omsorg för införande av kyld mat inom hemtjänsten är underskottet mindre än prognostiserat.

Skolrestauranger

Till förskola och skola lagas varje dag cirka 20 000 luncher, 940 frukost och 1 940 mellanmål. Detta gäller under terminerna. På loven är verksamheten mycket mindre. Svärtingehus har fortsatt att arbeta efter S.M.A.R.T-metoden och har kommit upp i 38 procent ekologiska råvaror. Råsslaskolan och Gustav Adolf skolan har under 2009 också börjat arbeta efter den metoden. Personal, elever och föräldrar har fått utbildning i vad konceptet innebär. Efter halva året hade Råsslaskolan 22 procent och Gustav Adolfskolan 27 procent ekologiska råvaror.

I augusti öppnade en ny skolrestaurang vid Bråvikskolan i Lindö.

Barn- och ungdomsnämnden har satt som mål att senast 2010 ska den mat som serveras i förskola och skola vara minst 25 procent ekologisk. 2009 redovisas att det är 15 procent ekologiska livsmedel. Det har serverats alternativa lunchrätter till

högstadiet och gymnasiet två till tre gånger per vecka, vilket också är en målsättning från barn- och ungdomsnämnden.

Vård och omsorg

Till äldre- och handikappomsorgen lagas varje dag cirka 1 150 luncher och 790 kvällsmåltider samt ett minskande antal frukost. Verksamheten pågår 365 dagar om året. Produktionen av matlådor till hemtjänsten upphörde den 1 april 2009 och lades ut på extern producent.

Beställningar till de särskilda boendena, tillsammans med matlådorna har medfört att leveranserna till vård- och omsorgen minskat med 33 procent. Inom vård och omsorg har verksamheten ökat sin egentillverkning av mat med 25 procent. Det är framförallt soppor, olika sallader till exempel rödbetsallad och kvällsrätter som står för ökningen.

Vaktmästeritjänster

Verksamheten har reducerats i och med minskade transporter till hemtjänsten.

Stadsarkivet

Stadsarkivet utövar arkivmyndighetens tillsyn enligt arkivlagen och svarar, som förvaltning åt kommunens arkivmyndighet, för tillsynen av kommunens dokumenthanteringsrutiner och arkivtjänst enligt gällande arkivreglemente, fastställt av KF 951023, § 165.

Stadsarkivets verksamhet enligt tryckfrihetsförordningen, arkivlagen, offentlighets- och sekretesslagen, med flera lagar, och arkivreglemente, är anslagsfinansierad. Stadsarkivet har därutöver intäkter genom avgifter för service- och depositionsavtal med bolag, stiftelser och föreningar i kommunen samt för tjänster inom ansvarsområdet till grupper och enskilda.

Som forskningsinstitution för allmänhet, studerande och universitetsanknuten forskning förfogar stadsarkivet över cirka 9 000 hyllmeter arkivhandlingar och mer än 100 000 ritningar, kartor och planscher. Därtill finns ett omfattande foto- och filmmaterial och ett innehållsrikt referensbibliotek.

Stadsarkivet är aktförvarare åt Miljödomstolen och Miljööverdomstolen.

Finansieringen genom budgetanslag stod för 98 procent av intäkterna. Verksamheten redovisar för 2009 ett överskott på cirka 44 tkr, detta

innefattar en tjänst som inte är finansierad inom stadsarkivets anslag sedan 2005 kostnadsförts på stadsarkivet. En långtidssjukskriven tjänst är inte vikariebesatts.

Arkivmyndighetsuppgifterna

Två dokumenthanteringsplaner har ändrats genom delegationsbeslut av stadsarkivarien. 51 ärenden om utlämnande av handlingar och uppgifter ur sekretessbelagda personakter har handlagts. En omfattande utbildning av skolpersonal har planerats och genomförts av ansvarig arkivassistent. 74 rektorer, skolassistenter och kuratorer har getts grundläggande information om dokumenthanteringsplaner, arkiveringsregler, med mera. Utbildningen har mottagits mycket positivt och genererat omfattande leveranser av arkiv från många skolor.

Den forskningsfrämjande verksamheten

Stadsarkivets del av kommunens hemsida, www.norrkoping/stadsarkiv, har etablerat sig som välbesökt ingång för forskare till stadsarkivets bestånd, med cirka 3 700 unika sidvisningar på olika nivåer under perioden mars till december.

Arbetet med digitalisering av historisk film har gett konkreta resultat i form av två filmer, ”Det Norrköping som gått – som Gustaf Östman såg det” och ”När blir man vuxen”. Ett större bildarkiv har överlämnats från informationskontoret med fotografier av personer och företeelser i kommunen från 1980- och 1990-talen.

Samarbetsprojektet Östgöraljud startade på hösten med deltagande från stadsarkivet. Övriga deltagare är Kulturarv Östergötland, Östergötlands länsmuseum, Norrköpings stadsmuseum, Linköpings Universitet genom Institutionen för kultur, samhälle och mediegestaltning samt Länsbibliotek Östergötland.

Stadsarkivet deltog i Kulturnattens aktiviteter i Rådhuset genom uppskattade visningar av rådhusdepåerna.

Stadsarkivet deltog i den riksomfattande aktiviteten ”Arkivens Dag” lördagen den 14 november. Dagen, med öppet hus och utställning av arkivhandlingar på årets tema ”På liv och död”, besöktes av cirka 70 personer. Den enkät som genomfördes under ”Arkivens Dag” gav fina omdömen för såväl arrangemanget i sig som stadsarkivets allmänna verksamhet.

En enkel metod används därför sedan februari 2006 med vars hjälp medarbetarna fortlöpan

registrerar antalet tjänster som utförs till externa och interna kunder som ställt frågor eller begärt hjälp med uppgifter av olika slag, genom brev och e-post, telefonkontakt eller genom besök. Årsstatistiken 2009 redovisar 3 710 utförda kundtjänster, 2008 var det 3 393.

En kundtjänst kan ta allt från tio minuter till flera dagar i anspråk.

Framtiden

Inom serviceenheterna är servicebegreppet viktigt för att ge kunderna bra bemötande och en hög kvalitet på de olika tjänster som produceras. I chefsgruppen diskuteras framtagande av interna servicedeklarationer och hur enheterna kan möta de förväntningar som ställs på enheternas tjänster.

Kostenheten fortsätter att successivt föra in S.M.A.R.T-mat på alla skolor. Under våren 2010 drivs ett projekt med kyld mat på Mariabacken. Försöket omfattar två avdelningar som kommer att få mat från Sandbyhovsköket. Leveranser kommer att ske tre gånger per vecka. Personal, boende och anhöriga kommer att få utbildning och information om vad kyld mat innebär. Eventuellt kommer byggandet av Ingelstaköket att påbörjas under året.

För att tillhandahålla en god service, både internt och externt satsas det på utveckling av användbar och effektiv teknik. Det stärker Norrköpings kommuns varumärke som en kommun i framkant och speglar de stora satsningar som görs inom bland annat visualisering, miljöteknik och området hälsa, vård och omsorg.

Inom serviceenheterna handlar det till exempel om att utveckla e-tjänster och använda nya medier för att stärka webben som en kanal för kommunens information. Det är förbättringar inom IT-infrastrukturen och att aktivt arbeta med Grön-IT samt att tillhandahålla expertkompetens inom digital långtidsarkivering.

Symfoniorkestern

Ansvarsområde

Norrköpings symfoniorkester (SON) grundades 1912 och består idag av 85 professionella musiker. Nuvarande chefsdirigent är Alan Buribayev. Sedan 1994 har SON sin hemvist i ett av Sveriges vackraste konserthus, Louis De Geer konsert & kongress mitt i hjärtat av Norrköpings unika industrilandskap där också merparten av orkesterns konserter ges. Orkestern är en ledande representant för kulturstaden Norrköping, men intar också en central plats i hela regionens kulturliv bland annat genom regelbundna konserter i Linköpings konserthus - SON:s andra hemmasscen. Som kunskapsresurs är symfoniorkestern unik då varje enskild musiker besitter specialistkompetens. Under åren har SON skördat stora framgångar både nationellt och internationellt genom konserter, cd-inspelningar och turnéer. Sveriges Radio spelar regelbundet in SON och orkestern anses vara en av de mest spännande orkestrarna i Skandinavien.

I egenskap av professionell orkester innehar SON en ledande position i regionen i frågan om att bevara och utveckla konstmusiken. Som en viktig aktör i det offentliga rummet och i regionens kulturliv, utgör SON en resurs för samhället.

En resurs alla ska erbjudas möjlighet att ta del av. Genom årliga abonnemangsserier förmedlar SON musik på hög konstnärlig nivå, i första hand traditionell klassisk musik, men också populärkonserter och den nutida repertoaren. SON presenterar konserter för barn, unga och familj, vilka är högt prioriterade målgrupper i verksamheten. Genom turnéer, både nationellt och internationellt fungerar SON som ambassadör för hela fjärde storstadsregionen. Samarbeten med andra scenkonstaktörer, cd-inspelningar och gästartister från olika håll i världen, sprider en positiv och högkvalitativ bild av Norrköping, Östergötland och Sverige.

Ekonomiskt resultat

Under senare år har det blivit allt svårare att uppnå en ekonomi i balans eftersom ökningen av löner och andra kostnader överstigit anslagsökningarna. Så sent som i början av november fick vi ett överraskande besked om en förändring av beräkningssystemet för pensioner hos Statens Pensionsverk, som genomförs med retroaktiv verkan från januari 2003. En ökad pensionskostnad har därför upptagits i bokslutet. Trots detta har SON kunnat uppfylla budgetmålet, som innebar ett nollresultat, och redovisar för år 2009 ett positivt resultat på 45 tkr. Detta är möjligt främst tack vare bättre resultat för höstens konsertproduktioner än vi tidigare vågat hoppas på. Särskilt gäller det produktionen Musical Hits. Utöver nio konserter för alla kommunanställda gavs två utsålda offentliga konserter lördagen den 14 november, vilka genererade stora extra intäkter.

Anslagen från Norrköpings och Linköpings kommuner, Landstinget i Östergötlands län/Östsam samt staten uppgick till 86 procent (89 procent 2008) av totala intäkter, vilket innebär att de egna intäkterna utgör 14 procent (11 procent 2008).

Viktiga händelser under året

2009 innebar flera viktiga händelser för SON. Den 26 februari högtidlighöll SON minnet av den tjeckiske tonsättaren Bohuslav Martinůs bortgång för 50 år sedan. Vid konserten tilldelades SON ett särskilt certifikat av den tjeckiske ambas-

Resultaträkning, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	37 074	33 307
Verksamhetens kostnader	-73 560	-69 403
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-84	-106
Verksamhetens nettokostnad	-36 570	-36 202
Budget	36 615	35 549
Årets resultat	45	-653
Nettoinvesteringar	0	133

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	91	92
Antal anställda	93	96

Publikstatistik	2009	2008	2007	2006	2005
Publikantal i Östergötland	64 101	56 312	57 133	66 488	70 598
Publikantal totalt *	70 814	59 239	63 354	68 337	88 007*)
Antal abonnenter per 31 december	1 379	1 403	1 465	1 489	1 570
Antal konserter i Östergötland	78	74	73	79	77
Antal konserter totalt	86	79	83	81	85
Genomsnittlig beläggning vid offentliga konserter i De Geerhallen (1300 platser)	886	852	944	1 028	930
Beläggning i procent vid offentliga orkesterkonserter i De Geerhallen	69	66	73	79	71

* Här ingår samtliga konserter i Sverige och utomlands. Hösten 2009 genomfördes en turné till Tjeckien och Slovakien med 6 konserter och totalt 4990 personer i publiken.

Konserter i De Geer-hallen	Antal konserter					Publikantal				
	2009	2008	2007	2006	2005	2009	2008	2007	2006	2005
Orkesterkonserter ¹	35	27	25	29	28	31 038	22 991	23 601	29 806	26 032
Familjekonserter	3	5	4	4	2	1 543	2 724	2 504	2 219	1 593
Öppna repetitioner/öppet hus ²	3	3	3	3	4	1 750	1 800	2 900	1 800	1 600
Skolkonserter ³	21	20	23	19	21	14 287	10 751	16 411	15 599	19 068
Övriga konserter ⁴	7	8	7	12	13	8 803	8 168	4 148	7 822	12 226
Totalt	69	63	62	67	68	57 421	46 434	49 564	57 246	60 519

¹ Här ingår även kommunkonserter med Peter Johansson & Matilda Hansson för alla anställda i Norrköpings kommun.

² Fri entré är biljettlösa besök. Publikantalet är således uppskattat.

³ Vid skolkonsertproduktionen under hösten 2008 var vi hänvisade till Flygeln, max 588 platser. Några intresserade skolor kunde därför inte beredas plats till konserterna.

⁴ 2006 ingår invigningen av Flygeln med 1200 personer samt Stenhammartävlingen med 1943 personer. 2008 ingår Stenhammartävlingen med 1394 personer.

sadören, Jan Kára, som ett tecken på att konserten givits officiell status av den tjeckiska regeringen. Tjeckien innehade ordförandeskapet i EU under första halvåret 2009 och valde ut ett antal konserter runtom i Europa, som fick officiell status i det tjeckiska kulturprogrammet under ordförandeperioden och en av dessa var SON-konserten den 26 februari.

Den 17 oktober tilldelades SON Dag Wirén-priset 2009. Priset delades ut av Dag Wiréns dotter Annika Wirén och motiveringen lyder: "Norrköpings symfoniorkester är sedan länge en ensemble av stor nationell och internationell betydelse. Norrköpings symfoniorkester levandegör den svenska musiktraditionen och gör viktiga insatser för det konstnärliga nyskapandet. När Norrköpings symfoniorkester under Thomas Dausgaard i fonograminspelningar gör den första samlade tolkningen av Dag Wiréns symfonier blir resultatet lysande. Detta stärker ytterligare orkes-

terns konstnärliga position och ger Dag Wirén välförtjänt uppmärksamhet både i Sverige och internationellt. Inspelningarna är ett tungt bidrag till dokumentationen av 1900-talets svenska orkestermusik."

I november åkte orkestern iväg på en efterlängtat turné till Tjeckien och Slovakien. Musikalet för turnén var i huvudsak nordiskt med Berwalds Sinfonie singulière, Sibelius andra symfoni, som tillhör symfonilitteraturens mest spelade verk, samt Griegs älskade Peer Gynt-sviter. Som en gest för våra tjeckiska värdar framförde vi en av tjeckernas mest uppskattade tonsättare, Bohuslav Martinůs pianoconcertino. Med sex gästspel i Ostrava, Hradec Kralove, Zlin, Bratislava och Prag placerade SON återigen Norrköping och fjärde storstadsregionen på Europakartan. I anrika Rudolfinum, Pragfilharmonins hemvist, gavs två konserter i utsålda hus (1850 per konsert) vilka omnämndes som säsongens gästspel! Samtliga

konserter möttes av stående ovationer och flera extranummer – turnén genomfördes med strålande resultat!

Publiken

Fortfarande kan SON glädja sig åt mycket publik vid sina konserter. Under 2009 var publikgenomsnittet 34 personer fler jämfört med 2008 (886 respektive 852). Det är alltid svårt att göra direkta jämförelser mellan olika år, då konserterna varierar både i antal och till innehåll. Trenden de senaste åren är dock minskande genomsnittliga publiksiffror.

Programinnehåll

Konsertåret 2009 inleddes traditionsenligt med en trettondagskonsert. Denna gång medverkade pristärogare i Stenhammartävlingen 2008. Sopranen Iulia Elena Surdu och barytonen Johan Wällberg sjöng ett välvalt knippe kända operapärlor.

Möjligen kan sedan den ordinarie konsertbesökaren ha tyckt att året bjöd på många solister som man aldrig hört talas om. Men dessa gav så övertygande framföranden att man gärna vill höra dem igen. Den till synes spröda Sol Gabetta med kraft och säkerhet spelade solostämman i Sjostakovitjs sällan framförda andra cellokonsert, eller när Nikolaj Znaider med överlägsen säkerhet framförde Mendelssohns välkända violinkonsert – vilken han samtidigt dirigerade – eller när de baltiska systrarna Baiba och Lauma Skride spelade samma tonsättares ungdomliga konsert för violin och piano. Och vem kan glömma Lilya Zilbersteins makalöst naturligt flytande spel i Saint-Saëns femte pianokonsert? Listan skulle lätt kunna göras mycket längre.

Det var också glädjande att notera att SON:s egna musiker höll en minst lika hög kvalitet när de bereddes möjlighet att framträda som solister, som när en kvartett av dem (Pelin Cotal oboe, Lars Paulsson klarinett, Eva Peterson Veltman fagott och Anna Ahlenius horn) spelade solostämmorna i Mozarts Sinfonia concertante. Eller när Anders Dahlstedt åtskilliga gånger fick tillfälle att komma loss på xylofonen i Erinnerung an Zirkus Renz. Mikael Wenhov drömde sig in i Svendsens härliga violinromans, och konsertmästaren Henrik Jon Petersen i Williams Schindler's List.

Givetvis har även internationellt välkända musiker gästade SON under året. Violinisten Isabelle van Keulen kom tillbaka med Beethovens violinkonsert, den unge engelske klarinettisten Julian Bliss charmade alla i Webers första klari-

nettkonsert. Både sopranen Katarina Karnéus – som med kort varsel fick hoppa in som sjukvikaarie – och tenoren Michael Weinius, som vunnit några synnerligen prestigeladdade internationella pris, gjorde en gripande tolkning av Mahlers Das Lied von der Erde.

Och inför fullsatta salonger svarade Malena Ernman för bejublade konserter såväl i Norrköping som Linköping – och naturligtvis sjöng hon sin schlagersuccé La Voix som extranummer.

Den av publiken älskade rysk-tyske dirigenten Michail Jurowski påbörjade en ny djupdykning i repertoaren. Denna gång ska han leda oss genom de flesta av Johannes Brahms orkesterverk.

Sedan många år är SON ett självklart inslag i Kulturnattsprogrammet. I år gästades vi av den svenske världsklarinettisten Martin Fröst som var både solist och dirigent i ett renodlat Mozartprogram.

Traditionsenligt deltog SON även detta år i Stockholms Konserthus Tonsättarfestival, vilken denna gång ägnades den brittiske tonsättaren Thomas Adès. Hovsångaren Karl-Magnus Fredriksson medverkade som barytonsolist. Särskilt intresse väckte naturligtvis även konserten inför orkesterns turné till Tjeckien med chefsdirigent Alan Buribayev som konstnärlig ledare. Man bjöd på ett blandat nordiskt och tjeckiskt program. Höga förväntningar mötte även pianisten Ronald Brautigam och dirigenten Andrew Parrott när det var dags att ge den sista konserten i serien med Beethovens samtliga verk för piano och orkester. Den här gången medverkade även Eric Ericsons kammarkör i Körfantasin.

Årets sista konsert blev även den en stor konstnärlig framgång när den finske violinvirtuosen Pekka Kuusisto spelade Vivaldis alla årstidskonserter med stor bravur och många personliga vinklingar. Vår förste gästdirigent, Stefan Solyom, dirigerade under denna konsert även ett stort urval ur Tjajkovskijs balett Nötknäpparen.

Populärkonserter

Varje år gör SON ett antal konserter av mer populär karaktär och under 2009 samarbetade vi med Janne Schaffer och Michael Bäck Band i produktionen För kärlekens skull – en hyllning till Ted Gärdestad där, förutom Janne Schaffer även Tina Leijonberg, Sarah Löfgren, Jan Johansen och Johan Boding var solister. Publiken bjöds på höjdpunkterna ur Ted Gärdestads musikproduktion till exempel Satellit, Jag vill ha en egen måne, Himlen är oskyldigt blå och För kärlekens skull.

SON medverkade också vid 2009 års augustifest och bjöd tillsammans med 400-årsjubilerande Holmen in till en gratiskonsert i Vasaparken med Hannah Holgersson och Fredrik Lycke som sångsolister under ledning av dirigenten Josef Rhedin. Den bejublade konserten lockade runt 5500 personer till Vasaparken. I september stod SON för musiken vid Holmens 400-årsjubileum i De Geerhallen.

Under två veckor i oktober och november bjöds det på Musical hits för alla anställda inom Norrköpings kommun. Solister var kusinerna och S:t Anna-profilerna Peter Johansson och Matilda Hansson som tog med publiken på en fantastisk resa i musikernas värld med musik ur bland annat Chess, Kristina från Duvemåla, Jesus Christ Superstar och West Side Story med Josef Rhedin som dirigent. Vid konserterna var SON:s slagverkare Anders Dahlstedt solist och framförde Gustav Peters Erinnerung an Zirkus Renz på xylofon – med förbundna ögon till publikens stora jubel. Utöver kommunkonserterna gavs två utsålda konsertlördagen den 14 november. Biljetterna till konserterna sålde slut på en timme i samband med biljettsläppet.

Skivinspelningar

SON har en lång tradition av inspelningar och får ofta mycket fina recensioner för dessa. Under året har flera inspelningar gjorts och ett antal som spelats in tidigare gavs ut. I januari spelade vi in musiken till vad som kommer att bli världens första opera komponerad direkt för Internet, Fredrik Högborgs Kains kvinna. I juni dirigerade Alexander Hanson SON i uppföljaren till guldskivan Nordic Classical Favourites, som alltså blev nummer 2 med i övrigt samma namn. Bland verken som spelades in återfinns Larssons En vintersaga, Peterson-Bergers Frösöblomster och Stenhammars Excelsior!. I augusti gjordes en inspelning med blandad musik för en internationell marknad, med verk av bland annat Benny Andersson, Ennio Morricone, Marcos Ubeda och Kate Bush, med Myrra Malmberg som sångsolist och Paul Bateman som dirigent. I december avslutade vi det fleråriga projektet med inspelning av Beethovens samtliga pianokonserters tillsammans med radarparet Andrew Parrott som dirigent och Ronald Brautigam som pianosolist. Avslutningsvis var det Kejsarkonserten som spelades in tillsammans med Körfantasin som vi gjorde i samarbete med världsberömda Eric Ericsons Kammarkör.

Barn- och ungdomsverksamhet

SON:s barn- och ungdomsverksamhet är mycket uppskattad av Norrköpingsborna. Studiebesöken för de yngre barnen blir raskt fullbokade och så snart skolkonserterna blir bokningsbara är det många skolor som direkt anmäler sina klasser till föreställningarna.

Skol- och familjekonsert

SON bjuder varje år in drygt 20 000 barn och ungdomar till De Geerhallen där de får lyssna till konsert speciellt anpassade till och producerade för elevernas ålder. I början av februari bjöds det på ännu en tradition, med en gemensam produktion mellan Musikgymnasiet De Geer och SON. TelevisON tog oss med på en resa i film- och TV-musikens värld. Eleverna har med stöd av SON och sina lärare arbetat med produktion, koreografi, komposition, marknadsföring och mycket annat. Dirigent var Olof Bohman och flera av eleverna var solister i föreställningen.

För fjärde året i rad samlades ungdomar under sportlovet för att forma Sportlovsorkestern. Med ledning och stöd av nio SON-musiker samt tuttirepetitioner jobbade ungdomarna hårt under hela veckan för att avslutningsvis, under ledning av dirigent Cecilia Rydinger Alin, ge två offentliga konsert, i Norrköping och i Motala. Syftet är att ge begåvade ungdomar från hela länet chansen att spela i en riktig symfoniorkester och sporra dem att arbeta vidare med sina instrument. Regionförbundet Östsam bidrar till verksamheten med ett årligt ekonomiskt stöd.

Under mars månad genomfördes den årliga skolkonsertveckan för förskolan, förskoleklasser samt årskurs 1-2, vilken avslutades med familjekonsert. Temat för konserten var "bli miljöproffs med Ayla och Filippa Fiol & Filip Fagott". Veckan avslutades med familjekonsert, vilken inleddes med spännande foajéaktiviteter. Kulturskolan lockade till instrumentprovning, Norrköping Vatten hade sin Agent H2O på plats och delade ut vattenflaskor och bjöd på smaksatt vatten. Barnen fick även göra Filippa Fiol- och Filip Fagott-sprattelgubbar. Konserten blev en sådan succé att Ayla Kabaca återinbjöds till kommande säsong.

Hösten inleddes med ett helt nytt genremöte. Den klassiska musiken förenades med streetdance och till vår hjälp hade vi streetdansaren Calle Stenbäck som hade satt koreografi till bland annat Tjajkovskijs Svansjön, Beethovens femte symfoni och mycket annat. Produktionen rönt stort medialt intresse och våra symfoniska kollegor i Gävle sätter upp föreställningen under 2010!

Sedan några år tillbaka har SON som tradition att välkomna barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning att lyssna till SON i specialanpassade konserter. I oktober 2009 bjöd vi in till en konsert i Flygeln. Närmare 350 personer tackade ja och förutom musik, bjöds publiken på kaffe och bullar. Kombinationen blev en riktig succé! Programvärden Kjell Jonasson är bekant för publiken och han stimulerar den att på olika sätt medverka i konserten.

Studiebesök

Varje repetitionsdag under året har en förskoleklass gjort ett "lekfullt studiebesök" på konserthuset för att träffa orkesterns maskotar Filippa Fiol och Filip Fagott. Under en förmiddag har barnen fått bekanta sig med miljön i konserthuset, se och höra alla instrument, göra besök på scenen, smyga bakom kulisserna, spela spel, måla och inte minst lyssna på en riktig orkesterrepetition. Det har inte gått en dag under hela spelåret utan att det har funnits barn på scenen. Redan under hösten 2008 var samtliga besöksdagar 2009 fullbokade av nyfikna förskoleklasser och deras lärare.

Vår pedagog har även gjort uppföljningsbesök på de skolor som besökt konserthuset och SON med sina förskoleklasser. Uppföljningsbesöken inleds med en saga följd av dramatisering, clavesspel, rörelselek och kompismassage – allt till inspelad orkestermusik.

Många särskolor och träningskolor har erbjudits möjlighet till specialanpassade studiebesök hos SON, tillsammans med vår barnpedagog. Denna verksamhet är oerhört uppskattad av såväl barnen som lärarna och vid varje besök upptäcker lärarna vilka talanger barnen har. Här får vi verkligen se vilken effekt musiken har på människor!

SON har också deltagit i projektet Skapande skola, där elever i grundskolans årskurs 8 gjorde studiebesök hos oss och fick lära sig sambandet mellan musik-teknik-akustik. Musiker berättade om uppkomsten av ljud och en ljudtekniker demonstrerade hur tekniken fungerar i konserthuset. Eleverna fick även en introduktion till hur viktigt det är att ljudet är optimalt för såväl publik som musiker, vilka annars lätt drabbas av hörselskador som tinnitus.

Under sommarlovets tre första veckor gjorde två förskolegrupper per dag en sommarutflykt till musiken. Barn i åldern 3-5 år fick lyssna till konsert med SON-musiker, leka musik lekar, pyssla, sjunga och självklart spela själva.

I augusti var det fest i Vasaparken. Tillsammans med slagverksmusiker ur SON fick alla barn prova på att spela slagverk och tillsammans med

SON:s pedagog bygga en alldeles egen trumma att ta med hem. Under några eftermiddagstimmar byggdes drygt 300 trummor.

Höstlovens dagläger för fritidshem hade temat sätt färg på musiken. Varje dag fick ett 30-tal barn komma hit och besöken inleddes med färglära och instrumentlära innan de fick lyssna till violakonsert med en musiker för att kunna sätta färg på musiken. Resultatet blev fantastiska konstverk och lockade även fritidspedagogerna att bli konstnärer!

Projekt för bättre arbetsmiljö

Hörsel

Bland musikerna i SON finns ett flertal som har eller har haft allvarliga problem med hörselbesvär som tinnitus, ljudöverkänslighet och till och med hörselnedsättningar.

Åtgärder som hittills gjorts för att motverka skadliga ljudnivåer är utökning av antalet lyftbord, optimering av reflektorer i taket, installation av olika typer av skärmar på podiet för att sprida ljudet, dämpa ljudet för speciellt utsatta grupper och reflektera ljudet för bättre medhörning. Flera av dessa skärmar har specialtillverkats för att uppnå optimal funktion både vad gäller önskad ljudfunktion som portabilitet och praktisk hantering på podiet. Under 2009 har inga nya hörselrelaterade långtidssjukskrivningar uppstått, tack vare insatta åtgärder för att motverka skadliga ljudnivåer.

Av planerade åtgärder återstår byte av textilier på podiets väggar för bättre dämpning. För att enkelt kunna variera dämpningen behövs en form av spolgardiner som med hjälp av motorer sektionvis kan hissas upp eller ned. Inköp av dessa spolgardiner återfinns i investeringsbudgeten för 2010.

Ergonomi

Arbetet med arbetsmiljön har även under andra året med Previa som vår företagshälsovård till stor del ägnats åt rehabiliteringsåtgärder för olika belastningsskador, dock inte med lika stor del akuta insatser för det uppdämda behov som fanns under första året. Tack vare tidig rehabilitering och sjuk-/friskanmälan via Previa har begynnande skador kunnat upptäckas i ett tidigare skede varför en del långtidssjukskrivningar har undvikits. Ambitionen för framtiden är att genom ökade förebyggande insatser minska rehabiliteringsbehovet och sjukskrivningar.

Måluppfyllelse

I frågan om måluppfyllelse når SON flertalet uppställda mål för verksamheten enligt den antagna uppdragsplanen för 2009 baserad på ambitionsnivå utifrån planens målsättningar och vårt ekonomiska utrymme.

- SON skall tillhöra toppskiktet av symfoniorkestrar, nationellt och internationellt. Delvis uppfyllt. SON tillhör ännu inte det absoluta toppskiktet bland internationella orkestrar.
- SON skall erbjuda högklassiga konserter, spela hela den symfoniska repertoaren och engagera solister och dirigenter på hög internationell nivå. Uppfyllt.
- SON:s repertoarval är brett, och utan att göra avkall på kvalitet, möter programutbudet publiken och en omvärld i ständig förändring. Delvis uppfyllt. Flexibiliteten kan bli bättre.
- SON speglar tradition, kontinuitet, likväl som nyskapande och experimentell konst. Svenska och nordiska tonsättare ska ha en framträdande position. Delvis uppfyllt. Svenska och nordiska tonsättare har ännu inte en framträdande position.
- SON:s barn- och ungdomsverksamhet är av central betydelse och ska utvecklas ytterligare för att komma fler barn i kommunen och länet till del. Uppfyllt för barn och ungdomar i Norrköping men inte i övriga länet på grund av de ekonomiska förutsättningarna.
- SON är genom turnéer ambassadörer för regionen och Sverige samt ligger i täten för en internationell marknadsföring av regionen. Uppfyllt.
- SON präglas av öppenhet och eftersträvar dialog och utbyte och skapar i konserthusen en spännande kulturell mötesplats. Uppfyllt.
- SON skall vara en resurs för länets kulturliv och stimulera till lokal arrangörsverksamhet. Delvis uppfyllt. Målet är att få fler lokala arrangörer att ordna konserter med SON, vilket försvåras av små lokaler och bristande ekonomiska resurser.
- SON har stor närvaro i radio och TV, en omfattande cd-produktion och utvecklar nytänkande inom Internet och nya teknikområden. Delvis uppfyllt förutom medverkan i TV.

Framtiden

Trots ett positivt ekonomiskt resultat 2009 är verksamhetens tuffa ekonomiska situation en realitet. Det nuvarande avtalet med Norrköpings kommun, Linköpings kommun och Regionförbundet Östsam löper ut 2010. Den nu aktuella Scenkonstöversynen i Östergötland måste därför resultera i ett positivt utfall för SON.

Ett breddat ägande av symfoniorkestern i syfte att förstärka finansieringen är nödvändig. Frågan behöver få en snabb och tillfredställande lösning för att säkra en verksamhet på högsta nivå med en symfoniorkester som har ambitionen att tillhöra det absoluta toppskiktet bland internationella orkestrar.

SON är ett starkt varumärke som borgar för god kvalitet och borde ses som en naturlig del av utvecklingen inom fjärde storstadsregionen. Att verka som hela Östergötlands symfoniorkester ingår i vårt arbete med att förankra verksamheten hos en bred presumtiv publik med prioritet på program för barn- och unga samt utökning av antalet konserter i Linköping.

Organisationen har av ekonomiska skäl, under lång tid, valt att så långt som möjligt prioritera antalet musiker i orkestern. Det har fått till följd att den administrativa delen fått stå tillbaka. För att anpassa administrationen till de krav och förväntningar som finns på verksamheten, är det nu nödvändigt att se över den delen av SON.

Valnämnden

Ansvarsområde

Valnämnden har hela det lokala ansvaret för genomförande av val enligt vallagen och folkomröstningslagen. Kommunstyrelsens kansli ansvarar för valnämndens kansli.

Ekonomiskt resultat

Valnämndens budget för år 2009 var 2 182 tkr. Därtill kommer ett statsbidrag för förtidsröstning på 1 343 tkr. Nämndens resultat för året blev 619 tkr.

Resultaträkning tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	1 343	0
Verksamhetens kostnader	-2 907	-174
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	0	0
Verksamhetens nettokostnad	-1 563	-174
Budget	2 182	251
Årets resultat	619	77
Nettoinvesteringar	0	0

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	0	0
Antal anställda	0	0

Viktiga händelser under året

Söndagen den 7 juni var det val till Europaparlamentet. Norrköpings kommun har två valkretsar och 72 valdistrikt med varsin lokal, som bemannades av 432 personer.

Förtidsröstning arrangerades under tiden 20 maj fram till valdagen. Det var 12 röstningslokaler med varierat öppethållande. Sammanlagt arbetade 30 röstmottagare. Totalt togs 13 589 röster emot i våra röstningslokaler.

Av Norrköpings cirka 97 900 röstberättigade invånare röstade 41 995 personer. Valdeltagandet blev 42,86 procent. I riket var valdeltagande 45,53 procent, alltså något högre.

Fokusområden och kvalitetsarbete

Valnämndens arbete med genomförande av ett val kan liknas vid ett projekt, knappt ett års förberedelser som leder fram till genomförandet – valet. Arbetet går ut på att säkerställa att varje val kan genomföras så att samtliga väljare som önskar rösta har möjlighet att lämna sin röst – tillgänglighet i lokaler och öppettider.

Omhändertagandet av varje röst ska ske på ett sådant sätt att valhemligheten skyddas. Rösterna ska förvaras, transporteras och räknas på ett säkert och korrekt sätt där inga möjligheter till oegentligheter får förekomma.

Valnämndens medlemmar gjorde uppföljningsbesök i vallokalerna på valdagen. Uppgiften var att kontrollera tillgänglighet och ordningen i lokalerna.

Framtiden

År 2010 är det ordinarie val till riksdag, kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige. Valnämndens kansli började förberedelser inför det under hösten 2009.

Nämnden planerar att förstärka bemanningen i vallokalerna på valdagen jämfört med tidigare val. Vi planerar också att utöka antalet förtidsröstningslokaler och öppethållande 2010, något som kräver utökad bemanning.

Överförmyndaren

Ansvarsområde

I enlighet med Föräldrabalkens 19:e kapitel ska varje kommun välja en överförmyndare. Denne ska i enlighet med föräldrabalkens regler öva tillsyn över gode män, förvaltare och förmyndare samt tillse därtill kommande arbetsuppgifter.

Överförmyndaren ansvarar för granskningen av gode mäns, förvaltares och förmyndares årsräkningar. Kommunen har enligt föräldrabalken ansvar för kostnaderna att bedriva verksamheten.

Överförmyndarens tillsyn ska utifrån föräldrabalkens föreskrifter tillgodose kommuninnevärdnas behov av rättssäkerhet och god service.

Ekonomiskt resultat

För år 2009 tilldelades överförmyndaren en budget på 9 310 tkr. Vid årets bokslut visar enheten ett negativt resultat på 274 tkr. Överförmyndarens största utgift är arvoden till gode män och förvaltare och den utgör cirka 55 procent av den totala budgeten (inberäknat i budgeten överförmyndarens inkomster för arvoden). Dessa arvoden regleras av Föräldrabalken och kan därför inte styras av överförmyndaren. I takt med att antalet ärende ökar, ökar också överförmyndarens utgifter för arvoden. Sedan 2005 har antalet ärenden hos överförmyndaren ökat med nästan 500 stycken.

Lönekostnaderna för enheten har också varit något högre under 2009. Detta beroende på att enheten har haft två pensionsavgångar under året och en av ersättarna till dessa avgångar har gått

parallellt med den som ska sluta, för utbildningens skull. Dessa båda rekryteringar har givetvis medfört kostnader för annonsering, en extern och en intern samt diverse materialkostnader.

Generellt kan man konstatera att det är mycket svårt att budgetera för överförmyndarens verksamhet. Genom att man inte kan förutsäga hur huvudmännens ekonomiska situation eventuellt kommer att förändras under året kan man inte heller förutsäga hur nya ärenden kommer att påverka överförmyndarens budget

Överförmyndaren har under 2009 inte tagit på sig några onödiga kostnader utan hela tiden haft i beaktande att budgeten ska hållas. Överförmyndaren kan inte själv påverka kostnaderna för ställföreträdarnas arvoden. Överförmyndaren följer Sveriges Kommuner och Landstings rekommendationer angående arvoden, rekommendationer som fastställt av kommunfullmäktige.

Viktiga händelser under året

I början av 2009 slutfördes rekryteringen till en av de tjänster där det var aktuellt med pensionsavgång. Under våren skolades den nya rekryten in, samtidigt som cirka 1 500 årsredovisningarna skulle granskas.

Efter sommaren lämnades ytterligare en tjänst för pensionsavgång och den ersattes i september, efter internrekrytering. Granskningen av årsredovisningarna fortsatte samtidigt som ytterligare en ny utredningssekreterare skulle läras upp.

Under året har överförmyndaren därför inte kunnat arbeta med samma takt och tempo som tidigare år eftersom 50 procent av personalstyrkan har bytts ut.

Under senhösten påbörjades rekryteringen av den tjänst som överförmyndaren fått utökat med 2010, även denna en intern rekrytering.

Resultaträkning, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	4 128	4 023
Verksamhetens kostnader	-13 704	-13 038
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-9	-9
Verksamhetens nettokostnad	-9 584	-9 024
Budget	9 310	9 489
Årets resultat	-274	465
Nettoinvesteringar	0	0

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	3,5	3,5
Antal anställda	4	4

Fokusområden

När det gäller att behålla handläggningstiden för ärenden om god man/förvaltare till fyra veckor, har stor kraft lagts ned för att hålla denna tid. Ganska många ärenden hinns med under denna tid men det finns också ett antal ärenden där det tar ytterligare några veckor innan ärendet är klart. Orsaken till den något förlängda handläggningstiden är att den kompetens som krävs för att handlägga ärenden på ett effektivt sätt ännu inte riktigt har uppnåtts av den nya personalen.

Granskningen av årsredovisningarna har hunnits med innan redovisningsårets slut. Visserligen har det detta år, pågått granskning långt in i december, men orsaken till detta är som tidigare nämnts, personalförändringen.

Överförmyndaren har försökt att bibehålla servicen till gode män och förvaltare under 2009. Det har inte alltid lyckats då det periodvis endast har varit en handläggare som kunnat svara på frågor av mer kvalificerad art.

Överförmyndaren hade som mål för 2009 att ta fram informationsmaterial till gode män, förvaltare och sökanden. I år har detta inte färdigställts och detta beroende på att ingen tid har funnits mellan granskningar av årsredovisningar och upplärning av ny personal.

Med de 2,5 stycken handläggartjänster som överförmyndaren har haft under 2009, har arbetstiden inte medgett till i stort sett annat än de arbetsuppgifter som krävs för att hålla verksamheten flytande.

Antal ärenden	2009	2008	2007	2006	2005
Ärenden	2 459	2 276	2 380	2 047	1 980

Framtiden

Den lagstiftning som berör överförmyndaren är under förändring. Flera olika förslag till förändring har lagts fram i omgångar, men ännu har inga stora förändringar kommit till stånd. Ett förslag är att tingsrättens beslutanderätt i vissa godmansförordnanden ska flyttas till överförmyndaren. Detta kommer att innebära en ökad arbetsbörda för överförmyndaren.

Norrköpings kommun har skrivit på ett avtal med Migrationsverket om att bli ankomstkommun för ensamkommande flyktingbarn. Dessa barn ska snarast erhålla en god man och det faller på överförmyndaren att förordna god man samt att lämna information om vad uppdraget innebär till gode männen.

Under 2010 kommer överförmyndaren påbörja en ny arbetsrutin när det gäller betalning av arvode. Det gäller de ärenden där huvudmannen har en inkomst som gör att denne ska betala sitt arvode, men det saknas sparade medel. Tanken är att man då ska periodisera arvodet på ett antal månader, så att delsummor kan betalas in under ett antal månader.

Överförmyndaren ska se över möjligheten att få hjälp med de administrativa uppgifterna.

Stadsplaneringsnämnden

Ansvarsområde

Stadsplaneringsnämnden ansvarar för beredning och planering i samhällsbyggnadsfrågor, köp och försäljning av fastigheter, upplåtelser av tomträtter, genomförande av exploateringsavtal samt för upprättande och tillhandahållande av geografisk information och geografiska informationssystem. Stadsplaneringsnämnden är även förvaltare av

kommunens verksamhets- och bostadsfastigheter samt kommunens markreserv.

Till stadsplaneringsnämnden hör stadsbyggnadskontoret. Stadsbyggnadskontoret består av verksamheterna geografisk information, lokalförsörjning, mark och exploatering samt fysisk planering. Som stöd till verksamheterna finns verksamhetsservice. Verksamhetsservice arbetar med hantering av allmänna handlingar, ekonomi- och löneadministrativ service samt information.

Stadsbyggnadskontorets verksamhetsidé är att i dialog med kommunens invånare och aktörer planera och utveckla stadsmiljön till gagn för nuvarande och kommande generationer samt att försörja kommunens olika verksamheter med ändamålsenliga lokaler och geografisk information.

Resultaträkning, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	896 331	825 630
Verksamhetens kostnader	-727 311	-671 658
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-187 799	-176 314
Verksamhetens nettokostnad	-18 779	-22 342
Budget	19 238	23 151
Årets resultat	459	809
Nettoinvesteringar	-196 154	-253 469
varav lokalförsörjningsenheten	-191 132	-236 496

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	79,0	78,5
Antal anställda	80	80

Nettokostnad och resultat per budgetansvar, tkr	Resultat			Bokslut	
	2009	2009	2008	2007	2006
Stadsplaneringsnämnden	77	276	309	498	299
Ledning	140	12 117	14 198	14 007	18 133
Lokalförsörjning *	-1 017	818 471	748 390	709 774	719 848
Geografisk information	260	5 058	4 055	5 049	4 082
Mark och exploatering	758	11 638	13 538	10 357	13 360
Tomträttsverksamhet	175	-26 607	-26 112	-25 653	-21 993
Fysisk planering	5	10 884	11 221	10 921	10 268
Verksamhetsservice	61	4 396	4 289	3 752	3 674
Summa	459				

* För lokalförsörjningen redovisas omslutning

Ekonomiskt resultat

Stadsplaneringsnämnden visar totalt ett överskott på 459 tkr.

Lokalförsörjningens ekonomiska omslutning för året uppgår till cirka 818 000 tkr, vilket jämfört med 2008 är en ökning. Årets resultat uppvisar ett underskott på cirka 1 000 tkr. Jämfört med 2008 har det ekonomiska utrymmet minskat med cirka 8 000 tkr vilket medfört svårigheter att hålla budgetramarna för de olika aktiviteterna. Ambitionen har varit, trots försämrad ekonomi, att försöka bibehålla nivån på resurserna som avsätts för planerade underhållsinsatser. För att möjliggöra avsättning till planerade underhållsåtgärder har bland annat budgeten för lokalanpassningsåtgärder och standardhöjande åtgärder reducerats.

Geografisk information visar ett överskott på 260 tkr. Överskottet beror på en ökning av uppdragen inom alla verksamheter (mät, kart och GIS) i slutet av 2009.

Verksamheten kände i början av året av rådande lågkonjunktur framförallt inom byggbranschen. Beställningar på nybyggnadskartor, utsättningar och lägeskontroller minskade första halvåret. Efter sommaren ökade beställningar igen.

Mark och exploatering inklusive tomträttsverksamheten visar ett överskott på 933 tkr. Överskottet beror i huvudsak på att kostnader för utredningar inte belastat driftkostnaderna i den omfattning som planerades vid delårsbokslutet.

Investeringar

Lokalförsörjningens investeringsprojekt uppgår till en budgetvolym på totalt 984 330 tkr och sammantaget redovisas ett underskott på 10 995 tkr (1,1 procent). Av det samlade underskottet ingår 13 investeringsprojektet som har slutredovisats i kommunfullmäktige i början av 2009 och de belastar sammantaget det totala underskottet med cirka 3 670 tkr.

Det kvarvarande underskottet beror i huvudsak på att tillkommande arbeten är svåra att förutse under utrednings- och projekteringsarbetet när det gäller projekt som domineras av om- och tillbyggnadsåtgärder. Kostnaderna inom byggsektorn ökade dessutom markant under en längre tid, men har nu stagnerat eftersom konjunkturen avsevärt försämrats under året.

De enskilda projekten uppvisar relativt små avvikelser förutom på Borgsmoskolan, Borgmästaregården, Timmermannens äldreboende, Maria-backens äldreboende, Granens äldreboende och Bråviksskolan. Underskotten för dessa sex projekt sammantaget beräknas uppgå till cirka 9 600 tkr. Underskotten på Borgsmoskolan, Borgmästaregården, och Timmermannen förklaras dels av förändringen av kostnadsläget i byggbranschen dels av att vissa konstruktionsförändringar vidtogs som blev mer kostsamma. Ökade myndighetskrav inom livsmedelshanteringen har också medfört ökade kostnader som inte kunde förutses.

Nettokostnad per verksamhet, tkr	2009	2008	2007	2006	2005
<i>Verksamhetsbegreppet följer inte ansvarsbegreppet och ska inte jämföras med resultat per ansvar.</i>					
Nämndverksamhet	329	363	546	338	363
Nämndadministration	408	408	409	348	330
Lokalförsörjning *	11 218	11 075	10 632	15 179	16 665
Fysisk och teknisk planering	21 724	24 153	21 739	19 793	19 242
Kommunal lantmäteriverksamhet	6 022	4 945	6 065	4 665	5 647
Lantegendomar	-2 047	-1 977	-1 286	877	2 017
Reglerings- och saneringsfastigheter	7 340	9 282	6 705	8 315	5 926
Tomträttsverksamhet	-26 606	-26 129	-25 769	-22 266	-21 767
VA-tillsyn	390	222	368	428	253
Summa	18 778	22 342	19 409	27 677	28 676

* Verksamheten lokalförsörjning har en total omslutning på cirka 818 mnkr.

Verksamhetsmått och nyckeltal för lokalbeståndet

Arean fördelat på olika verksamhetslokaler 2009-12-31	Kommun-ägda kvm	Inhyrda kvm	Totalt kvm	Procent
Skolor	348 788	31 599	380 387	48
Förskolor	56 162	20 558	76 720	10
Äldreboende och omsorg	99 282	107 414	206 696	26
Kulturlokaler	21 471	2 475	23 946	3
Kontorslokaler	34 105	22 008	56 113	7
Övrigt	36 474	8 889	45 363	6
Summa	596 282	192 943	789 225	100

Vakansgraden har under året minskat och uppgår den 31 december 2009 till cirka 4 400 kvm vilket jämfört med 2008 är en minskning med cirka 1 300 kvm. Vakansgraden beräknad utifrån den total arean uppgår till 0,6 procent, vilket är mycket lågt.

Total lokalarea 2009-12-31	Lokalarea kvm	Procent
Egna lokaler		
Primära verksamhetslokaler	596 282	65,6
Bråvallaområdet	27 300	3
Fritidsanläggningar	15 146	1,7
Brandförvarsanläggningar	11 589	1,3
Spårvagnshallarna	14 602	1,6
Inhyrda lokaler		
Hysesbostäder i Norrköping AB	45 766	5,0
Eventfastigheter i Norrköping AB	51 302	5,6
Etablering Norrköping AB	4 532	0,5
Övriga fastighetsägare	142 940	15,7
Summa	909 459	100

Den totala lokalarean har i jämförelse med 2008 ökat med cirka 22 000 kvm. Ökningen förklaras i huvudsak med tillkomsten av nya Bråviksskolan i Lindö, nya förskolan i Taborsberg, tillbyggnad av äldreboendet Mariabacken samt inhyrning av ny sporthall i Lindö och nytt äldreboende Söderport. Även utökningen av antalet förskoleavdelningar påverkar arean positivt.

Totala fastighetskostnaden fördelat på områden	2009		2008	
	mnkr	Procent	mnkr	Procent
Kapitalkostnader	170 036	21	157 072	21
Inhyrda lokaler	324 265	40	283 981	38,2
Planerat underhåll	58 600	7,2	56 948	7,7
Lokalanpassningar	1 976	0,2	5 624	0,8
Mediaavgifter	119 120	14,7	102 585	13,8
Drift och skötsel	55 774	6,9	53 956	7,3
Löpande underhåll	49 132	6	52 711	7,1
Skatt och försäkringar	9 491	1,2	8 858	1,2
Administration	16 790	2,1	17 940	2,4
Övrigt	5 801	0,7	3 798	0,5
Summa	810 985	100	743 473	100

Tabellen redovisar totalt en kostnadsökning på cirka 68 mnkr mellan åren 2008 och 2009. Huvudförklaringen är en utökning av lokalarean med cirka 22 000 kvm. Vidare så har ett antal investeringar som slutfördes under 2008 samt ett antal inhyrningar av lokaler i slutet av 2008 genererat helårseffekt på kostnaderna under 2009. Kapitalkostnader och mediaavgifterna har även de ökat i huvudsak på grund av tillkommande lokalarea.

För Bråviksskolan, som färdigställdes vid halvårsskiftet, uppvisas ett underskott på cirka 2 900 tkr, vilket förklaras med en från projektstart ansträngd budget och därmed mindre marginal för extra arbeten. Projektet har fått vidkännas en del extra kostnader avseende mer omfattande markarbeten än beräknat, bland annat större mängd schaktmassor och mer omfattande pålning än vad som beräknades för projektet från början. Även vidtagna åtgärder avseende sättningsrisker på Mästermansområdet som vidtogs i form av uppsättning av sensorer och kontinuerliga sprickbesiktningar har genererat kostnader som inte var beräknade vid projektstart.

Underskottet på Mariabäckens äldreboende med 1 280 tkr förklaras av att verksamhetsanknutna åtgärder och utrustning i större omfattning har belastat investeringsprojektet än vad som var planerat från början.

Av geografisk informations investeringsanslag på 550 tkr för inköp av mätinstrument har 65 tkr förbrukats. En modernare skärm för inmätning och kartering via flygfoton har införskaffats. Att inte hela anslaget förbrukats beror på att mätinstrument har uppgraderats och bytts ut till hyresavtal istället för ägande. Detta för att instrumentparken ska bli mer flexibel och lättare att modernisera.

Anslaget för förbättringar av mark och byggnader som förvaltas av mark och exploatering har bland annat använts till utökning av parkeringsplatser i hamnen, i kvarteret Spinnhuset och på en fastighet i Butängen. Del av anslaget har använts för anslutning av NorrköpingsOrtens Ryttaförenings ridanläggning till kommunalt vatten och avlopp. Renovering av Ljura Bäcks kulvert vid Hageby Centrum är avslutad. Projektet avslutas när garantitider har löpt ut. Allt pekar på att projektet kan slutföras inom tilldelad ram. Planering för omdaning av kajen i Arkösund pågår. Fastigheten är inköpt och renovering utfördes under år 2008. Ombyggnad av mack för bil- och båttankning har påbörjats. Ersättningar har utgått till arrendator för byggnader och anläggningar och för att han avstått arrende i förtid.

Viktiga händelser under året

Lokalförsörjning

Inom lokalförsörjningen har det pågått ett intensivt arbete för att möta efterfrågan på förskoleplatser under året och de kommande åren. Barnantallet ökar mer än vad som tidigare har beräknats. Både egna byggnationer och inhyrningar av förskolor har ägt rum. Under året har 11 förskoleavdelningar tillskapats i paviljonger för att möta efterfrågan. Byggnation av den första typförskolan har påbörjats i Rambodal och kommer att färdigställas under våren 2010. Ombyggnad av Taborsbergs herrgård till förskola med sex avdelningar har färdigställts. Herrgården förvärvades under 2008 och verksamheten har startat vid årsskiftet.

Vidare är den stora renoveringen och ombyggnaden av Borgsmoskolan och nybyggnationen av LSS boendet i kvarteret Masten i Lindö klar. Områdeskontoren har under året omlokiserats och kontorslokaler har tagits i anspråk i Ringdansen, som ägs av Hyresbostäder. Hyresavtal har tecknats och inflyttning i lokalerna ägde rum i oktober.

Bråviksskolan färdigställdes vid halvårsskiftet och verksamheten är i full gång från höstterminens start. I anslutning till skolan har sporthall och konstgräsplan färdigställts av ett bolag bildat av Lindö FF.

Upphandling av hyreskontrakt för nytt Hamnbrohem har genomförts under året och byggnation har påbörjats under senhösten. Det nya Hamnbrohemmet kommer att uppföras i kvarteret Ruddammen och vara färdigställt i början av 2011.

Planering och åtgärder pågår i energibesparingsprojektet som kommunfullmäktige beviljat extra medel för. Nyckeltalsanalyser har genomförts på samtliga fastigheter och förstudier har genomförts på de 50 fastigheter som har störst besparingspotential. Åtgärder i fastigheterna har påbörjats under senhösten och besparingseffekter kommer att uppnås under 2010.

Geografisk information

Under 2009 införde geografisk information det nyare referenssystemet SWEREF99 och höjdsystemet RH2000. I och med denna övergång följer Norrköpings kommun med i det nationella geodatastrategin i Sverige och får lättare att utbyta geografisk information mellan andra kommuner och myndigheter. Det nya höjdsystemet är anpassat för landhöjningen i kommunen. Genom att

lagringsmiljö för baskartan byttes ut och att även ett systembyte gjordes inom mätverksamheten 2008 har hanteringen av kommunens geografiska information blivit flexiblar. Justeringar och förbättringar har gjorts under 2009.

Det interna kartstödet INKA har bytts ut till ett modernare sätt att presentera kartan på intranätet och internet. Det nya kartstödet heter ISM-web och används av flera kommuner.

Årets flygfotografering gjordes över södra delen av kommunen; Smedby, Brännestad, Navestad och delar av E22. Fotograferingen används för att uppdatera kommunens primärkarta. Resultatet finns tillgängligt för kommunens alla kartanvändare och för medborgarna via internet.

Den geografiska produkten pictometry har uppdaterats. Det är en snedbildsbank som täcker området från Ensjön upp till Åby. Att kunna se marken från sidan ger en annan information än traditionella ortofoton. Tillgängligheten på kommunens snedbilder har ökat genom att de har gjorts nåbara via det nya kartstödet ISM-web.

I och med bildandet av kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Götland så har behovet av kartinformation över kommungränserna ökat. Arbete mellan Linköping och Norrköping pågår för att kunna ge ledningscentralen en gemensam karta över förbundets ansvarsområde.

Mark och exploatering

Mark och exploatering har sålt två byggnader inom det som tidigare varit Ingelstadgymnasiet för totalt cirka 9 mnkr. Avsiktsförklaringar har tecknats med Eneby bollklubb och Smedby AIS. Avtalet med Eneby BK avser samarbetet för att utveckla ett nytt sportfält som kan ersätta de områden klubben nyttjar idag. Avtalet med Smedby AIS beskriver samarbetet mellan kommunen och idrottsklubben då klubbens verksamhet ska flyttas till Smedby sportfält.

22 småhustomter av totalt 24 stycken har sålts inom Humpegården i Åby. Förmedling och försäljning av de återstående pågår. Utbyggnad av ett område för småhustomter i Rambodal har påbörjats. Projektering för utbyggnad av Kneipen Syd har startat under hösten.

Kommunen har löst arrendet på kajen i Arkösund och förvärvat arrendatorns byggnader och anläggningar.

Köpeavtal avseende cirka 66 hektar mark för sågverk har tecknats med Holmens Bruk AB. Avtalet har godkänts av kommunfullmäktige och detaljplanen som var en förutsättning för avtalets

genomförande har vunnit laga kraft. Holmen har startat bygget av Bravikens sågverk.

Detaljplan för verksamhetsområdet nordvästra Herstadberg har vunnit laga kraft och projektering av utbyggnad genomförts. Detta leder till att ytterligare cirka 30 hektar mark blir tillgänglig för etablering av verksamheter under 2010.

Markanvisningsavtal har tecknats med Aspelin Ramm fastigheter AB för utveckling av kvarteret Rodga med flera. För utveckling av kvarteret Spinnhuset har markanvisningsavtal tecknats med Bronsfastigheter AB.

Tomträtter inom Ljura har sålts till Hyresbostäder i Norrköping AB och cirka 300 småhustomträtter av friköpts.

Fysisk planering

Arbetet med den gemensamma översiktsplanen för Norrköping och Linköping har under året varit intensiv. Samrådet pågick under våren 2009 och intresset har varit stort. Med utgångspunkt från synpunkterna från samrådet har översiktsplanen på nytt arbetats igenom. Planförslaget är utställt till den 19 februari 2010.

Förberedelserna för Ostlänken har fortsatt och den fördjupade översiktsplanen för Butängen är utställd till den 19 februari 2010. BRO-projektet (Butängen, Resecentrum, Ostlänken) har skrivit och samordnat kommunens svar till Järnvägsutredningen som varit utställd. Arbetet med att färdigställa beslutshandlingen, det vill säga val av korridorkombination, pågår och Banverket siktar på att fatta beslut under våren 2010.

Arkitektävlingen för utformning av nya resecentrum med närområde blev förskjuten på grund av Banverkets arbete med järnvägsutredningen och beslutet om genomförande av Ostlänken blev därför fördröjt.

Stora insatser har lagts på detaljplanering för nya etableringar av olika verksamheter. Under året har nämnden godkänt 22 detaljplanuppdrag från fysisk planering, fem program har redovisats och godkänts och 16 detaljplaner antagits.

Strategiskt viktiga och resurskrävande etableringsplaner har upprättats för industriverksamhet på Malmölandet, Händelö och Herstadberg. Spårväg till Navestad och detaljplan för kvarteret Lyckan är planer som bidrar till att Norrköping blir en attraktiv stad att bo och verka i samt att besöka. I bland annat Himmelstalundsområdet och Arkösund pågår planering för utveckling av attraktiva boendemiljöer i dialog med medborgare och aktörer.

SAS-projektet (samordning av allmänna handlingar inom stadsbyggnadskontoret) har pågått under 2009. Projektet syftar till att alla inom stadsbyggnadskontoret ska ha en grundläggande kunskap avseende offentlighetsprincipen, registrering och diarieföring samt dokumenthanteringsplaner. Arbetet ska också utmynna i samordnad hantering av allmänna handlingar, registrering och diarieföring, arkivering och klagomål.

Fokusområden och kvalitetsarbete

Lokalförsörjningen har genomfört en riktad attitydundersökning kring utemiljön. Viktig information har framkommit och en av slutsatserna är att skötseln av utemiljön måste anpassas efter olika preferenser för de olika verksamheternas lokaler.

Stadsbyggnadskontoret deltar i det kommungemensamma utvecklingsarbetet kring företags-etableringar. Utvecklingsarbetet har bland annat medfört att företagen får ett samlat bemötande av kommunens representanter.

Ett professionellt utvecklingsprogram för alla medarbetare inom stadsbyggnadskontoret startade under hösten 2006 och har pågått fram till våren 2009. Intentionen med programmet har varit att ge personalen ökad kompetens i effektiv kommunikation oavsett sammanhang, ökat självförtroende, självinsikt och mod samt ökat engagemang och samsyn. Utvecklingsprogrammet har lett till bättre bemötande inom och utanför kontoret, bland annat har samrådsformerna i planarbetet förbättrats.

Kommunen står inför ständiga utmaningar att förändra och effektivisera verksamheten. Allt bättre resultat ska åstadkommas med allt mindre resurser. Att springa fortare går i regel inte och är inte heller önskvärt – vi måste i stället arbeta smartare. Stadsbyggnadskontoret har därför beslutat att införa nya arbetsformer för hela kontoret. Stadsbyggnadskontoret införde under 2009 projekt- och processarbetsformer. Syftet med de nya arbetsformerna är att mer effektivt nå målen i kontorets uppdragsplan och att arbetsmiljön ska vara stimulerande och utvecklande. I processer fokuserar man på uppgifterna som ska lösas i stället för på var besluten tas. Projektarbetsformen användas i de fall där graden av styrning måste öka.

Fokusområden

Utifrån uppdragen i uppdragsplanen har stadsplaneringsnämnden haft två fokusområden 2009:

Modernisera information/3D-visualisering

Utveckla en kunskaps- och datagrund som möjliggör digitalt gestaltande av staden i 3D, både av befintlig och kommande miljö. Har vi en för ändamålet bra geografisk data ska vi eller annan kommunal verksamhet kunna ta hjälp av konsulter och erbjuda dem data. Samarbete med Visualiseringscentret ska fortsätta. Delta med underlag och kunskap till utställningar i 3D för temat "C staden" inom C.

I april 2009 visade ett företag vilka 3D-modeller som kan göras av befintlig information. Syftet var att dels kunna göra en modell över innerstaden men också att förstå bättre vad som krävs av informationen för att det ska bli bra modeller. En heltäckande markmodell över kommunen beställdes och levererades i december 2009. Arbetet med 3D-visualisering och modellering kommer att fortgå under 2010. Då ska tyngdpunkten ligga på att kompetensutveckla personalen, förfina levererad markmodell och att skapa en 3D-strategi. 3D ska kunna användas i arbetet med minst två detaljplaner under 2010.

Planerat underhåll

Genomföra och redovisa komparativ studie mot 3-4 andra kommuner med avseende att fastställa underhållsbehov.

Under året har studien genomförts och följande kommuner har deltagit: Linköping, Västerås, Jönköping, Örebro och Norrköping. Utifrån ett slumpmässigt urval har 20 förskolor och grundskolefastigheter besiktats. Besiktningen har tagit fasta på att sätta betyg på ett antal olika byggdelar och dess status, förenklat uttryckt vilket skick uppvisar den yttre och inre miljön.

Resultatet som framkommer är att Norrköping sammantaget uppvisar ett något sämre skick på de fastighetsobjekt som ingår i studien. Materialet är inte tillräckligt stort för att klassificeras som statistiskt signifikant men visar ändå på en negativ trend. Mer detaljerat är det framförallt underhållsåtgärder på fönster och dörrar utvändigt som avviker markant negativt i jämförelse med övriga. Det som även framkommer i studien är att övriga kommuner har möjlighet att avsätta mer ekonomiska resurser för planerade underhållsåtgärder per kvm än vad Norrköping har möjlighet till. Metoder och policys beträffande gränsdragningsfrågor mellan investeringsbudget och driftsbudget har även studerats.

Framtiden

För framtiden är dialogen och samarbetet med de olika verksamhetskontoren viktig för att så tidigt som möjligt kunna fånga upp de förändrade lokalbehoven. Detta arbete bedrivs kontinuerligt i lokalgrupper för de stora kommunala verksamheterna. Det ekonomiska läget kan komma att innebära att många kommunala verksamheter ser över omfattningen av lokaler och föreslå besparingsåtgärder. Det är i nuläget svårt att se omfattningen och effekten av detta, men förhoppningen är att kunna föra ett resonemang med verksamheterna i varje enskilt fall och att kunna finna alternativ användning för friställda fastigheter.

Genomförande av energieffektiviseringar måste fortsätta för att uppnå en hållbar miljö och målen i kommunens energiplan. Arbetet kommer att pågå med att upprätta handlingsplaner för energifrågorna enligt energiplanens intentioner.

Åtgärder har genomförts de senaste åren både avseende effektiviseringar och konverteringar där oljeförbrukningen har minskat avsevärt. För att fortsätta arbetet in i framtiden är det nödvändigt att avsätta medel i framtida investeringsbudgetar för att klara målsättningarna. Målsättningen är att de kostnadsminskningar på energi som energibesparingarna genererar ska kunna avsättas till ökade planerade underhållsinsatser på fastighetsbeståndet, eftersom vi i nuläget har ett stort behov som ökar. Det är av yttersta vikt att mer resurser kan avsättas i framtiden för att det eftersatta underhållet ska börja minska.

Ett intensivare arbete kring 3D-visualisering kommer ske under 2010. Inom stadsbyggnadskontoret kommer metoder att arbetas fram kring hur 3D kan stödja vid detaljplanarbetet. Geografisk information kommer dessutom att ta fram en strategi kring hur arbetet med 3D ska bedrivas, med tanke på datalagring och effektiv användning i våra andra produkter och kartor.

Kartstöd internt och externt kommer att bytas ut till modernare system. En uppdaterad och aktuell turistkarta trycks inför sommaren 2010. Samarbete över kommungränserna (framförallt med Linköping) kommer att bli tätare och en gemensam datastruktur kommer att utvecklas främst på grund av att kommunalförbund skapas som ställer krav på att ha en övergripande karta.

Utvecklingen mot bättre digitala kameror, digitala filmkameror och datorer gör att det kommer att fortsätta dyka upp nya lösningar och alternativ inom geografiska informationsområdet.

Ansvar för adressättning och namnsättning på gator kommer att flyttas över till kommunala lantmäterimyndigheten under 2011.

Stadsbyggnadskontoret deltar i flera stora och för Norrköping viktiga framtidsprojekt. Som exempel kan nämnas följande:

- Förhandlingar om förvärv och planering av Bråvalla.
- Planering och utbyggnad av vägar och Kardonbanan på Södra Malmölandet för att möjliggöra etableringar av sågverk och andra industrier.
- Planering för Ostlänken och resecentrum samt utveckling av områdena i anslutning till resecentrum (BRO-projektet)
- Utveckling av Arkösund.
- Utveckling av Strömsholmen som en del av "Vid Strömmen" projektet.

Den gemensamma översiktsplanen för Norrköping och Linköping med tillkommande tillägg kommer att lägga en tydlig grund för det framtida planeringsarbetet och utformningen av detaljplanerna. Översiktsplanen för den långsiktiga utvecklingen av kommunens prioriterade mark och vattenområden är strategiskt viktig för den fortsatta planeringen av industrietableringar och bostäder. Fysisk planering medverkar i analysarbetet för att klarlägga tillgången på mark för olika ändamål och även se på inom vilka tidsramar marken kan tas i anspråk. Det kan medföra att ytterligare översiktsstudier behöver göras för att ta fram nästa generation av områden för verksamhetsutbyggnader.

Arbetet med Ostlänken, södra Butängen och resecentrum kommer under 2010 till stor del att styras av vilket beslut som fattas av regeringen under slutet av första kvartal 2010 avseende ett genomförande av Ostlänken. Blir det ett positivt beslut, det vill säga byggstart för Ostlänken som ska påbörjas 2015 så bör arkitektävlingen för nytt resecentrum med närområde påbörjas under andra halvåret 2010.

Utvecklingen av det digitala tekniska arkivet ligger helt i linje med kommunens arbete med e-service. Kunderna kommer på sikt att ha ökad möjlighet att själva kunna söka den information de önskar via internet. För de mer frekventa kunderna, mäklare och konsulter, kommer troligtvis en typ av abonnemangstjänst att utvecklas.

Tekniska nämnden

Ansvarsområde

Tekniska nämnden svarar för:

- Kommunens infrastruktur och trafiksäkerhet avseende planering, drift, underhåll och investeringar för vägar, cykel- och gångstråk, industrispår och broar samt drift och underhåll av spårväg.
- Tekniska nämnden är tillika trafiknämnd och ansvarar därför för parkeringsövervakning samt övriga trafiksäkerhetsåtgärder.
- Kommunens hushållsavfall enligt den av kommunfullmäktige antagna renhållningsordningen och renhållningstaxan.
- Stads- och naturmiljöer avseende planering, drift, underhåll och investeringar av parker, lekplatser, torg, allmänna serviceanordningar, tätortsnära natur, naturreservat samt övrig naturvårdsverksamhet.

Resultaträkning* tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	197 638	190 013
Verksamhetens kostnader	-303 182	-282 193
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-47 067	-40 677
Verksamhetens nettokostnad	-152 611	-132 857
Budget	164 792	159 502
Årets resultat	12 181	26 645

Justeringar

Vinterväghållning	2 689	857
Avfallshantering	-14 731	-27 063
Justerat resultat	139	439

Nettoinvesteringar

	-71 650	-95 868
--	----------------	----------------

* Resultaträkningen innehåller både skattefinansierad och taxefinansierad verksamhet. Nedan redovisas den taxefinansierade verksamheten.

Resultaträkning avfallshantering, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	105 043	109 442
Verksamhetens kostnader	-88 116	-80 352
Kapitalkostnader	-2 196	-2 027
Verksamhetens resultat	14 731	27 063

Personalredovisning *	2009	2008
Antal årsarbetare	150,3	139,0
Antal anställda	152	141

* Några personer arbetar både för tekniska nämnden och kollektivtrafiknämnden. Antal anställda och årsarbetare har fördelats på samma sätt som lönekostnaden fördelats.

Nettokostnad per verksamhet, tkr	2009	2008	2007	2006	2005
Nämndadministration	483	932	874	1 128	851
Gator och vägar	139 408	132 099	118 651	121 801	112 721
varav vinterväghållning	14 689	12 857	11 916	14 974	11 567
Parkering	-22 342	-21 604	-18 654	-20 892	-17 198
Spårväg	9 882	8 909	10 190	11 672	10 787
Parker och grönområden	33 208	32 913	29 378	28 486	27 706
Naturvård	4 766	4 299	3 896	3 784	3 628
VA-tillsyn	0	0	111	380	320
Herrebro avfallsdeponi	2 099	2 412	1 857	2 327	1 943
Avfallshantering/renehållning	-14 731	-27 063	-22 558	-237	12 571
Arbetsmarknadsåtgärder	-162	-20	-271	-310	-416
Summa	152 611	132 857	123 474	148 139	152 893

Ekonomiskt resultat

Inom tekniska nämnden finns både skattefinansierad och taxefinansierad verksamhet. Avfallsverksamheten är taxefinansierad verksamhet och de övriga är skattefinansierad verksamhet.

Den skattefinansierade verksamhetens resultat efter justeringar är ett överskott på 139 tkr jämfört med budgeten.

Justeringarna består av en avräkning för vinterväghållningen med 2,7 miljoner kronor samt resultatet från avfallshanteringen (taxefinansierad verksamhet), som i år är 14,7 miljoner kronor. Enligt en överenskommelse från 1996 regleras vinterväghållningens kostnad i förhållande till ett fastställt medelvärde i budgeten.

Vid jämförelse av resultaträkningarnas intäkter mellan åren 2008 och 2009 har intäkterna ökat med 7,6 miljoner kronor. De största ökningarna avser parkeringsintäkter och ersättningar som utgår då extern part gräver eller på annat sätt utför egna arbeten på kommunal allmän platsmark.

Verksamhetens kostnader har ökat med 21,0 miljoner kronor. Utöver generella kostnadsökningar avser den största ökningen kostnader för avfallshanteringen. Inom avfallsverksamheten pågår en omställning till ökad källsortering vilket medför ökade kostnader för insamling. Nettokostnaderna för behandling av avfallet har också ökat främst beroende på att priserna för metallskrot fallit kraftigt under året.

Kapitalkostnaderna, det vill säga räntor och avskrivningar på nämndens investeringar, uppgick till 47,1 miljoner kronor.

Taxefinansierad verksamhet

Kostnaderna för avfallshanteringen ska enligt kommunens renhållningsordning finansieras genom taxor. Verksamheten, som under flera år har haft ett negativt resultat, har de två senaste åren redovisat överskott. Överskottet ska användas som delfinansiering av den planerade biogasanläggningen.

Investeringar

Årets nettoinvesteringar uppgår till 71,7 miljoner kronor. Bland årets större investeringar märks ombyggnaden av Söderleden (9 miljoner kronor), gång- och cykelvägar (8 miljoner kronor), återvinningscentralen i Krokek (6,3 miljoner kronor) samt åtgärder på Himmelstalundsområdet, bland annat trafiknät, belysning och entrétorg (12,9 miljoner kronor).

Viktiga händelser under året

Gemensam verksamhet inom tekniska kontoret

2009 användes en ny modell för att ta fram uppdragsplanen för nästkommande år. Utgångspunkten var att ta fram en uppdragsplan som ger målstyrning till kontoret, vilket också är det som beskrivs i kommunens styrmodell. Resultatet har blivit bra och vår metod för detta kommer att utvecklas vidare.

Under året har informationsfrågorna fått en tydligare roll och informatörerna medverkar tidigare i projekt genom att ta fram kommunikationsplaner.

Utbildningar inom tekniska kontorets projektmodell har genomförts och modellen används mer och mer.

Receptionerna i Rådhuset och Näringslivets hus samt vaktmästeriet i Rådhuset har under 2009 överförs till tekniska kontorets organisation.

Tekniska kontorets kundservice har under året börjat utökas till att gälla fler av kontorets verksamhetsområden än avfallshantering.

Bilpoolen har utökats med fler bilar. Kontoret har handlat upp ett nytt system för bokning av bilarna. Systemet ska tas i drift under våren 2010.

Avfall

Kommunfullmäktige tog i januari beslut om att bygga en biogasanläggning som ska behandla utsorterat matavfall. Upphandlingen av biogasanläggningen är försenad då det visat sig att anläggningen blir dyrare än planerat. En eventuell driftstart är därmed förskjuten.

Den nya avfallsplanen antogs av kommunfullmäktige i juni. I november beslutade kommunfullmäktige att avgiften för latrinhämtning skulle höjas från och med den 1 januari 2010.

Byggnationen av returpunkt Krokek är klar och invigning skedde i början av november. Informationen på samtliga returpunkter har förbättrats under året genom informationsställ och skyltar.

Arbetet för att kunna anlägga en våtmark i anslutning till det gamla avfallsupplaget vid Herrebro pågår. Beslut på tillståndsansökan för våtmark vid Herrebro väntas i början av 2010.

Under året har en omfattande kampanj om farligt avfall genomförts. Tre nummer av Sopbladet har getts ut och diverse trycksaker har tagits fram, bland annat en broschyr om hämtning av

Nyckeltal

	2009	2008	2007	2006	2005
Gator och vägar					
Enhet: 1000 m2 körbana					
Mängd	4 474	4 474	4 326	4 131	3 931
Nettokostnad, tkr	139 317	132 099	118 651	121 801	112 721
Kronor/enhet	31,14	29,53	27,43	29,48	28,67

Vinterväghållning

Enhet: 1000 m2 körbana

Mängd	4 448	4 448	4 300	4 105	3 906
Nettokostnad, tkr	14 689	12 857	11 916	14 974	11 567
Kronor/enhet	3,30	2,89	2,97	3,65	2,96

Spårvägar

Enhet: meter spårväg

Mängd	33 571	33 571	33 571	33 571	32 870
Nettokostnad, tkr	9 882	8 909	10 190	11 672	10 787
Kronor/enhet	294,36	265,38	303,54	347,68	328,17

Parker och grönområden

Enhet: hektar

Mängd *	1 158	1 163	1 134	1 024	774
Nettokostnad, tkr	33 208	32 913	29 378	28 486	27 726
Kronor/hektar	28 677	28 300	25 907	27 818	35 822

* Vägföreningsytor har tillkommit från år 2006.

Naturvård

Enhet: invånare

Mängd	129 209	128 035	126 689	125 467	124 679
Nettokostnad, tkr	4 766	4 279	82 279	3 784	3 628
Kronor/enhet	36,89	33,42	30,75	30,16	29,1

Avfall

Enhet: invånare

Mängd	129 209	128 035	126 689	125 467	124 679
Kostnad, tkr	90 312	82 379	82 279	93 198	103 415
Kronor/invånare	699	643	649	743	829
Volym, ton *	53 886	58 055	57 231	58 541	56 782
Kilo/invånare	417	453	452	467	455

* Avser mängder vid returpunkterna (inklusive däck med fälg, kyl, frys, vitvaror, farligt avfall samt ljuskällor) och insamlat via sopbil.

slam. En informationskampanj om källsortering av mjukplast har också genomförts.

Ett särskilt forum för fastighetsägare har startats. Ambitionen är att tekniska kontoret och de största fastighetsägarna ska kunna träffas och utbyta erfarenheter och planer.

Gator och trafik

Arbetet med Norrleden går vidare, tekniska kontoret har arbetat tillsammans med Vägverket med att ta fram vägutredningen. Denna beräknas bli beslutad under första halvåret 2010.

Planen för biltrafikens och kollektivtrafikens infrastruktur har antagits i tekniska nämnden under året. Riktlinje för hastigheter är antagen av tekniska nämnden.

Arbetet med det fyraåriga projektet "Information och attitydpåverkan för att minska dubbdäcksanvändningen" har fortsatt. Informationskampanjen har i år bland annat bestått av utskick av en broschyr till samtliga Norrköpingsbor. Kampanjen kommer att följas upp under vintern genom en dubbdäcksmätning.

Nya cykelvägar vid Dalviksgatan och Hamngatan/Gamla Rådstugugatan har anlagts. Samåkarparkeringen vid Himmelstalund har färdigställts, liksom en pendlarparkering i Krokek vid den nya returpunkten.

Trafiksäkerhetsåtgärder har utförts vid Svanens förskola på Vrinnevigatan, Murklans förskola, Brännestadgatan, Finspångsvägen vid Fyrby samt vid Nyköpingsvägen/Tennisvägen i Åby.

Parkering

Under hösten 2008 infördes boendeparkering inom Oxelbergen och Marielund.

I juni 2009 justerades parkeringsavgiften och beloppen avseende parkeringsanmärkningar.

I september 2009 förändrades utfärdandet av parkeringsanmärkningar till att gå från handskrivna

anmärkningar till digitalt utfärdade med hand-datorer. Detta system underlättar för parkeringsvakterna samt förbättrar möjligheterna för uppföljning.

Under året fortsatte också arbetet med att byta ut ett 20-tal av de äldre biljettautomaterna mot nya.

Natur

Många guidade utflykter och föredrag har arrangerats, bland annat Darwinguidningen och Visor och show vid kolarkojan i Glotternskogen. Sommarens fyra salsafaris var också populära.

Utställningen "Livet under ytan" har byggts ut med en ny avdelning för havets främmande arter och en filmsal. I anslutning till utställningen har en snorkelled anlagts, som är Sveriges första tipspromenad under vatten.

De boende i tätorterna Åby/Jursla och Svärtinge har fått broschyrer hemskickade om sin närnatur. Cirka tio naturområden i respektive tätort har iordningställts, liksom vandringsleder med eldstäder.

I Rödögölen naturreservat har en ny vandringsled anlagts. Ett vindskydd har byggts vid Stora Namnsgölen, liksom en plattform för bad. Andra naturområden som restaurerats är delar av Malmölandets ekbackar, Händelö ekbackar, Wilhelmsbergs ekbackar och Svärtinge uddes odlingslandskap.

I Marmorbruket genomförs ett projekt tillsammans med hembygdsföreningen, där en gammal smedja restaureras. I smedjan planeras för en naturutställning.

Vandringshinder för havsöring och flodnejonöga har tagits bort i flera bäckarna och biotopvårdsåtgärder har genomförts.

I Vrinneviskogen har en damm anlagts. En upplevelsestig speciellt anpassad för rörelsehindrade och synskadade har iordningställts vid Tjalvegården.

Ett pilotprojekt med syfte att ta fram metodik för identifiering och värdering av busk- och brynmarker har genomförts. Studien ska fortsätta under 2010.

Natur och bygg

Natur- och byggs uppdrag är att ge en utvecklande och meningsfull sysselsättning till ett 60-tal personer anvisade till offentligt skyddade arbeten, OSA. Under året har lag- och områdesindelningen ändrats efter önskemål från beställarna. Lagen är därmed bättre anpassade till uppdragen. Alla arbetslag har under året flyttat in i depåer.

De gamla rastvagnarna används inte längre som permanenta arbetsplatser.

Driftlagen för fastighetsskötsel har generellt ökat antalet arbetstimmar på distrikten för att på så sätt höja standarden på det arbete som utförs på de skötselobjekten. Större ingrepp har utförts på vissa skötselobjekt för att anpassa dem till verksamheten som bedrivs där eller för att öka säkerheten.

Bygglagets större projekt har under året varit byggnationen av ett fågeltorn i Norsholm.

Natur och bygg har under året bland annat varit delaktiga vid anläggandet av en snorkelled i Arkösund, Upplevelsestigen i Vrinneviskogen och ett omfattande arbete i Rödögölen inför invigning av en ny led 2010.

Stadsmiljö

Under 2009 har stadsmiljön utvecklats med nya gröna miljöer. Nya tillskott är bland annat Stora torgets upplevelseträdgård och Universitetsparken i Industrilandskapet. Dessa båda parker utvecklar den gröna miljön i stadsdelar som tidigare till stor del saknade sådana ytor. Upplevelseträdgården syftar till att skapa mer sinnesorienterade upplevelser och vara anpassad för invånarna i området och deras behov. Universitetsparken syftar till att ta tillvara platsens historia i området samt att skapa ännu en plats med närhet till Motala ström. Under året invigdes dessa båda parker samt Chamberts plats.

För tredje året i rad kunde Norrköpings invånare uppleva en "Happening" på Gamla torget under temat Sprakande vår. Detta var ett samarbete med floristeleverna på Hagagymnasiet.

Årstidernas planteringar skedde som vanligt med planteringar på olika offentliga platser. Kaktusgruppens invigdes den 18 juni tillsammans med årets jubilar Holmen.

"Stad i ljus" tändes upp runt första advent. Nyheter för året var projektet "Vinterlandskap" på Hamnbron och återinförandet av belysning i trädet av arten Catalpa i Strömsparken. I samarbete med Upplev Norrköping gick Nyårspromenaden av stapeln på Nyårsafton.

Under året har en vår- och en höstmarknad genomförts vid Färggårdens. Dagarnas besökarantal nådde nya rekord. Marknaderna ger också kontoret möjligheten att lämna information om aktuella frågor, till exempel Däcksvalskampanjen.

Kommunens webbplats har under året utvecklats med panoramabilder över Carl Johans park, dels för att öka intresset för våra miljöer och dels för att öka möjligheten för funktionshindrade att uppleva en av Sveriges mest välbevarade parker.

Fokusområden och kvalitetsarbete

Miljö och energibesparingsåtgärder avseende belysning

Målet med fokusområdet är att sänka kostnaden för gatubelysningen. Detta resulterar även i en energi- och miljöbesparing, samtidigt som kvaliteten på ljuset blir bättre bland annat genom bättre färgåtergivning. Målet är att byta ut samtliga kvicksilverlampor mot framförallt metallhalogenlampor för att minska energiförbrukningen och kvicksilveranvändningen. Utfasningen av kvicksilver är mycket aktuell med tanke på att EU beslutat att förbjuda kvicksilverlampor från och med mars 2015.

Under 2009 har tekniska kontoret satsat 2,5 miljoner kronor på att byta ut kvicksilverarmaturer dels mot mer energieffektiva armaturer och dels mot metallhalogenlampor. Även 2008 gjordes motsvarande satsning till samma belopp.

Uppå en tillräcklig renhet och en tillräcklig mängd rötningsbart avfall för att kunna göra biogas

Under 2009 samlades cirka 4 500 ton matavfall in, vilket är en ökning med cirka 300 ton jämfört med året innan. Under hösten har tekniska kontoret via konsulter genomfört en utredning som kartlagt flödena av matavfall i kommunen och även tittat på hur insamlingen kan optimeras för att öka de insamlade mängderna rötbart avfall. Kartläggningen ska ligga till grund för en handlingsplan som ska öka mängderna insamlat rötbart material.

Kommunens matavfall har också provkörts i en pilotanläggning för att testa vilken renhet avfallet behöver ha. Det förbehandlade matavfallet har sedan analyserats för att se att det klarar kraven för certifiering för biogödsel. Provresultaten har varit positiva.

Att minska avfallsmängderna är något som berör hela kommunen och samhället i stort – konsumtionen styrs av marknadskrafter. Frågan hanteras i avfallsplanen och kontoret förser invånarna med kunskap och förutsättningar för att hantera sitt avfall och återvinningsmaterial på rätt sätt. Genom att öka andelen material som går till återvinning minskar avfallsmängderna. Detta gör vi genom att i renhållningstaxan premiera små avfallsmängder, hålla en god service vid våra fem returpunkter, hjälpa Förpacknings- och tidnings-

insamlingen AB att etablera fler återvinningsstationer för förpackningar och tidningar, utreda kommunens möjligheter att erbjuda fastighetsnära hämtning av förpackningar och tidningar samt informera om hur avfall ska sorteras och om avfallshanteringens miljöeffekter.

Fortlöpande kvalitets- och uppföljningsarbete av de upphandlade entreprenörernas åtagande enligt skrivna avtal

Kvalitetsredovisning till tekniska nämnden har utvecklats och en modell för detta har beslutats. Kvalitetsuppföljningar sker en gång per kvartal utifrån våra åtaganden i servicedeklarationerna.

Arbetet med uppföljningsarbete inom vår drifts-avdelning har utökats i form av utökade kontroller och besiktningar. Checklistor för kvalitet har tagits fram och separata kvalitetsmöten har inletts.

Kontoret har inledningsvis på prov börjat med att utföra kontroller av arrangemangen för säkerhet vid arbeten i trafikmiljön. Dessa arrangemang ska beskrivas av den utförande entreprenören före ett arbete och godkännas av kontoret, på delegation

Tillsammans med de större fastighetsägarna i centrum arbetar tekniska kontoret med att förbättra och effektivisera städningen av gemensamma ytor. Detta ger även en insyn i hur våra entreprenörer sköter sina åtaganden och entreprenören medverkar vid flera av våra möten.

Framtiden

Avfall

Om projektet för att uppföra en kommunal biogasanläggning ska fortsätta ska upphandlingsunderlag tas fram under 2010. En handlingsplan för att öka de insamlade mängderna rötbart material till biogasanläggningen ska upprättas.

Under 2010 kommer slamhämtningen i kommunen att utökas och kommer då även att ske från öar.

Nya hämtningssystem för förpackningar ska utredas för att minska andelen förpackningar i det brännbara avfallet.

Förutsättningarna för att införa bomssystem på returpunkterna ska utredas. Ett bomssystem kan säkerställa att endast de personer som har rätt att besöka returpunkterna gör det.

2010 påbörjas arbetet med att revidera föreskrifterna för avfallshantering.

När vi har fått alla tillstånd som behövs ska en våtmark anläggas vid Herrebros avfallsupplag.

Förbränningskatten kommer att tas bort från och med den 1 oktober 2010, vilket gör att kostnaden för avfallsbehandling minskar.

2010 planeras satsningar på information speciellt riktad till skolbarn och invandrare.

Gator och trafik

Stora utmaningar inför framtiden består i att genomföra de planerade infrastrukturprojekten inom beslutade tidsplaner och till budgeterad kostnad. Projekten är av stor betydelse för kommunen.

Kontoret kommer att delta i revidering av trafikprogrammet (tidigare kommunikationsprogram).

Kontoret ska arbeta för att trafikens miljöpåverkan ska minimeras. Vi kommer fortlöpande att planera och kontrollera för att motverka trafikens olägenheter för människors hälsa och miljö. Vi erbjuder fastighetsägare bidrag till fönster och ventilation enligt riktlinjer för åtgärder mot trafikbuller i befintlig miljö.

Vi kommer att ta fram en hastighetsanalys enligt "Rätt fart i staden" som grund för införandet av nya hastigheter.

För att ytterligare uppmärksamma boende i Norrköping på frågor kring trafik, planerar vi att kommunicera detta genom att producera och distribuera ett "trafikblad" (jmf Sopbladet).

För att öka för barnen vid skolor kommer vi att starta ett pilotprojekt med skolresplan och ta fram åtgärdsplaner för några skolor.

Parkering

Från och med februari 2010 kommer även Ljuragatan att ingå i boendeparkeringsområde Söder. Det återstår nu cirka 25 automater att byta ut innan hela staden är uppdaterad med nya biljettautomater.

Natur

Två nya naturreservat har godkänts av tekniska nämnden och stadsplaneringsnämnden. Diskussioner med länsstyrelsen sker under 2010 samt detaljerad avgränsning i fält.

En ekologisk landskapsplan för Kolmården ska vara klar under 2010. Den bygger bland annat på en statistisk analys som visar på viktiga funktioner och brister i landskapet.

Under kommande år kommer vi att lägga stor vikt vid tillgänglighet och upplevelse. De tätortsnära naturområdena kommer att skötas och

anläggningar som rastplatser och vandringsleder kommer att byggas ut. En samlingsbroschyr med kartor över kommunens vandringsleder kommer att tas fram. De nya naturreservaten Getåravinen och Marmorbruket kommer att iordningställas för ökad tillgänglighet och högre upplevelsevärden.

För att klara miljömålet "Myllrande skogsmarker" kommer ytterligare naturreservat avsättas inom kommunens skogar. Inventeringen "Gamla barrskogar" ska utökas till hela Kolmårdsområdet och slutföras under år 2010. Den ekologiska landskapsplanen kommer att färdigställas och resultatet kan börja användas i kommunens skogsbruk och vid skogsstyrelsens rådgivning i Kolmårdensområdet.

Genom ett samarbete mellan kommunen, länsstyrelsen och Naturvårdsverket ska en naturvärdesinventering av grunda bottnar genomföras i skärgården.

Alla viktiga vattendrag ska biotopvårdas och restaureras så att vandringshinder tas bort och den biologiska mångfalden får förutsättningar att öka. Lekbottnar för havsvandrande öring ska återställas.

Natur och bygg

Verksamheten står inför omfattande rekryteringar, framför allt på grund av stundande pensionsavgångar.

Stadsmiljö

Informationsflödet från kontoret ska öka under det kommande året, för att klara måluppfyllelsen i nämndens uppdragsplan. Nya broschyrer och annan information för verksamhetsområdet stadsmiljö ska tas fram och kommuniceras. I detta sammanhang kommer medborgares upplevelser av våra parkmiljöer att undersökas via 2010 års enkätundersökning av Sveriges kommuner och Landsting, SKL. Resultatet kommer att ge svar på vilka delar av stadsmiljöns ytor som vi behöver arbeta vidare med att utveckla.

När vi utvecklar lekmiljöer kommer tillgänglighet att prioriteras. I övrigt kommer inriktningen att vara färre, men större, nya lekplatser. Allt sker i enlighet med nämndens riktlinjer för lekmiljöer i Norrköpings kommun. Under nästa år utvecklas lekmiljöerna i Vasaparken, Svärtinge och i Hagebyparken.

Utveckling av "Stad i ljus" kommer ske både i dess gestaltning och hur samarbetet med externa intressenter kan fungera.

Kollektivtrafiknämnden

Ansvarsområde

Kollektivtrafiknämnden ansvarar för samhällsbetalda resor inom kommunen. Dessa resor omfattar allmän kollektivtrafik, färdtjänst och skolskjuts. Nämnden ansvarar även för myndighetsutövning i samband med ansökan om färdtjänst, skolskjuts och parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Samtliga transporter samt beställningsfunktionen utförs av olika entreprenörer. Nämndens egen verksamhet består av myndighetsutövning, trafikplanering, administration och utvecklingsfrågor.

Ekonomiskt resultat

Årets resultat är ett överskott på 37 tkr i förhållande till budgeten.

Vid jämförelse av resultaträkningarnas intäkter mellan åren 2008 och 2009 har intäkterna minskat med 3 miljoner kronor. Den största förändringen beror på ändrade principer för fördelning av kostnader mellan kommunen och landstinget.

Verksamhetens kostnader har ökat med 3 miljoner kronor. Den största ökningen finns inom skolskjutsområdet där nya avtal för de stora bussarna trädde i kraft från höstterminen 2009. I upphandlingen ställdes krav på fordonen vad gällde alkolås, bälten på samtliga platser, fordonets ålder och dess utsläppsvärden.

Kostnaden för färdtjänsten har gynnats av att indexökningen avstannat, samt att antalet resor i färdtjänsten har minskat jämfört med föregående år.

Även kostnaden för kollektivtrafiken har gynnats av indexutvecklingen. Dessvärre har resandet minskat med 3 procent, efter två tidigare år med en sammanlagd ökning på 11 procent. Det minskade resandet har medfört lägre intäkter.

Kapitalkostnaderna, det vill säga räntor och avskrivningar på nämndens investeringar, uppgick till 37 miljoner kronor.

Investeringar

Investeringarna uppgick under året till 62,2 miljoner kronor. Bland årets större investeringar kan nämnas utbyggnad av spårvägen, 33,5 miljoner kronor och Kimstad pendeltågsstation, 19,4 miljoner kronor.

Resultaträkning, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	5 501	8 844
Verksamhetens kostnader	-249 110	-244 612
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-37 016	-35 846
Verksamhetens nettokostnad	-280 625	-271 614
Budget	280 662	272 756
Årets resultat	37	1 142
Nettoinvesteringar	-62 154	-47 618

Personalredovisning *	2009	2008
Antal årsarbetare	16,52	16,1
Antal anställda	16,92	17,0

* Några personer arbetar både för tekniska nämnden och kollektivtrafiknämnden. Antal anställda och årsarbetare har fördelats på samma sätt som lönekostnaden fördelats.

Nettokostnad per verksamhet, tkr	2009	2008	2007	2006
Nämnd	289	268	302	271
Nämndadministration	447	511	505	468
Kollektivtrafik	174 835	174 012	149 519	145 586
Färdtjänst	41 756	40 615	39 507	38 258
Skolskjuts	63 298	56 208	53 050	48 723
Summa	280 625	271 614	242 883	233 306

Viktiga händelser under året

Gemensam verksamhet

Under året har informationsfrågorna fått en tydligare roll och informatörerna medverkar tidigare i projekt genom att ta fram kommunikationsplaner. Utbildningar inom tekniska kontorets projektmodell har genomförts och modellen används mer och mer.

Allmän kollektivtrafik

Pendeltågsstationen i Kimstad invigdes för trafik i augusti 2009. Samtidigt ändrades busslinjenätet i Norrköpings kommuns västra delar.

Spårvägen till Navestad började byggas ut på etappen från Ljura till Trumpetaregatan. Projektering av etappen Trumpetaregatan till Kvarnberget pågår.

Ett projekt har påbörjats för att överta de likriktarstationer som spårvägsnätet kräver från den nuvarande ägaren Eon. Samtidigt planeras och beställs nya likriktarstationer för att bibehålla driftsäkerheten i nätet.

I spårvägsnätet har spårbyte utförts utmed Slättergatan och Finspångsvägen samt i vändlingarna Klockaretorget och Vidablick. På Slättergatan ingår bullerdämpande åtgärder.

Diverse förbättringar av spårvägsnätet har gjorts under året. Vid Söder tull har beläggningen i gångpassagerna bytts ut på grund av slitage och bullerbelastning från busstrafik.

10 stycken nya spårvagnar är beställda och börjar levereras från och med december 2010.

Under året har åtta hållplatser tillgänglighetsanpassats: Klockaretorget, Skarptorp, Solviksgatan, Ektorps C, Broocmansplan, Smedbyskolan, Lidaleden och Ånestadsgatan.

Gemensamt skolskjuts och färdtjänst

Norrköpings och Linköpings kommuner har genomfört en gemensam upphandling av beställ-

ningscentral för färdtjänst, sjukresor, särskoleskjutsar och vissa andra skolskjutsar samt kompletteringstrafik. Arbetet har varit intensivt under två år, och är ännu inte klart. Det tilldelningsbeslut som fattats har blivit överklagat till läns-, kammar- och regeringsrätten, vilket har bidragit till att processen tagit lång tid. Domstolen har meddelat att upphandlingen ska göras om. Avtalet med Samres AB, som för närvarande driver beställningscentralen, har därför tillfälligt förlängts.

Totalt har drygt 3 000 beslut fattats under året (från oktober 2008 till september 2009) i enskilda ärenden om färdtjänst, komplement till färdtjänst (bilanpassning), riksfärdtjänst, skolskjuts av särskilda skäl och parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Andelen bifall är hög. Cirka 10 procent är avslagsbeslut och av dessa är 40 överklagade till domstol. I ett beslut har domstolen gett den enskilde rätt.

Färdtjänst

I Norrköpings kommun har antalet färdtjänstberättigade personer minskat och även antalet resor. Detta är en trend som ses i hela landet. Antalet personer med färdtjänstillstånd i Norrköpings kommun har sjunkit från 4 200 till 4 100 under året. Antalet motsvarar 3,2 procent av befolkningen i kommunen och det ligger därmed under riksgenomsnittet, vilket är 3,7 procent.

Antalet beställda färdtjänstresor har sjunkit med cirka 8 800 resor och ligger nu på cirka 198 000. Drygt hälften av minskningen är så kallade omsorgsresor till och från daglig verksamhet. Anpassningarna i den allmänna kollektivtrafiken och införandet av stadsdelsbussen 2002 har lett till att vi har lyckats föra över fler färdtjänstresor till dessa alternativ. I telefonintervjuer uppger 9 procent av de som har färdtjänst att de reser någon eller några gånger per vecka med den allmänna kollektivtrafiken och 16 procent att de reser någon eller några gånger per månad.

Kollektivtrafiknämnden beslutade i samband med tilläggsbudgeten att inte längre erbjuda färdtjänstresor inom andra kommuner än kommunerna i Östergötland.

Färdtjänst 31 dec resp år	2009	2008	2007	2006
Antal färdtjänstlegitimerade	4 110	4 220	4 204	4 225
Genomsnittlig kostnad per beställning	184	177	163	154
Samordning, procent	75,87	77,84	79,83	79,73

Tekniska kontoret har under hösten arrangerat en utbildning för samtliga färdtjänstförare. Utbildningen har haft fokus på kommunens mål med verksamheten, föraruppdraget och stresshantering.

Östgötatrafiken införde ett nytt prissystem i januari 2009 och från april 2009 gäller endast periodkort län inom färdtjänstens alla resor i länet. Priset för kontant betalning är oförändrad.

Skolskjuts

En arbetsgrupp bestående av nämndledamöter och tjänstemän har under året tagit fram en service-deklaration för skolskjuts som gäller från läsåret 2009/2010.

I samband med skolstarten den 17 augusti trädde nya avtal i kraft för den skolskjutsverksamhet som utförs med större bussar. Avtalen innehåller säkerhets- och kvalitetsförbättringar genom att samtliga bussar bland annat har alkoholås och är utrustade med bälten. Hälften av fordonen drivs även helt med förnybart bränsle.

Ett stort arbete har skett med att ytterligare utveckla kontorets nyttjande av IT-verktyg och kartstöd. I stort sett samtliga elevuppgifter och framtagandet av skolskjutsturer behandlas digitalt. De olika turerna har gjorts tillgängliga för allmänheten via kommunens webbplats.

Inga särskilda skolskjutsar av elever i förskoleklass som har rätt till skolskjuts planeras numera. De reser från läsåret 2009/2010 hem med lågstadieläverna, vilket ger en besparing för skolskjutsverksamheten med cirka 800 000 kronor per år.

Norrköpings elever fick från höstterminens skolstart en årsbiljett som gäller hela trafikdygnet och alla dagar. Tidigare skolkort hade begränsningen att endast gälla i anslutning till skoltiden.

Konsekvensen av kommunövergripande besparingsåtgärder som genomfördes under våren, blev att inte längre ge elever som gör eget val av skola något busskort. Från skolstart höstterminen 2009 fick dessa elever, om de uppfyllde avståndsreglerna för skolskjuts, ett ekonomiskt bidrag på 3 000 kronor.

Fokusområden och kvalitetsarbete

Öka resandet inom den allmänna kollektivtrafiken

Målet uppnås inte när man jämför antalet resor 2009 med 2008. Resandet med den allmänna kollektivtrafiken i Norrköpings kommun minskade under 2009 med cirka 3 procent jämfört med 2008. Jämför man antalet resor 2009 med 2007 ser vi dock en ökning med 3,5 procent. 2008 var ett år med ovanligt högt resande i kollektivtrafiken.

Öka det genomsnittliga resandeantalet per linje

Statistiken över resandet per linje är inte färdigställd. Generellt kan dock konstateras att förändringar i linjenätet påverkar resandet kraftigt. Vi ser det till exempel i Kimstadsområdet, där det sker en förflyttning av antalet påstigande från busstrafiken till pendeltåget och även mellan busslinjerna.

I tätortstrafiken har linje 119 fått särskilt avstämde avgångstider som passar med Himmels-talundsskolans tider, vilket har resulterat i kraftigt

Skolskjutsar	2009	2008	2007	2006	2005
Genomsnittlig kostnad per elev och år					
Grundskola - upphandlad skolskjuts	18 102	15 109	14 165	15 150	15 417
Grundskola - busskort	4 556	4 653	3 920	3 855	3 650
Ekonomiskt bidrag till busskort *	3 000				
Särskola** - grundsär, upphandlad	46 545	53 334	47 275	34 805	40 668*
Särskola - gymnasiesär, upphandlad	16 370	16 010	14 286	12 187	14 212
Elevomsorg	40 069	41 731	41 141	46 606	55 386
Gymnasiet - busskort	4 665	4 676	4 560	3 855	3 800

* Kommunfullmäktige beslutade under 2009 att inte längre ge busskort till elever som väljer en annan skola än den som kommunen placerar eleven i. Samtidigt har kollektivtrafiknämnden beslutat att ge de elever som uppfyller avståndsreglerna för skolskjuts ett ekonomiskt bidrag.

** Från och med 2005 uppelat på grundsär och gymnasiesär.

ökat resande. På övriga linjer har resandet minskat något jämfört med 2008.

Vi ser en anmärkningsvärd minskning av det registrerade antalet resor på spåvägens linje 3. En utredning pågår för att få klarhet i detta, då det kan ha att göra med tekniken kring de nya kortläsarna.

Stadsdelsbusstrafiken har ett minskat antal resande, och det är särskilt resenärgruppen med rätt till färdtjänst som använder stadsdelsbussarna i mindre utsträckning.

Föra över fler färdtjänstresor till den allmänna kollektivtrafiken

I telefonintervjuer uppger 9 procent av dem som har färdtjänst att de reser någon eller några gånger per vecka med den allmänna kollektivtrafiken och 16 procent att de reser någon eller några gånger per månad. Dessa personer har fått ökade möjligheter till resor då de samtidigt har rätt till färdtjänst. Resor som sker med buss, spårvagn eller stadsdelsbuss istället för färdtjänst innebär en kostnadsminskning för kommunen med 50 till 100 kronor per resa.

Framtiden

Allmän kollektivtrafik

Under våren 2010 kommer ett förslag till ny lagstiftning för allmän kollektivtrafik inklusive färdtjänst och i vissa delar skolskjuts. Förslaget

förväntas antas under året. Hur det slutliga förslaget ser ut och hur det påverkar kommunernas roll och ansvar är ännu oklart.

Spårvägen till Navestad är planerad att tas i trafik i augusti 2010 på etappen Ljura till Trumpetaregatan och augusti 2011 på etappen Trumpetaregatan till Kvarnberget. Samtidigt kommer busslinjenätet att anpassas.

Planering för en pendeltågsstation i Åby pågår. Möjlig trafikstart beräknas till hösten 2012.

Från och med den 15 januari 2010 hyr kollektivtrafiknämnden tretton spårvagnar från Norrköpings Spårvägs AB. Detta medför i praktiken inga förändringar för nämndens vidkommande.

Färdtjänst

Antalet färdtjänstillstånd och antal resor har kontinuerligt minskat de senaste tio åren. Detta bedöms fortsätta de närmaste åren, men inte i samma takt. Vår bedömning är att vi snart nått den lägsta nivån för antalet tillstånd och resor.

Skolskjuts

Det nya IT-stödet för skolskjutsplanering gör det möjligt att publicera personlig information om skolskjuts via kommunens webbplats. Utvecklingen sker i linje med kommunens ambitioner om att utveckla servicen till medborgarna dygnet runt.

Ytterligare förbättringar och effektiviseringar går att göra inom skolskjutsverksamheten genom ett fortsatt samarbete med utbildningskontoret och kommunens grundskolor.

Skolskjutsar	2009	2008	2007	2006	2005
Antal elever					
Grundskola - upphandlad skolskjuts *	1 133	1 160	1 361	1 344	1 397
Grundskola - busskort *	818	2 000	1 835	1 110	780
Ekonomiskt bidrag till busskort **	1 372				
Särskola - grundsär	118	131	147	159	158
varav busskort	37	32	38	32	31
Särskola - gymnasiesär	119	109	105	110	84
varav busskort	72	78	60	69	51
Elevomsorg	89	86	81	79	76
varav busskort	25	27	19	12	12
Gymnasiet - busskort/ersättning	2 080	2 166	2 091	2 451	2 022

* Från och med 2007 inklusive elever vid fristående skolor.

** Kommunfullmäktige beslutade under 2009 att inte längre ge busskort till elever som väljer en annan skola än den som kommunen placerar eleven i. Samtidigt har kollektivtrafiknämnden beslutat att ge de elever som uppfyller avståndsreglerna för skolskjuts ett ekonomiskt bidrag.

Byggnads- och miljöskyddsnämnden

Ansvarsområde

Byggnads- och miljöskyddsnämnden fullgör kommunens uppgifter avseende:

- Prövning, tillsyn av byggverksamheten enligt plan- och bygglagen inklusive rådgivning och information, ventilationskontroll (OVK), samt energirådgivning
- Bostadsanpassningsbidrag
- Prövning, tillsyn och rådgivning inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt kontroll av livsmedel och dricksvatten.
- Bakteriologisk laborieverksamhet som lades ner den 31 december 2009.
- Fastighetsbildning och fastighetsregistrering inklusive datasystemet (FDS) i kommunen
- Rådgivning till allmänheten samt fastighets-tekniska uppdrag

Nedan angivna ansvarsområden flyttas från årsskiftet 2009-2010 till kommunalförbund tillsammans med Linköpings kommun:

- Förebygga bränder
- Rädda människor, miljö och materiella värden vid bränder och andra nödlägen
- Rådgivning till myndigheter, industrier, organisationer och allmänheten om befolkningsskydd och räddningstjänst
- Svara för den kommunanknutna civila delen av totalförsvaret

Ekonomiskt resultat

Byggnads- och miljöskyddsnämndens resultat för 2009 blir ett överskott på 292 tkr.

Bygg och miljökontoret

Bygg och miljökontoret består idag av sex verksamheter; bostadsanpassning, bygglov (inklusive energirådgivning), miljö- och hälsoskydd, livsmedel, lantmäteri och administration. För bokslutet 2009 redovisas sju budgetar där nämnd och nämndadministration står för två av dem. Livsmedel redovisas tillsammans med miljö- och hälsoskydd, energirådgivningen har en egen budget och den administrativa verksamhetens kostnader fördelas på de övriga verksamheterna.

Kontoret totalt redovisar ett överskott på 1 726 tkr.

Bygglovverksamheten redovisar ett överskott på 263 tkr. Resultatet blev bättre än väntat då den lågkonjunktur som rådde vid årets början vände vid halvårsskiftet varvid ärendeströmningen åter ökade efter en låg nivå under våren.

Bostadsanpassningsverksamheten redovisar ett underskott på 85 tkr vilket, trots återhållsamhet med personal- och administrativa kostnader, beror på att kostnaderna för anpassningsåtgärderna blivit högre än beräknat. Dessa kostnader är helt omöjliga att förutse ett år i förväg och varierar från år till år beroende på ärendemängd och omfattning.

Energirådgivningen fick ett underskott på 72 tkr. Under året har verksamheten förstärkts med att VVS-inspektörerna inom bygglovverksamheten också börjat arbeta med energirådgivning. Nämnden har i uppdragsplanen angett att energirådgivningen ska integreras mera i verksamheten.

Miljö- och hälsoskydd och livsmedelsverksamheterna redovisar tillsammans ett överskott på 1 507 tkr. Detta beror till stor del på att de många vakanserna inte tillsattes förrän nu vid årsslutet.

Resultaträkning, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	36 022	36 443
Verksamhetens kostnader	-131 836	-133 290
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-4 409	-3 970
Verksamhetens nettokostnad	-100 223	-100 817
Budget	100 515	100 306
Årets resultat	292	-511
Nettoinvesteringar	-2 068	-3 108

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	172	184,1
Antal anställda	247	261

Anledningen till att kontoret avvaktat med detta är den vid årets början rådande lågkonjunkturen, där man anade att kontoret totalt sett skulle få svårt att hålla budgeten om bemanningen och därmed lönekostnaderna ökade. Eftersom konjunkturen vänt för kontorets verksamheter så har problemet med en budget i balans nu vänts till problem med att hinna handlägga ärenden inom rimlig tid. Nyrekryteringar sker därför inom flera av kontorets verksamheter.

Det bakteriologiska laboratoriet redovisar ett underskott på 450 tkr, vilket motsvarar cirka 25 procent av den totala budgeten.

Kommunala lantmäteriet redovisar ett överskott på 105 tkr beroende på att intäkterna under den sista månaden blev något större än beräknat.

Nämnd och nämndadministration redovisar ett överskott på 56 tkr respektive ett underskott på 48 tkr. Anledningen till att nämndadministrationen fick ett underskott är att vissa av de faktiska kostnaderna tidigare år inte alltid hamnat inom denna verksamhet utan fördelats på andra av kontorets verksamheter. Under 2009 har dock kostnaderna hamnat rätt, men anslaget var då således i underkant. 2010 års budgetfördelning kommer därför att anpassas efter detta.

Brandförsvaret

Brandförsvaret redovisar ett underskott på 1 434 tkr. Underskottet beror till stor del på löneutbetalningar som görs i januari 2010 men som avser arbetad tid i december 2009. I och med att brandförsvaret nu bildar kommunalförbund måste kostnaden bokföras på rätt år.

Viktiga händelser under året

Kommunstyrelsen tog hösten 2008 beslut om att från årsskiftet 2008-2009 slå ihop tre av nämndens fyra förvaltningar; byggnadsnämndskontoret, miljö- och hälsoskyddskontoret och lantmäterikontoret. Verksamheten har under första halvåret 2009 varit organisatoriskt uppdelad på byggnadsnämndskontor (inklusive bostadsanpassning och energirådgivning), lantmäterikontor, miljö- och hälsoskyddskontor med laboratorium samt brandförsvaret. Samtidigt har arbete pågått under detta första halvår med att skapa en organisation för det nya sammanslagna kontoret.

Från den 1 juli 2009 startades den nya organisationen i det nya sammanslagna kontoret, bygg och miljökontoret. Verksamheterna delades därmed upp i sex olika delar; bygglov inklusive energirådgivning, bostadsanpassning, miljö- och hälsoskydd, livsmedel, kommunalt lantmäteri samt en gemensam administration.

Under 2009 har verksamhetschefer rekryterats för de nya verksamheterna. Bygglovverksamheten saknar dock fortfarande en ordinarie verksamhetschef och rekryteringsarbetet kommer att pågå en bit in på 2010.

Bygglov (inklusive energirådgivning)

Den lågkonjunktur som rådde vid årets början påverkade antalet ärenden inom bygglovverksamheten, varvid första halvan av året innebar betydligt mindre antal. Vid halvårsskiftet vände

Resultat per enhet, tkr	2009	2008	2007	2006
Nämndadministration	8	8	-15	112
Brandförsvaret	-1 434	-86	-739	2 696
Byggnadsnämndskontoret*	106	460	2 518	4 960
varav byggnadsnämndsverksamhet	263	34	2 735	2 021
varav bostadsanpassning	-85	398	-267	2 893
varav energirådgivning	-72	28	51	46
Miljö- och hälsoskyddskontoret*	1 507	-909	-664	91
Kommunal lantmäterimyndighet*	105	16	581	198
Ofördelad budget	0	0	0	1 007
Summa	292	-511	1 680	9 064

* dessa tre kontor är från och med 2009-07-01 ett gemensamt kontor; bygg och miljökontoret

trenden och antalet ärenden ökade kraftigt igen. Vid årets slut är ärendemängden i stort sett densamma som före lågkonjunkturen.

Energirådgivningen har medverkat vid slutförandet av energiplan för kommunen.

Bostadsanpassning

Ärendemängden har varit något lägre än föregående år, men antal ärenden med kostnadskrävande anpassningsåtgärder var betydligt högre detta år än under 2008. Jämfört med andra kommuner ligger verksamheten på en medelnivå när det gäller genomsnittlig kostnad per invånare, och något över genomsnittligt antal bidrag per tusen invånare.

Verksamheten har jobbat med att utöka antalet entreprenörer för att öka konkurrensen om jobben och därmed kunna minska kostnaderna per åtgärd.

Miljö- och hälsoskydd

I och med omorganisationens genomförande har miljö- och hälsoskydd och livsmedel separerat och blivit två verksamheter.

Några exempel på större ärenden för verksamheten under året är:

- Projekt riktat mot detaljhandelns märkning av kemiska produkter, varningsmärkning, barnsäkerhet med mera har genomförts i Kemikalieinspektionens regi.
- I projektet "Hygien i förskolan" har 121 förskolor besökts där projektet har varit inriktat mot egenkontrollen. Förskolorna följer sina rutiner men de behöver dokumenteras så de inte glöms bort vid personalomsättningar.
- De villor i kommunen som värms upp med ved har gått igenom för att ta reda på hur många som eldar med ved, och hur många av dem som har ackumulatortank. Av cirka 600 vedeldare har cirka 200 stycken inte en ackumulatortank. Av dessa ligger 60 stycken i samlad bebyggelse. Under 2010 kommer det att ställas krav på dessa att anskaffa sådana.
- Mätning och analys av luftföroreningar utmed gator och vägar fortsatte på Östra promenaden i samverkan med tekniska kontoret.

Då det bakteriologiska laboratoriet har haft krav på sig att vara självfinansierad men inte lyckats klara detta så har nämnden tagit beslut om att lägga ned laboratoriet vid årsskiftet.

Livsmedel

Det har skett en ändring i den nationella livsmedelslagstiftningen. Ändringen innebär att godkännandeprocessen tas bort för de allra flesta livsmedelsanläggningar. Godkännandet ersätts av ett enkelt registreringsförfarande som är en administrativ åtgärd för att kontrollmyndigheten ska få reda på vilka livsmedelsanläggningar som drivs i kommunen.

Arbetet med att anpassa Norrköpings kommuns taxa för offentlig kontroll av livsmedel påbörjades under 2009 och fortsätter 2010.

Lantmäteri

Ärendeinströmningen 2009 har varit lägre än under tidigare år. Detta beror uteslutande på den lågkonjunktur som rådde under hela året.

Under hösten slutfördes arbetet med adressättning i lägenhetsregistret. Ett uppdrag som den kommunala lantmäterimyndigheten fått från stadsbyggnadskontorets enhet för geografisk information, men som hädanefter ska ligga hos byggnads- och miljöskyddsnämnden.

Gränssnittet mellan kommunens och statliga lantmäteriets kartdatabas har nu utvecklats och levererats. I dagsläget pågår testkörning för att hitta och kunna åtgärda eventuella brister. Någon direkt överföring av data har således ännu inte skett, men beräknas vara klart under 2010.

Administration

Anledningen till den nya organisationen där tre kontor slagits ihop till ett kontor är bland annat att skapa en gemensam administration för mindre sårbarhet och effektivare handläggning.

Under året har mycket kraft lagts på att sammanfoga administrationen med personal från de gamla kontoren där många har fått tillföra nya arbetsuppgifter till sina gamla, samtidigt som man blivit fler som kan göra samma uppgifter. Det blir alltså mindre sårbarhet vid tillfällig frånvaro. Denna verksamhet är den som mest har påverkats genom omstruktureringar av lokaler, personal, arbetsuppgifter och organisation.

Fokusområden och kvalitetsarbete

Fokusområdena för bygg och miljökontoret är bland annat att bedriva tillsyn i större utsträckning när det gäller miljö- och hälsoskydd, bygglov och livsmedel. Detta har delvis uppfyllts. Bygglov och lantmäteri har fokuserat på att jobba aktivt med gamla ärenden och lantmäteriet har också arbetat med att minska ärendebalansen med gott resultat. Bostadsanpassningen har lyckats med att utöka antal entreprenörer och att förbättra samarbetet med dem. Energirådgivningen uppdaterar sig inom områden som inriktas på den ur energi- och hållbarhetssynpunkt mest effektiva tekniken för att kunna ge korrekt information. Administration arbetar för att utsortera handlingar till stadsarkivet för att kunna avveckla icke brandsäkra arkivskåp.

Dessa fokusområden redovisas utförligare med nämndens övriga uppdrag i separat bilaga.

För övrigt har kvalitetsarbetet för kontoret inriktats på att få fram en fungerande organisation med gemensam administration från den 1 juli 2009. De första månaderna innebar en stor förändring för den administrativa personalen med byte av verksamhetstillhörighet, förflyttning, byte av chef, tillförande av nya arbetsuppgifter med mera. När nu ett halvår passerat så har mycket börjat sätta sig, men än återstår en hel del arbete med rutiner, utökat samarbete, ekonomisk redovisning och rekryteringar.

Framtiden

Byggnads- och miljöskyddsnämnden har från 2010 endast en förvaltning under sig, bygg och miljökontoret. Arbetet med att få den nya organisationen att fungera effektivt kommer att pågå under hela 2010. Det finns en mängd önskemål, förväntningar, oro och en del frustration som måste få ta tid att förändra, och genomföra. Men med tålamod och målinriktat arbete med fokus på de positiva signalerna så kommer detta att kunna genomföras.

Samtliga verksamheter kommer att vara inblandade i att ta fram nya interna, förvaltningsövergripande och verksamhetsspecifika rutiner. Det behövs tid för att lära känna varandra och varandras arbetsmetoder i den nya organisationen.

En god service och rådgivning med ett samstämmigt kundperspektiv mot allmänhet och företag och som förenas med en korrekt och effektiv myndighetsutövning är det som ska vara målet med den nya organisationen.

Ändringar av lagregler sker ständigt, både genom förändringar i EU:s lagarbete samt riksdagens lagändringar. Under 2011 kommer en helt ny plan- och bygglag. Särskilda utbildningsinsatser om denna kommer att behövas under 2010.

Nyckeltal

	2009	2008	2007	2006
Miljö- och hälsoskydd, livsmedel				
Inkomna ärenden				
Miljö-, hälso- och djurskydd	3 172	4 321	4 062	3 120
Livsmedel, inkl. dricksvatten	1 354	1 267	1 332	700
Totalt	4 526	5 588	5 394	3 820
Antal delegationsbeslut	1 952	1 878	2 350	1 340

Lantmäteri

Antal förrättningsärenden

Inkomna ärenden	214	234	265	251
Avslutade ärenden	238	252	230	250
Ärendebalans	260	311	315	297
Handläggningstid	8 mån	6,3 mån	6 mån	4,6 mån

Bostadsanpassning

Inkomna ärenden	1 303	1 372	1 252	1 252
Bidragsbeslut	1 334	1 304	1 252	1 248

Bygglov

Inkomna ärenden *	2 709	2 611	2 784	2 859
Beslut **	2 497	2 533	2 702	2 772
OVK-registreringar	1 516	1 784	949	1 036

*) Avser samtliga inkomna ärenden; lov, bygganmälan, allmänna ärenden, dagboksärenden

***) Avser samtliga beslut; delegations- och nämndbeslut

Framtiden för bygglov- och lantmäteriverksamheten styrs till största delen av byggaktiviteterna i samhället, genom bland annat konjunktur- och ränteläge, vilket gör att det ekonomiska utfallet för 2010 som vanligt är svårt att bedöma. Trenden är dock att byggandet har satt fart igen och ärendemängderna ligger för närvarande på en normal nivå. Energirådgivningen som nu är en del av bygglovverksamheten är beroende av medel från staten och med dessa medel finns krav på vad som ska utföras.

Framtiden för miljö- och hälsoskydds- och livsmedelsverksamheten styrs till viss del av samma faktorer som för bygglov och lantmåteri men är inte lika känslig för kortare konjunktursvingningar. Eftersom det bakteriologiska laboratoriet lagts ner så kommer framförallt livsmedelsverksamheten att köpa in de provanalyser som erfordras externt.

Andelen äldre kommuninvånare kommer att öka framgent och det kommer att påverka kostnaderna för bostadsanpassningen.

Lanstinget har i större omfattning lagt över ansvaret på rehabilitering på kommunen. Begränsat antal korttidsplatser innebär ökat rehabiliteringskrav i hemmet med anpassningar som följd. Även en restriktivare hållning mot förskrivning av hjälpmedel från lanstinget kommer att påverka kostnaderna för bostadsanpassningsverksamheten i framtiden.

En gemensam utmaning under 2010 är att lyckas med alla rekryteringar inom kontoret och få rätt bemanning på alla verksamheter. Kontorets stora andel av yngre medarbetare medför att föräldraledigheterna är många. Detta medför ett stort merarbete med att hitta vikarier.

Brandförsvaret

Ansvarsområde

Brandförsvarets uppgift är att organisera räddningstjänsten och den olycksförebyggande verksamheten i kommunen.

Lagen om skydd mot olyckor (LSO) ersatte räddningstjänstlagen år 2004.

Regeringen ville med denna lagändring ge ett tydligare uppdrag när det gäller det olycksförebyggande arbetet i kommunerna. Brandförsvaret ansvarar för arbetet kring LSO i Norrköping.

Ekonomiskt resultat

Brandförsvarets resultat i förhållande till tilldelad budget är -1 434 tkr. Underskottet beror till stor del på löneutbetalningar som görs i januari 2010 men som avser arbetad tid i december 2009. Dessa kostnader har tidigare inte periodiserats i bokslutet men nu när brandförsvaret bildar kommunalförbund måste kostnaden bokföras på rätt år.

Brandförsvaret har arbetat på alla nivåer för att uppnå en ekonomi i balans. Bland annat har kompetensutbildningar förskjutits till nästa år, lediga tjänster har inte återbesatts och en deltidsbrandstation har avvecklats. Deltidsbrandstationen i Åby lades ner den 1:e september. För personalen som var knuten till stationen har anställningen upphört.

Viktiga händelser under året

Räddningstjänst

Under året har brandförsvarets räddningsinsatser minskat i antal, jämfört med år 2008. Under året omkom en person i samband med en lägenhetsbrand.

Vid en brand hösten 2009 totalförstördes en byggnad mitt i Lindö som bland annat inrymde ett bageri. Branden startade på en lastkaj och spred sig till hela byggnaden. Röken från branden påverkade grannarna under branden och eftersläckningen.

Från kommunens olika vårdboenden kommer många automatiska larm, i de flesta fallen är det onödiga larm. I november fick brandförsvaret ett larm från Borgmästargården. Vid vår framkomst visade det sig att det var ett skarpt larm med en utvecklad brand i ett boenderum. Personal på plats hade gjort en mycket bra insats genom att släcka branden och ta ut den boende från rummet, därigenom räddades livet på den boende.

Breddat olycksförebyggande arbete

För att nå visionen "Norrköping - Sveriges minst olycksdrabbade kommun" har det förebyggande arbetet fortsatt under året. Arbetet riktar in sig

på att motivera och stärka individerna så att man själv ska kunna förebygga och åtgärda olika olyckstyper.

Informationen har främst varit inriktad på de vanligaste olyckorna med störst påverkan som förekommer i Norrköping. Budskapet har framförts på olika sätt och med hjälp av olika medier. Affischer med budskap om flytväst användning, cykelhjälm och skydd i hemmet har syns på annonsplaner. Vi har genom ett samarbete med TV-kanalen 24 NT under året nått direkt in i invånarnas vardagsrum med vårt budskap om olycksförebyggande åtgärder och information om brandförsvarets operativa förmåga. Tillsynsbesök i bostadsområden har skett där man haft olycksförebyggande information men även kontrollerat skyddet i trapphus, vindar och källare.

Förutom egna aktiviteter har delaktighet skett även i rikstäckande kampanjer.

Framtiden

Vår vision: Norrköping – Sveriges minst olycksdrabbade kommun

Verksamhetsidé

Brandförsvaret ska stärka människors egen förmåga att förhindra och agera vid olyckor.

Om den egna förmågan inte räcker till ska brandförsvaret bidra med en effektiv räddningsinsats för att hjälpa den drabbade.

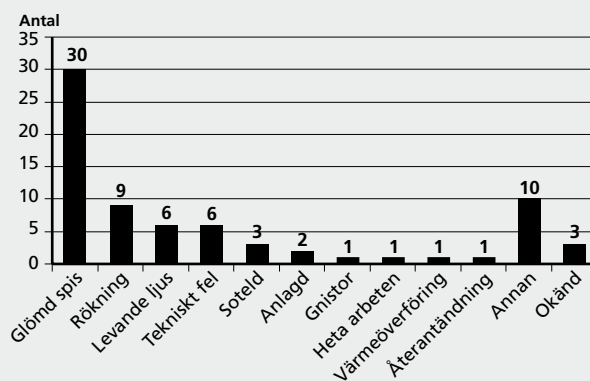
Brandförsvaret ska även tillsammans med andra kunna hantera extraordinära händelser och katastrofer och se till att människor får det stöd och hjälp som då behövs.

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Östra Götaland bildas 1 januari, 2010. Förbundet består av de tidigare organisationerna Brandförsvaret i Norrköping och Räddningstjänsten i Linköping. Under 2010 kommer stor del av arbetet bestå av åtgärder för att det nybildade kommunalförbundet ska bli en väl fungerande organisation.

Uppdrag och insatser

	2009	2008	2007	2006
Brand i byggnad	173	195	196	130
Brand, ej i byggnad	187	199	141	179
Trafikolycka	228	217	156	169
Utsläpp av farligt ämne	19	26	22	31
Drunkning	7	6	7	4
Automatalarm, ej brand	601	652	671	706
IVPA (i väntan på ambulans)	231	230	195	180
Vattenskada	8	14	7	23
Stormskada	1	16	21	0
Övriga räddningsuppdrag	54	40	77	58
Övriga uppdrag	280	317	294	253
Totalt	1 789	1 912	1 787	1 733

Brandorsak vid brand i bostad – totalt 73 st

Omkomna och skadade 2009 med jämförelse 2008 och 2007

	2009		2008		2007	
	Omkomna	Skadade	Omkomna	Skadade	Omkomna	Skadade
Omkomna och skadade till följd av brand (bedömning på olycksplatsen)	1	26	4	15	1	30
Omkomna och skadade till följd av trafikolyckor (bedömning på olycksplatsen)	3	326	3	279	1	230
Omkomna och skadade till följd av övriga olyckor (bedömning på olycksplatsen)	2	12	3	9	4	15

Barn- och ungdomsnämnden

Ansvarsområde

Barn- och ungdomsnämnden har till uppgift att inom kommunen svara för

- Förskoleverksamhet
- Förskoleklass
- Grundskola och särskola
- Skolbarnsomsorg
- Öppen fritidsverksamhet

Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs enligt lagar och statliga mål i förordningar och andra bestämmelser samt följer de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt. Nämnden svarar även för myndighetsbeslut inom sina ansvarsområden.

Vidare ansvarar nämnden för kommunens ingångna avtal samt tillsyn av enskilda förskolor och fritidshem och tillståndsgivning för enskilda förskolor och fritidshem vid fristående skola.

Ekonomiskt resultat

Barn- och ungdomsnämnden redovisar ett överskott på 4 361 tkr för 2009 innan avsättning till framtida resultatreglering på 4 000 tkr. Överskottet motsvarar 0,2 procent av budgetramen på 1 796 231 tkr. Årets resultat är efter justering 361 tkr.

I mars fastställde kommunfullmäktige en tilläggsbudget vilket innebar en reducering av nämndens budgetram med 17,1 miljoner kronor. I maj beslutade nämnden att omfördela internbudgeten för 2009 med 10,9 miljoner kronor till verksamheterna för att ge dem bättre förut-

Resultaträkning, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	266 480	263 627
Verksamhetens kostnader	-2 049 032	-1 999 172
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-9 318	-7 585
Verksamhetens nettokostnad	-1 791 870	-1 743 130
Budget	1 796 231	1 738 822
Resultat före justering	4 361	-4 308
Justering: Avsättning till framtida resultatreglering	-4 000	0
Årets resultat	361	-4 308
Nettoinvesteringar	-20 138	-11 054

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	3 264,27	3 296,49
Antal anställda	3 449	3 485

Nettokostnad per verksamhet, tkr	2009*	2008	2007	2006	2005
Nämnd	273	562	375	345	307
Nämndadministration	459	413	470	382	398
Fritidsgårdsverksamhet	31 467	27 877	26 268	27 924	25 061
Förskola **	552 985	515 219	457 363	417 631	379 732
Skolbarnomsorg	149 283	143 559	138 704	138 349	135 664
Grundskola	1 011 486	1 009 502	972 446	948 882	932 874
Särskola	45 917	45 998	41 933	38 164	34 881
Summa	1 791 870	1 743 130	1 637 559	1 571 677	1 508 917

* Nettokostnad per verksamhet 2009 avser kostnad före avsättning till framtida resultatreglering.
 ** Barnomsorgsavgifter ingår med 73 773 tkr.

sättningar till att göra nödvändiga ekonomiska anpassningar.

På områdesnivå redovisas ett överskott med 4 325 tkr. Tre områden har överskott i sina verksamheter för att klara av nämndens övergripande mål om att nå ekonomisk balans i verksamheterna. Område City redovisar ett underskott som till största delen kommer från den nedlagda Ljuraskolan. Stort arbete har skett med att anpassa verksamheterna i enlighet med gällande ekonomiska ramar. Preliminära uppgifter visar att personaltäteten har sänkts i både förskolan och grundskolan. Områdena har också arbetat med att minska antalet chefer.

Kostnaderna för personalpoolen har ökat i och med att många anställda förhandlades internt rörliga och därmed blev överförda till personalpoolen istället för att vara kvar ute på enheterna.

Kostnaderna för kompetensutveckling har hållits mycket låga under 2009 för att nå ett prognostiserat nollresultat.

Inom förskolan har antalet barn ökat och inom grundskolan har antalet barn minskat. Detta förhållande fortsätter även kommande år. Kostnaderna för nyanlända barn har inte varit med i budgeten 2009 men har påverkat det ekonomiska resultatet. Antalet nyanlända barn kommer att öka även under 2010. Barn- och ungdomsnämnden har därmed fortsatt ekonomiskt uppdrag att arbeta med strukturella anpassningar för att anpassa verksamheten i grundskolan efter det minskade elevantalet och att samtidigt anpassa verksamheten i förskolan efter ökningen av antalet barn.

Verksamhetens förutsättningar och omfattning

Förskoleverksamhet

Antalet barn i förskoleverksamheten var under året i genomsnitt 6 788 varav 602 barn i enskild förskoleverksamhet. Detta är en ökning med 298 platser vilket är cirka 30 platser mer än planerat. Ökningen är även detta år större än beräknat och beror på att det föds fler barn och att det flyttar in barnfamiljer till Norrköping. Antalet barn födda 2009 i Norrköping är enligt kommuninvånarregistret 1 635 barn. Det är 135 barn fler än bedömningen i den senaste befolkningsprognosen från april 2009. Nu börjar födelsetalen närma sig den nivå som benämndes ”babyboom” i början på 90-talet, behovet av förskoleplatser fortsätter därför att öka.

I oktober hade 93 procent av barnen i åldern 1-5 år en plats i förskoleverksamhet. Antalet barn i förskolan med arbetssökande föräldrar har ökat med 11 procent under 2009.

Personaltätet och personalens utbildning i förskolan

Den 15 oktober 2009 var personaltäteten i förskolan 5,6 barn per årsarbetare enligt preliminära uppgifter från SCB. Det är samma nivå som 2008, och är lägre än jämförbara kommuner i Sverige. Andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning i förskolan är 60 procent, den har inte heller ändrats i förhållande till 2008.

Förskoleklass och grundskola

De senaste årens ökande födelsetal och inflyttning till Norrköping visar sig nu tydligt i ett ökat antal elever i de lägre åldrarna. Antalet barn i förskoleklass till årskurs 3 ökade med 168 elever medan årskurs 4-9 minskade med 387 elever. Elevantalet sjönk totalt med 219 elever mellan vår- och hösttermin. Det totala antalet elever från förskoleklass till årskurs 9 ökar från och med 2012. Antalet elever i årskurs 7-9 fortsätter minska fram till 2013. Detta innebär även fortsättningsvis stora krav på en flexibel organisation.

Av det totala antalet elever i Norrköpings kommun går 13,8 procent i de nio fristående grundskolorna. Höstterminen 2009 utökade Prolypia med 50 elever i årskurs 4.

Elever i kommunala
förskoleklasser och
grundskolor

	F-klass	1-3	4-6	7-9	Summa	Jämfört med 2008
Södra	346	912	889	786	2 933	*
City	266	792	673	662	2 393	*
Norra	411	1 142	1 078	1 148	3 779	*
Västra	305	916	736	929	2 886	*
Total kommunala skolor	1 328	3 862	3 376	3 525	11 991	12 380
Elever i fristående skolor	81	250	569	1 015	1 915	1766
Totalt i Norrköpings skolor	1 409	4 012	3 945	4 540	13 906	14 146

* Det har gjorts en ny områdesindelning under 2009.

Källa: Extens 2009-10-15

Barn i förskoleverksamhet och
skolbarnsomsorg

	2009	2008	2007	2006	2005
Antal barn i förskoleverksamhet	6 788	6 490	6 238	6 016	5 898
Varav barn i kommunal förskola	5 981	5 684	5 380	5 194	5 088
Varav barn i enskild förskola	643	602	585	572	559
Varav barn i familjedaghem	164	204	240	248	271
Varav barn till föräldralediga	541	518	487	452	480
Varav barn till arbetssökande	828	735	772	841	826
Antal barn i skolbarnsomsorg 6-12 år	4 465	4 133	4 019	4 023	4 033
Varav kommunalt fritidshem	4 069	3 768	3 657	3 640	3 613
Varav enskilt fritidshem	297	271	275	284	274
Varav 10-12 årsverksamhet (alla driftsformer)	99	94	87	99	146

Källa: Extens genomsnitt 15/3, 15/10

Särskola och träningskola

	2009	2008	2007	2006	2005
Grundsärskola	91	88	76	84	89
varav från egen kommun	91	88	76	84	89
Träningskolan	63	69	76	76	85
varav från egen kommun	53	60	65	65	70
varav från annan kommun	10	9	11	11	15
Integrerade elever	27	29	45	44	47
Specialskolor	4	2	4	3	2
Fristående skola	7	5	7	5	6
Totalt	190	193	208	212	229

Källa: Extens 2009-10-15

Kommungemensamma resursgrupper

I kommunen finns elva kommungemensamma resursgrupper som riktar sig till elever med komplicerad undervisningssituation. Placering i en kommungemensam resursgrupp sker först när skolan uttömt alla möjligheter att ge adekvat stöd. Hösten 2009 var 106 elever placerade i kommungemensamma resursgrupper varav två elever kom från andra kommuner. Antalet ansökningar sjönk läsåret 2009/2010 jämfört med föregående år. Totalt ansöktes om plats för 43 elever varav 32 elever erhöll plats.

Personaltäthet i förskoleklass och grundskola

Personaltätheten i förskoleklass var 5,6 per 100 elever, vilket är en minskning jämfört med året innan. I grundskolan var antalet lärare 7,7 per 100 elever vilket är en liten minskning. Personal i grundskolan med pedagogisk utbildning minskade till 8,6 per 100 elever jämfört med 9,3 året före. Samtliga uppgifter är preliminära från SCB 15 oktober 2009.

Särskola

Antalet elever i särskolan är oförändrat och kostnaderna ligger på samma nivå som 2008. Andelen elever, 16 procent, är jämfört med kommungruppen fortfarande hög, vilket avspeglar Norrköpings mål att åstadkomma en inkluderande skola. Elever tas emot i särskolan kontinuerligt under läsåret och blir då oftast kvar i sina klasser. Antalet individintegrerade elever ökar under läsåret och är som flest i juni. De individintegrerade eleverna har minskat de senaste två åren och medan eleverna i grundsärskoleklasserna har ökat. En orsak till detta kan vara att skolan fått svårare att möta de individintegrerade elevernas behov i vanliga klasser på grund av minskade resurser. Träningskolan har dessutom elever från våra grannkommuner.

Personaltäthet i särskolan

Lärartätheten i särskolan var 19,8 per 100 elever, vilket är en ökning jämfört med året innan, enligt preliminära uppgifter från SCB den 15 oktober 2009. Lärartätheten för jämförbara kommuner var 23,9 procent per 100 elever. Norrköping har hög andel lärare med högskoleexamen, 95 procent. Jämförbara kommuner har 91 procent högskoleutbildade. Norrköping har förhållandevis en låg andel personal med specialpedagogisk högskoleexamen. Det finns en strävan att öka andelen lärare i särskolan.

Fritidshem

Antalet barn i fritidshemsverksamheten var under året i genomsnitt 4 465 barn. Det är en ökning med 332 platser i förhållande till 2008. Det överensstämmer väl med den planerade volymen. Ökningen beror dels på att antalet barn i åldersgruppen ökar men också på att barn till arbetssökande och föräldralediga har rätt till fritidshemsplats från och med höstterminen 2008.

Personaltäthet i fritidshem

Personaltätheten i fritidshem var 24,2 barn per årsarbetare. Det är en minskning i förhållande till 2008 då personaltätheten var 22,7 barn per årsarbetare. Samtliga uppgifter är preliminära uppgifter från SCB 15 oktober 2009.

Öppen 10-12-årsverksamhet

Verksamhet för 10-12-åringarna bedrivs som öppen verksamhet, i de flesta fall på kommunens fritidsgårdar och i några fall på skolor, totalt på 20 platser. Två av verksamheterna är föreningsdrivna. Aktiviteter på loven är en viktig del av 10-12-årsverksamheten och sker i samverkan mellan de olika stadsdelarna. Det förekommer läger och utflykter samt äventyrsveckor med blandade aktiviteter. I samverkan mellan fyra olika fritidsgårdar har 10-12-årsverksamheten producerat en musikal som visats för skolor och föräldrar. Cirka 1 500 barn deltar i den öppna 10-12-årsverksamheten, vilket motsvarar ungefär en tredjedel av åldersgruppen. Totalt har verksamheten haft cirka 50 000 besök under året. Andelen flickor som besöker den öppna fritidsverksamheten är 40 procent.

Öppen fritidsverksamhet

Vid kommunens 14 fritidsgårdar arbetar 75 fritidsledare med tre olika verksamhetsdelar: korttidstillsyn enligt LSS, 10-12-årsverksamhet och öppen fritidsverksamhet för tonåringar. För tonårsverksamheten har fritidsgårdarna i genomsnitt öppet 53 timmar per vecka och når med cirka 700 besök per dag 30 procent av ungdomarna i åldern 13-16 år. Andelen flickor som besöker fritidsgård är fortfarande lågt, 32 procent. Lindö fritidsgård har haft förmånen att flytta till nya lokaler i City Gross Arena vid nya Bråviksskolan. Nämnden ansvarar även för den öppna verksamheten i skateboardhallen och för de två parklekarna i kommunen. En fritidsgård, parklekarna och skateboardhallen drivs av föreningar.

Korttidstillsynen

Vid sex av Norrköpings fritidsgårdar och på två skolor bedrivs korttidstillsyn - fritidsverksamhet under eftermiddagstid och på skollov för ungdomar 13-21 år med funktionsnedsättning och med stöd av LSS, Lagen om stöd och service till vissa ungdomar med funktionsnedsättning. Idag är 75 barn inskrivna i verksamheten, varav tio har sin placering på skola eller i sitt boende.

För fjärde året i rad har fritidsgårdarnas korttidstillsyn satt upp en gemensam musikal med barnen på scenen. Detta har blivit väldigt uppskattat av både barn och föräldrar. För övrigt har verksamheten gemensamt ordnat läger och utflykter, speciellt under skolloven.

Barn och elever med annat modersmål än svenska

Andelen barn med annat modersmål än svenska var 31 procent i förskolan och i grundskolan har andelen ökat till 26 procent. Det är 27 procent elever med annat modersmål än svenska i kommunala skolor och 17 procent i de fristående skolorna.

Nyanlända barn i förskola och i internationella klasser

Antalet nyanlända barn fortsätter att öka kraftigt. Under året kom ett 100-tal förskolebarn varav 74 nyanlända förskolebarn registrerades hos FLIT, Flyktingintroduktion. Det kom 197 nya elever till grundskolan och förskoleklass. Flertalet av skolbarnen, 128 barn, kom via anknytningsinvandring, 18 barn var asylsökande och fem var "gömda barn". 46 barn kom av andra skäl till exempel föräldrars arbete och nya familjerelationer. Under året tillkom 66 nya platser i internationella klasser. Det fanns 290 platser i internationell klass vid årsskiftet.

Antalet nyanlända barn kommer troligen att öka under de närmaste åren. Elever i internationell klass har rätt till undervisning och studiehandledning på modersmålet i skolans alla ämnen och undervisas i mindre grupper varför kostnaden för ett barn i internationell klass är cirka 40 procent högre per elev än i övriga grundskolan.

Strukturarbete

Norrköpings kommun fortsätter att ha en positiv befolkningsutveckling och födelsetalen ökar. Inflyttningen har varit större än beräknat och

andelen barnfamiljer som flyttat in ökar. Antalet nyanlända barn från annat land ökar.

Förskoleverksamheten har utökats i hela kommunen. Det har startat 17 nya förskolegrupper. I väntan på byggnation och renovering har utökningen skett i tillfälliga lokaler och i paviljonger. Renovering av flera förskolor har inletts. Regnbågsgens och Önskeringens förskolor totalrenoveras. Församlingshemmet i Taborsberg i Eneby har byggts om till förskola för sex barngrupper och invigdes i januari 2010. I Rambodal pågår byggnationen av en helt ny förskola som ska vara klar efter sommaren 2010. Det är den första typförskolan som byggs enligt en modell framtagen i Norrköping.

Bråviksskolan i Lindö invigdes i september 2009.

För att bättre kunna tillgodose behoven hos de barn som ansöker om korttidstillsyn har en ny avdelning öppnat på Ektorps fritidsgård. Botenvåningen är anpassad för barn med extra stora behov och det finns möjlighet att ta emot åtta barn.

Organisationsförändringar

Efter utredning och beslut i barn- och ungdomsnämnden samordnades Vrinneviskolan och Hagebyskolan till en enhet med gemensam ledning hösten 2009. Höstterminen 2009 flyttade årskurs 7-9 på Ljuraskolan till Ektorpskolan som i och med det fått bättre förutsättningar för en verksamhet med god kvalitet och en ekonomi i balans. Ljuraskolan blev en sammanhållen F-6 skola genom att årskurs F-6 på Regnbågsskolan flyttade till Ljuraskolans lokaler.

Regnbågsskolans lokaler anpassades under hösten till förskoleverksamhet med fyra avdelningar.

Viktiga händelser under året

Ny organisation

För att nå en större tydlighet i områdeschefers roll och en bättre helhetssyn mellan områden samt för att förbättra samspelet mellan centrala kontoret och områdeskontoren har en omfattande organisationsförändring genomförts. Enligt beslut i barn- och ungdomsnämnden minskade antalet områden från sex till fyra, diarienummer BUN 1492/2008 610. Samtliga tjänstemän som arbetar inom barn- och ungdom, områdeskontor och det centrala utbildningskontoret har samlokaliseras i Stadsvakten. Det finns nu en barn- och ungdomschef och en administrativ/ekonomischef. Förvaltningschefen har fått mer långsiktiga strategiska uppgifter och leder förvaltningens ledningsgrupp där även gymnasiechef och vuxenutbildningschef ingår.

Skapande skola

Utvecklingen av samspelet mellan de tolv kommunala grundskolorna med årskurs 7-9 och kulturlivet har utvecklats under de två år Norrköping arbetat med Skapande skola. Arbetet med de två tidigare handlingsplanerna för Skapande skola i Norrköping, har medverkat till att stärka och öka kulturens betydelse för elever och lärare. Norrköping ingår i kulturrådets utvärdering av Skapande skola; Skapande skola – en första uppföljning, Statens kulturråd 2009.

Nordisk plattform

Ektorpskolan deltog i årets lägerskola i Trondheim med en grupp elever från årskurs 8. Temat för träffen var aktuellt – ”KLIMAUTFORDRINGENE”. Eleverna arbetade tillsammans fram ett gemensamt miljömanifest som presenterades för ansvariga politiker i respektive land samt för klimatkonferensen i Köpenhamn i december. Under september var Norrköping värd för en lärarträff med ett tjugotal deltagare från tre av våra nordiska vänorter; Odense, Trondheim och Tampere. Temat för träffen var: Hur arbetar skolor för att elever och lärare ska trivas, känna trygghet och utvecklas?

Idrott utan gränser

Idrott utan gränser genomförs i samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen och Östergötlands idrottsförbund, ÖIF. Under året har verksamheten engagerat ett tiotal föreningar i fyra stadsdelar. På skolornas idrottslektioner entusiasmeras ungdomarna att bli aktiva i någon form av idrotts- eller rörelsesammanhang. Verksamheten syftar till att bryta barriärer mellan olika kulturer.

Vänskolor

Barn- och ungdomsnämnden har introducerat möjligheten för skolor, fritidshem och fritidsgårdar att påbörja ett utbyte. Inom ramen för ”vän-skola” sker utbyte mellan verksamheter med hög andel barn/ungdomar med utländsk bakgrund och hög andel svenska barn.

Modellområden

Norrköping ingår som en av 14 kommuner i ett modellområdesprojekt som syftar till att synkronisera insatser för barns och ungdomars psykiska hälsa. Projektet drivs av Sveriges Kommuner och Landsting och beräknas pågå 2009-2011. Ett modellområde utgörs av en del av ett landsting tillsammans med en eller flera kommuner. Projektet ska i varje område, utifrån lokala förutsättningar, ta fram praktiskt fungerande modeller för arbets- och samverkansmetoder. Styrgruppen för samverkan är ansvarig för arbetet med modellområde.

Måluppfyllelse och resultat i det samlade kvalitetsarbetet

Att höja kunskaps- och utbildningsnivån i Norrköping innebär ett krav på ökad måluppfyllelse i verksamheten. Alla enheter ska använda sina resurser och arbetsmetoder på ett sådant sätt att fler barn och ungdomar når målen enligt gällande läroplaner och kursplaner. Chefen har ansvar för att kopplingen mellan mål, resultat och åtgärder för förbättring utvecklas på enheterna.

Under 2009 har barn- och ungdomsnämnden prioriterat utvecklingsområden för samtliga verksamheter i sin uppdragsplan. Dessutom har nämnden angivit ett flertal prioriterade utvecklingsområden att följa över tid. Uppföljningen av utvecklingsområden pågår och redovisas mer omfattande i utbildningskontorets kvalitetsredovisning som publiceras i maj 2010.

Prioriterade utvecklingsområden enligt uppdragsplanen

Brukarundersökningar

En webbaserad undersökning har genomförts. Undersökningen riktar sig till föräldrar som har barn i förskola födda år 2004, samt till elever i årskurs 5 och 8. Syftet med undersökningen är att mäta attityden till skolan bland elever och förskoleföräldrar för att se om skolan i Norrköpings kommun uppfyller uppställda mål samt att bidra till utveckling av ökad kvalitet i verksamheterna.

Skolundersökning

Resultaten visar att Skolan upplevs som en trygg miljö. Eleverna känner sig trygga på skolan, tycker att man på skolan arbetar för att motverka mobbing, och att det finns någon att vända sig till med frågor och problem. Kunskapsuppföljning är en styrka. Eleverna instämmer i stor utsträckning i att de får lära sig viktiga saker i skolan, informeras om hur de klarar sig, vet vad som krävs för att nå målen, att de har en individuell utvecklingsplan, IUP och får ett skriftligt omdöme varje termin. Elever i årskurs 8 upplever i lägre grad än de årskurs 5 att de får stöd av lärare i sitt skolarbete. De är också mindre nöjda med skolmiljön än årskurs 5. Elever i årskurs 5 upplever i större utsträckning än de i årskurs 8 att vuxna på skolan lyssnar på dem. Arbetsro i skolan – är ett förbättringsområde för båda årskurserna.

Förskoleföräldrar

Resultaten visar att förskoleföräldrarna är nöjda med verksamheten. Förskolan får starka resultat på flertalet områden. 82 procent är nöjda med verksamheten på sitt barns förskola. Föräldrarna tycker att verksamheten erbjuder lämpliga aktiviteter samt att personalen visar respekt för föräldrarnas synpunkter och önskemål. Flertalet föräldrar tror att deras barn tycker att det är roligt att gå till förskolan. Föräldrarna tycker också i stor utsträckning att deras barn utvecklas positivt och får hjälp och stöd av personalen. Föräldrarna känner sig i hög grad trygga när deras barn är på förskolan, tycker att personalen bryr sig om deras barn och känner sig välkomna till förskolan.

Föräldrarnas delaktighet är ett förbättringsområde. Delaktighet har stor påverkan på hur nöjda föräldrarna är med förskoleverksamheten totalt sett, vilket gör det till ett viktigt område att förbättra.

Ung i Norrköping 2008

En undersökning av ungdomars syn på livet i Norrköping har genomförts av fritidsforskaren Ulf Blomdahl. Resultaten från undersökningen visar att pojkar motionerar mer än flickor. Ju mer ungdomar motionerar och idrottar desto högre skattar de sin hälsa. En majoritet av ungdomarna tycker att deras hälsa är bra. Flickor skattar sin hälsa sämre än pojkar och sämre än flickor i jämförbara kommuner. Detta kräver en närmare analys. Undersökningen ligger till grund för planering av åtgärder.

Livsstilsundersökning 2008/ 2009

Syftet med undersökningen är att få en uppfattning om ungdomars drogvanor, attityder, trender och tendenser gällande droger samt hur eleverna upplever skolmiljö och skolmiljö utifrån frågor om trivsel, skolk och mobbning. Undersökningen innehåller numera också frågor om stress, datavanor och om man har någon anhörig som missbrukar. De senaste årens resultat visar att färre unga använder tobak, alkohol och andra droger. Men det finns en oro kring de unga som befinner sig i riskzon, att den gruppen dricker alltmer och experimenterar med olika droger. Ett exempel på riskgrupp är barn i missbruksfamiljer, det visar undersökningen Livsstilsundersökning 2008/2009, utbildningskontoret 2009.

Brukarundersökning på fritidsgård

För fjärde året genomfördes en brukarundersökning som ger besökarnas bild av hur respektive fritidsgård arbetar. Resultaten går att jämföra över tid, mellan respektive gård samt med Västerås, Uppsala och Örebro och är ett bra hjälpmedel för planering. Av resultatet framgår att gårdarnas demokratiarbete blivit bättre, att ungdomarna är nöjda med det inflytande de har fått och att andelen flickor bland besökarna ökat något. Besökarna har stort förtroende för personalen och uppger att de har nytta av sina gårdsbesök i skolarbetet.

Kommungemensamma arrangemang

I syfte att utveckla kommunövergripande arrangemang har fritidsgårdarna tagit över ansvaret för en populär talangtävling, Stage 09. Tävligen samlade 170 ungdomar i olika grupperingar eller som soloartister. Vid finalen i samband med det drogfria valborgsmässofirandet i Folkborgen korades en vinnare som sedan fått tillfälle att framträda vid augustifest, sommarlovs natt bland annat. Stage 09 anordnas i samarbete med Hyresbostäder. I samband med augustifesten arrangerade fritidsgårdarna en ungdomszon, med informationstålt och utedisco, tillsammans med föreningar och Kulturskolan.

Utveckling av korttidstillsyn

I syfte att utveckla korttidstillsynen har personalen på fritidsgårdar deltagit i en kompetensutveckling för att bättre kunna ta emot och förstå barn och ungdomar med funktionsnedsättningar. En tydligare rutinbeskrivning och en folder som presenterar verksamheten har åstadkommit.

Sommarskola

I syfte att ge elever förutsättningar att nå målen och bli behöriga till gymnasiet har sommarskola erbjudits till elever i både kommunala och fristående skolor. Enstaka elever från andra kommuner har deltagit i sommarskolan. Sommarskolan på Victoriaskolan vänder sig till elever som just avslutat sitt nionde grundskoleår och saknar betyg i matematik, engelska eller svenska eller svenska som andraspråk. Djäkneparksskolan har anordnat sommarskola för nyanlända elever i årskurs 7 och 8.

Kompetensutveckling

Ledarskapet och lärares kompetens är en förutsättning för framgång. Kommunövergripande satsningar sker genom det nya rektorsprogrammet, lärar- och förskolelyftet, inom matematik, naturvetenskap och teknik samt genusarbete. Även under detta år har kompetensutveckling kring läs- och skrivutveckling, lärande och bedömning, skriftliga omdömen, samt åtgärdsprogram som stöd till elever med svårigheter att nå målen varit prioriterad. Kompetensutveckling utifrån lokala behov sker dessutom inom varje område.

Matematiksatsning

I syfte att öka måluppfyllelsen i matematik för samtliga barn och ungdomar i kommunen har två skickliga matematikdidaktiker utsetts som processledare och matematikutvecklare. Satsningen syftar till att medvetandegöra och kompetensutveckla pedagogerna i olika framgångsrika arbetsätt som gynnar förståelsen för ämnet matematik och elevernas lust att lära. Avsikten är att fler ungdomar väljer utbildningar med matematisk inriktning efter grundskolan.

Naturvetenskap och teknik

I syfte att främja och stimulera förståelse, och stimulera barn och ungas nyfikenhet i förskola och skola bedrivs ett utvecklingsarbete. Arbetet leds av en processledare och bedrivs i samarbete med Linköpings kommun, Regionförbundet Östsam och Skolverket.

Läs- och skriv

I syfte att öka elevers läsförmåga är lokala läs- och skrivutvecklare utsedda. De har deltagit i Skolverkets kompetensutveckling i diagnosmaterialet Språket lyfter.

Genuspedagoger

I syfte att ge pojkar och flickor likvärdiga förutsättningar har utbildningskontoret givit tre genuspedagoger i uppdrag att driva och hålla ihop jämställdhetsarbetet i kommunens förskolor och skolor. I uppdraget ingår omvärldsbevakning och utbildning av personal i förskola, skola och på fritidsgård. Exempelvis har fritidsgårdarna tagit initiativ till att undersöka hur deras arbete ter sig ur ett genusperspektiv. Genuspedagogerna och en forskare från Linköpings universitet har följt några gårdars arbete. Resultaten presenteras under våren 2010.

Skola 2011

Satsningen på Skola 2011 har startat. I syfte att implementera de nya lagar och förordningar som kommer att gälla i förskola och skola från hösten 2011 är två processledare utsedda. De ska tillsammans med chefer ansvara för att involvera samtliga berörda, lärare, pedagoger och skolledare inom förskola och skola.

Likvärdig bedömning

I syfte att öka likvärdigheten i bedömning har särskolan arbetat med kunskapsbedömningar i både personalgrupper och i rektorsgruppen. Skolverket har tagit fram ett stödmaterial; Kunskapsbedömning i särskolan och sär vux – ett stödmaterial för samtal och verksamhetsutveckling. Kristina Lohman, rektor vid Ektorpskolan har varit med i arbetsgruppen som utarbetat materialet. Materialet har sedan använts för att öka kvaliteten i särskolan.

Modersmål

Arbetet med att förbättra tillgången till modersmålsstöd i förskolan, modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet har fortsatt under året. Det är nu 60 procent av de elever som är berättigade till modersmålsundervisning som deltar. Ökad medvetenhet om modersmålet betydelse för ökad måluppfyllelse och fördelningen av resurser till modersmålsundervisning har ökat andelen elever som deltar i modersmålsundervisning. Studiehandledning på modersmålet är fortfarande allt för sällan förekommande, bortsett från de internationella klasserna.

En kartläggning av kompetens hos personalen på IKSE, interkulturella språkenheten, samt en översyn av organisationen har genomförts. Ledarskapet på IKSE har förstärkts med ytterligare en rektor, mycket på grund av ökat antal nyanlända barn- och ungdomar. Det första mottagandet av nyanlända familjer och skolplacering av barn sker i samarbete mellan flyktingintroduktion och IKSE.

Nyanlända barn och ungdomar

Regionförbundet Östsam och Länsstyrelsen i Östergötland har genomfört en kartläggning av nyanlända barns introduktion i Östergötlands tretton kommuner; ”Lite i skymundan...”.

I rapporten framkom brister men även goda exempel på bra rutiner. Kartläggningen har använts i arbete med att ta fram rutiner för introduktion av nyanlända barn i Norrköping.

Elevhälsa

Under året har samtliga områden bedrivit ett aktivt arbete för att skapa alternativa lösningar i närmiljön. För de barn där detta inte är möjligt kommer de kommungemensamma resursgrupperna även fortsättningsvis att finnas kvar med central antagning, enligt beslut i barn- och ungdomsnämnden 2009-06-17.

För att öka förutsättningen för likvärdighet i organisation av elevhälsa på områdesnivå har de lokala barn- och elevhälsoteamen samma bemaning i samtliga områden från hösten. Bemaningen består av en stödsamordnare, en psykolog och en specialpedagog i varje område.

Stöd till barn och elever

Barn- och ungdomsnämnden, socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden har sedan flera år en aktiv samverkan över förvaltningsgränser för att förebygga ohälsa hos barn i riskzon. För att förbättra och effektivisera samverkan har en styrgrupp bildats. Gruppen består av förvaltningschefer i ovan nämnda förvaltningar, psykiatrichef, primärvårdschef och närpolischef.

Åtgärdsprogram

I syfte att utveckla förskolors och skolors arbete med åtgärdsprogram har nya riktlinjer för åtgärdsprogram utarbetats och implementerats i både förskola och skola.

Bedömd adekvat läsförmåga i årskurs 2

År	2008/2009	2007/2008	2006/2007	2005/2006	2004/2005	2003/2004
Procent	89 %	89 %	86 %	85 %	86 %	84 %

Fokusområden

Det högst prioriterade målet ska vara ökad måluppfyllelse och förbättrade resultat för alla verksamheter. Resultaten ska förbättras på följande områden:

- Läsförmågan i årskurs 2
- Uppfylld kravnivå i årskurs 5 med stöd av nationella prov
- Godkända betyg i årskurs 9 i alla ämnen
- Meritvärdet
- Alla 7-9 skolor ska minst uppnå förväntat resultat enligt Skolverkets Salsastatistik
- Andel behöriga till gymnasieskolan

Elever och personal i kommunala grundskolor arbetar för att öka andelen elever som når målen för utbildningen. I resultaten för 2009 finns samtliga elever i Norrköping inräknade, även nyanlända elever i de internationella klasserna. Internationell klass för nyanlända elever finns på Tamburinens skola, Matteusskolan, Hagaskolan, Djäkneparksskolan, Ljuraskolan, Gustaf Adolfs-skolan, Ektorpskolan, Hagebyskolan, Silverdansens skola och Navestadsskolan.

Skolverkets Salsastatistik är ett analysverktyg som presenterar kommuners och skolors betygsresultat när hänsyn tagits till bakgrundsvariablerna andel pojkar, andel elever med utländsk bakgrund och föräldrars utbildningsnivå. Det är en statistisk modell där värdena inte kan användas för att rangordna skolor, utan för att över tid följa en enskild enhet.

Läsförmågan i årskurs 2

Elevernas läsförmåga vid slutet av årskurs 2 har följts upp sedan 2004. Resultaten visar att 89 procent av eleverna har en åldersadekvat läsförmåga. Det är en förbättring av resultatet med 5 procentenheter sedan 2004.

Läs- och skrivförmågan är av central betydelse för förståelse och utveckling av kunskaper. Insatser för att öka elevernas läsförmåga prioriteras i hela grundskolan.

Kompetensutveckling kring barns språk-, läs- och skrivförmåga har genomförts i ett flertal olika former. Detta har medverkat till att öka kompetens och medvetenhet hos pedagoger om betydelsen av en lässtimulerande miljö för barn från förskola till grundskolans år 9. Med tidiga stödinsatser till yngre barn bör det vara möjligt att öka andelen elever som når målen i årskurs 5 och vid grundskolans slut. Statsbidraget Läsa – Skriva – Räkna har under hösten 2009 använts till sådana stödinsatser i år 1-3.

Uppfylld kravnivå i årskurs 5 med stöd av nationella prov

Skolor med årskurs 5 genomför nationella ämnesprov i engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk. Syftet med de nationella proven är att ge läraren stöd för bedömning av om eleverna når målen i dessa ämnen.

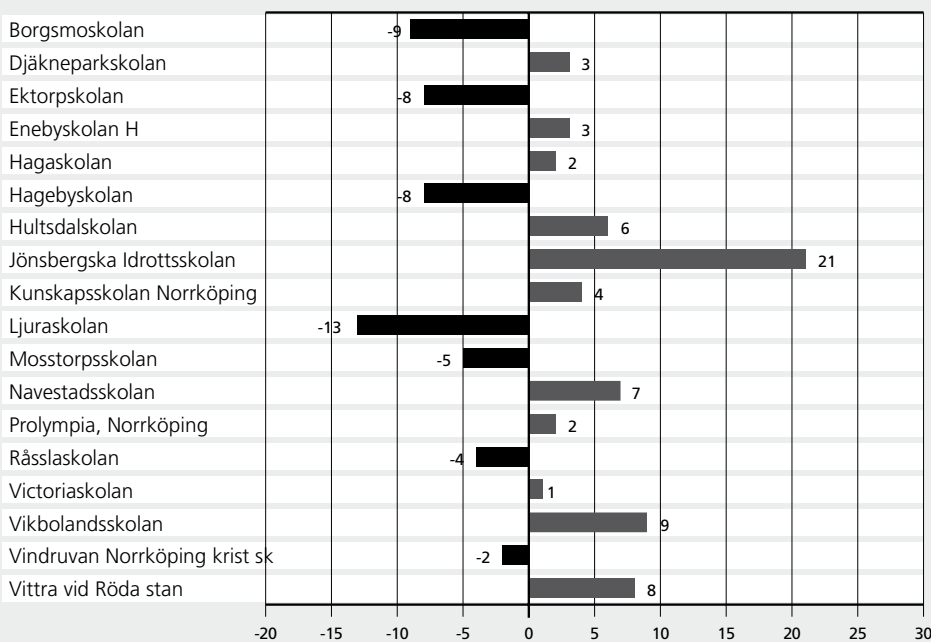
85 procent av eleverna har nått målen i svenska och svenska som andraspråk, 82 procent av eleverna har nått målen i matematik och 84 procent av eleverna har nått målen i engelska. Resultatet i svenska ligger på samma nivå som 2008 medan

Uppfylld kravnivå i årskurs 5 med stöd av nationella prov

Ämne, procent	2008/2009	2007/2008	2006/2007	2005/2006	2004/2005
Svenska	85	85	82	81	80
Engelska	82	86	86	81	78
Matematik	84	82	79	73	74

Källa: Utbildningskontorets sammanställning av skolors resultat

Andel elever som uppnått målen i Norrköpings kommun läsåret 2008/2009

Källa: Skolverkets
SALSA-statistik

Sju av de kommunala skolorna och fyra av de fristående skolorna når ett bättre resultat än förväntat enligt SALSA. Sex av de kommunala skolorna och en fristående når sämre resultat än förväntat enligt SALSA.

det har skett en förbättring i matematik och en försämring i engelska.

Elevers kunskaper i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska i årskurs 5, bedöms nått ha målen.

Godkända betyg i år 9 i alla ämnen samt behöriga till gymnasieskolan

Andelen elever som uppnått målen i alla ämnen var 73,9 procent under 2009 jämfört med 77,0 procent 2008. Under året nådde 83,4 procent av eleverna i årskurs 9 behörighet till nationellt program, ett resultat som ligger 4,8 procentenheter under snittet för rikets kommunala skolor. Det var för Norrköpings del en försämring med 4,9 procentenheter sedan 2008. Efter slutförd sommarskola blev 50 elever behöriga till nationellt program på gymnasiet. Behörighetsgraden ökade därmed med 3,0 procentenheter.

Det är skillnader mellan skolorna vad gäller elevers behörighet till gymnasiet. Vårterminen 2009 varierade skolornas andel behöriga elever mellan 64,5 procent till 94,9 procent behöriga elever. Andelen elever som lämnade grundskolan med godkända betyg minskade under 2009 och skillnaderna mellan skolorna kvarstår.

Meritvärde

Den genomsnittliga meritpoängen är 199,1 enligt Skolverkets statistik. Motsvarande värde var 203,8 under 2008. Skillnaderna i meritvärde mellan de kommunala skolorna varierar mellan 174 och 223 vårterminen 2009.

Alla 7-9 skolor ska minst uppnå förväntat resultat enligt Skolverkets Salsastatistik

Med analysverktyget SALSA kan kommuners och skolors samlade betygsresultat bedömas i ett riksperspektiv. Genom att ta hänsyn till skolors elevsammansättning kan kommuner och skolor få en ny utgångspunkt för diskussion och analys av skolors förutsättningar, processer och resultat. Betygsresultaten presenteras för fristående och kommunala skolor med årskurs 9.

Betygsresultat presenteras när hänsyn tagits till tre bakgrundsvariabler, andel pojkar, andel elever med utländsk bakgrund och föräldrars utbildningsnivå. Denna statistiska modell ska användas för att följa skolor över tid, inte för att rangordna skolor. Andelen elever som uppnått målen i Norrköpings skolor för läsåret 2008/2009 redovisas i diagrammet ovan.

Framtiden

Ökad måluppfyllelse och bättre resultat

Barn- och ungdomsnämndens fortsatta prioritering är arbetet med att förbättra resultaten och höja måluppfyllelsen. Arbetet med att utveckla såväl ledarskap som lärares kompetens är en förutsättning för framgång. Uppföljning och utvärdering är nödvändiga faktorer att förbättra för att ledare och personal ska ha de bästa utgångspunkterna för enhetens utvecklingsarbete.

Kvalitetsarbetet ska förstärkas, spridningen av goda resultat ska öka och systematiseras. Bedömningen av verksamhetens kvalitet, måluppfyllelse och utvecklingsbehov ska genomföras årligen. Genom uppföljning av uppdragsplan och program samt bedömningar från Skolverkets inspektion finns ett rikt underlag på såväl verksamhets- som kommunnivå att ta tillvara.

En förutsättning för att öka måluppfyllelsen är att alla ska känna sig trygga och bemötas med respekt. I våra verksamheter ska alla arbeta aktivt för att motverka kränkande behandling.

Arbetet med att ge stöd till barn som riskerar att fara illa ska förbättras genom ett ännu mer utvecklat samarbete med socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden och landstinget.

IT som stöd för lärandet IT

IT- som stöd för lärandet och informationskälla måste utvecklas i alla våra verksamheter. För att kunna möta elevernas behov och följa med i den snabba utveckling som sker inom IT-området behöver personal kompetensutveckling. En förstärkning av IT-utrustning både kvantitativt och kvalitativt är också nödvändig.

Ungdomars livsvillkor och en hållbar utveckling

Förskola, skola och fritidsgård har ett särskilt ansvar för den uppväxande generationens kunskap, förståelse och engagemang till ett medvetet tänkande i den dagliga verksamheten. Utbildning för hållbar utveckling syftar till att barn och unga erövrar förmåga och vilja att verka för hållbar utveckling. Barn och unga behöver grundläggande

gande kunskaper om förutsättningarna för en god hälsa samt förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan och miljön. Detta ska främjas i våra förskolor och skolor.

Nyanlända barn

Under de två senaste åren har vi tagit emot mer än 400 nyanlända barn i vår verksamhet. Vi planerar och förbereder oss på att detta arbete måste utvecklas under kommande år. Dessa barn har andra förutsättningar och behov som måste uppfyllas. Skolan måste ge dessa elever förutsättningar och möjligheter att uppnå målen i grundskolan.

Reviderad läroplan för förskolan och ny läroplan för grundskolan

Arbete med att förankra samt omsätta de båda läroplanerna till verksamheterna startar under våren 2010 för att gälla när en ny skollag och de nya läroplanerna träder ikraft, troligen från hösten 2011. Det är mycket positivt att både förskolan och grundskolan kan arbeta med detta under samma tidsperiod.

Strukturarbete inom förskola och grundskola

Förutsättningarna för planering av antal skolor och förskolor förändras. Olika stora barnkullar över åren, förändrat utbud av alternativa huvudmän och en budget i balans gör att anpassningar i form av både utökning och minskning av enheter måste hanteras med fokus på god ekonomisk hushållning.

Personal

Personalförsörjningen är en nyckelfråga för förskolan framöver. Höga pedagogiska målsättningar i förskolan, ökad tillgänglighet och ökat antal barn medför en stigande efterfrågan på förskollärare. Tillgången till behöriga lärare inom grundskolan är en avgörande faktor för hur skolans kvalitet utvecklas framöver. En god planering och framförhållning krävs för att möta stora pensionsavgångar.

Gymnasienämnden

Ansvarsområde

Gymnasienämnden svarar för gymnasieskolverksamhet och gymnasiesärskoleverksamhet.

Ekonomiskt resultat

Gymnasienämnden redovisar ett underskott för 2009 med 2 961 tkr. Året har präglats av mycket stora ansträngningar till följd av tilläggsbudgeten som beslutades av kommunfullmäktige under pågående verksamhetsår. De fyra kommunala gymnasieskolorna uppvisar sammantaget ett underskott på 2 200 tkr. Eftersom skolornas verksamhet löper under läsår har de vidtagna åtgärderna i allt väsentligt fått verka under höstterminen 2009. Det har inte varit tillräckligt för att nå ett nollresultat. Kostnaderna för HVB-placeringar är 1 000 tkr högre än budgeterat. De interkommunala intäkterna har varit lägre än budgeterat då en större andel elever från andra kommuner sökt sig till fristående gymnasieskolor i årskurs 1.

Den viktigaste påverkan på gymnasienämndens budget och ekonomiska resultat har elevtalsutvecklingen och elevernas val av studievägar, se Elevvolymerna nedan. Det finns stora svårigheter i att ett år i förväg bedöma elevernas val av studievägar, inte minst med det stora antalet utbildningsanordnare och utbildningar som finns. Att bedöma elevströmmar är en vital del i utbildningskontorets risk- och väsentlighetsanalys.

Antalet norrköpingselever i gymnasiesärskolan ökade 2009. Kostnadsökningen jämfört med 2008 beror på fler elever och ökade kostnader för Naturbruksprogrammet. Kommunen har ett särskilt samarbetsavtal med landstinget för denna utbildning.

Resultaträkning, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	162 324	116 368
Verksamhetens kostnader	-635 681	-579 871
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-6 080	-5 458
Verksamhetens nettokostnad	-479 417	-468 961
Budget	476 456	469 133
Årets resultat	-2 961	172
Nettoinvesteringar	-10 270	-6 700

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	530,47	553,85
Antal anställda	543	567

Nettokostnad per verksamhet, tkr	2009	2008	2007	2006	2005
Nämnd	257	298	349	347	346
Nämndadministration	390	340	322	419	371
Gymnasieutbildning	447 587	441 681	407 916	386 578	355 106
Gymnasiesärskola *	31 183	26 641	24 428	19 953	16 190
Summa	479 417	468 960	433 015	407 297	372 013

* Från och med 2006 finns särsvux under arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden varför nettokostnaden för 2003-2005 justerats.

Antal elever	2009	2008	2007	2006	2005
Gymnasieutbildning	5 575	5 522	5 358	5 148	4 982
Gymnasiesärskola	139	129	119	108	94

Gymnasienämndens budget- och styrelseansvar

Kommunfullmäktiges beslut om tilläggsbudget för innevarande budgetår 2009 fick dramatiska konsekvenser för gymnasienämnden.

Gymnasienämnden har budget- och revisionsansvar för hela den gymnasiala utbildningsverksamheten. Samtidigt har nämnden styrelseansvar enbart för den kommunalt bedrivna verksamheten. Inför fastställande av gymnasienämndens internbudget i december, görs en bedömning av på vilka utbildningar och hos vilken utbildningsanordnare eleverna kommer att studera kommande läsår, utifrån den fastställda ramen. Gymnasienämnden fastställer sedan pris per elev och program.

I och med tilläggsbudgeten uppstod det en större avvikelse från budgetförutsättningarna, som resulterade i ett kraftigt sparbetning. Gymnasienämnden, kunde då bara påverka den kommunalt drivna verksamheten, ruta B i figuren nedan. Verksamheten i ruta A kunde inte påverkas genom gymnasienämndens beslut utifrån gällande lagstiftning.

Genom att skolverksamheten bedrivs i läsår och budgeten löper över kalenderår var åtgärderna, kopplade till de ändrade budgetförutsättningarna, i allt väsentligt tvungna att genomföras under andra halvåret 2009. Den kommunala verksamheten fick stå för hela sparbetning.

<---GN BUDGETANSVAR --->		
		GN STYRELSE FÖR
A	B	
Fristående gymnasieskolor	De Geer Ebersteinska Haga	←← Elever från andra kommuner
Landstinget	Kungsgård Gymnasiesärskola	
Norrköpings elever i andra kommuner	Övrigt	

Figuren ovan understryker dessutom gymnasienämndens dilemma om obalans uppkommer i faktisk sökbild jämfört med budgeterad. En ökning av elevtalen och därmed kostnaderna för till exempel fristående gymnasieskolor måste då kompenseras med minskade kostnader för de kommunala gymnasieskolorna.

Viktiga händelser under året

Gymnasireformen GY 2011

Gymnasienämnden har varit remissinstans till regeringens proposition "Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan", betänkandet "Mer om fristående skolor och enskild förskoleverksamhet" samt till departementspromemoriorna "Flexibla behörighetskrav till gymnasieskolans yrkesprogram" och "Särskilda program och behörighet till yrkesprogram".

Förberedelserna inför reformens genomförande leds av nämndens strukturgrupp, som under året utökats och nu består av två representanter för majoriteten och två för oppositionen. Förändrade programstrukturer på nationell nivå kommer i sin tur att medföra förändringar i organisationen av Norrköpings kommunala gymnasieskolor. Arbetet med att förbereda dessa förändringar har pågått hela året genom att strukturgruppens tankemodeller har utvecklats och diskuterats med skolorna. Ett samarbete med andra kommuner i regionen, främst Linköping och kommunerna på Ostkanten, har också utvecklats för att säkerställa ett regionalt perspektiv i arbetet.

Offentliga bidrag på lika villkor

De ändrade bestämmelserna i skollagen, Offentliga bidrag på lika villkor, som riksdagen beslutade om under 2009 har medfört betydande förändringar i budgetarbetet. Bidragsbeloppen till fristående skolor ska redovisas på ett annat sätt än tidigare och nya begrepp som grundbelopp och tilläggsbelopp införs. Bestämmelserna ska tillämpas från 2010 och medför bland annat att nämndens beslut om bidragsbelopp kan överklagas som förvaltningsbesvär.

Nya ansökningar avseende fristående gymnasieskolor

Hösten 2009 startades åtta nya utbildningar i fyra fristående skolor. Under 2009 inkom ytterligare ansökningar om start av nya fristående gymnasieskolor eller utökning av befintliga inför hösten 2010. Sammantaget ansökte sju anordnare om 25 nya utbildningar med sammanlagt drygt 400 intagningsplatser till årskurs 1. Gymnasienämnden avstyrkte ansökningarna i yttranden till Skolinspektionen. Den främsta orsaken till avstyrkan var att den kraftiga ökningen av utbildningsplat-

ser till vissa program hotar kommunala program och inriktningar, samtidigt som elevtalen sjunker kraftigt de kommande åren.

Lärlingsutbildning

Inom försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning beviljades de kommunala gymnasieskolorna 23 lärlingsplatser inför höstterminen 2009. Sammantaget deltar 15 elever i två årskurser i lärlingsutbildning inom Barn- och Fritidsprogrammet, Handelsprogrammet, Hotell- och Restaurangprogrammet samt Energiprogrammet. Under våren 2009 har kommunen genomfört en handledarutbildning för de handledare som ansvarar för lärlingselevens arbetsplatsförlagda utbildning. Lärare har också utbildats för att handleda handledare i deras uppdrag. Ett regionalt samarbete angående planering och utveckling av lärlingsutbildningen pågår mellan kommunerna i länet. Ett samarbete mellan Valdemarsviks, Söderköpings, Finspångs och Norrköpings kommuner har startat under 2009.

Organisationsöversyn

Utbildningskontorets nya organisation trädde i kraft den 1 februari 2009. För gymnasieskolans del innebär det att funktionen gymnasiechef inrättats och att funktionerna områdeschef och programansvarig upphört.

Lärarlyftet

Norrköpings kommun deltar i satsningen Lärarlyftet och under 2009 har 80 lärare deltagit i universitets- eller högskolekurser inom lärarfortbildningen. Av dessa är 18 gymnasielärare. Två gymnasielärare har fortsatt sina forskarstudier under 2009 vid Karlstads respektive Lunds universitet.

Vård- och omsorgscollege

Ebersteinska gymnasiet blev under 2009 certifierat vård- och omsorgscollege. Samarbete sker med komvux respektive extern utbildningsanordnare. Kommunen och landstinget är som avnämare viktiga parter i detta utvecklingsarbete.

Insynsbesök

Gymnasienämnden har beslutat att utöva insyn i verksamheten i de fristående gymnasieskolorna i kommunen genom insynsbesök. Under 2009 har nämndledamöter besökt varje skola vid ett tillfälle.

Drogförebyggande arbete

Livsstilsundersökning genomfördes i årskurs 2. Avtal ingicks mellan kommunen och Vägverket gällande Don't Drink and Drive. Aktiviteter genomfördes under hösten och med undantag av två fristående skolor deltog samtliga årskurs 2-elever i Norrköping. Ansökan till länsstyrelsen om medel för att utveckla preventionsmetoder i gymnasieskolan beviljades och löper från 2009-10-01 till 2010-09-30. Medlen används främst till utbildningsinsatser och förstärkning med projektanställd metodutvecklare.

Fokusområden och kvalitetsarbete

Förbättrade resultat och ökad måluppfyllelse

Gymnasienämnden har under 2009 lagt ett allt större fokus på insatser som ska leda till förbättrade resultat och ökad måluppfyllelse för eleverna. Trots detta arbete har resultaten sjunkit inom ett par målområden. Nämnden behöver därför ytterligare öka sina ansträngningar. I tabellen nedan, Elever i huvudmannens skolor, redovisas några nyckeltal beträffande utbildningsresultaten för de kommunala gymnasieskolorna de senaste fem åren. När det gäller den genomsnittliga betygspoängen och andelen elever med grundläggande behörighet till universitet och högskola, är kommunens resultat i nivå med jämförelsegruppen Större städer och svagt stigande jämfört med 2008. Däremot har andelen elever som fullföljt utbildningen inom 4 år sjunkit, vilket är oroväckande.

Resultaten i tabellen, Elever i huvudmannens skolor, skulle kunna analyseras enligt följande: Den genomsnittliga betygspoängen avser elever med slutbetyg, likaså andelen elever med grundläggande behörighet till högskolan. Dessa värden står sig bra och till och med ökar. Samtidigt sjunker andelen elever som fullföljer utbildningen inom fyra år. Det skulle kunna tyda på ökade klyftor mellan de som lyckas i gymnasieskolan

och de som inte gör det. Det behövs en analys av om elever med stödbehov får detta tillgodosett och fortsätter utbildningen i programmet eller om dessa elevers utbildning reduceras med kurser så att de inte får slutbetyg, alternativt övergår till ett individuellt program och går ut med ett samlat betygsdokument.

I tabellen nedan anges övergång till högskolan inom 3 år efter avslutad utbildning i gymnasieskolan. Tabellen avser folkbokförda i kommunen, vilket inkluderar elever från såväl kommunala som fristående och landstingsdrivna gymnasieskolor.

Andelen elever som påbörjar högskolestudier inom tre år efter fullföljd utbildning är densamma som 2008. Resultaten de senaste två åren är något lägre än jämförelsegruppen men på samma nivå som i riket som helhet. De elever som avses är de som avslutade gymnasieutbildningen 2006-2008.

Ett arbete pågår för att öka antalet elever som får anställning efter avslutad skolgång i gymnasiesärskolan. I samverkan med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan görs bedömningar av elevernas arbetsförmåga. Rutiner över hur kontakten mellan skolan och arbetsplatserna ska förbättras har arbetats fram. En bättre samverkan, med större krav på såväl skolan som arbetsplatserna, har lett fram till fler anställningar. Av de 24 elever, som avslutade gymnasiesärskolans nationella program våren 2009 hade 8 elever anställning vid början av höstterminen. Detta är en ökning jämfört tidigare år, då endast enstaka elever haft en anställning.

Nyckeltal

	2009	2008	2007	2006	2005
Elever i huvudmannens skolor					
Genomsnittlig betygspoäng	14,0 (14,1)	13,9 (14,0)	14,2 (14,1)	14,1 (14,1)	14,0 (14,1)
Fullföljd utbildning inom 4 år exkl. IV-program (procent)	80 (84)	82 (84)	83 (84)	82 (83)	82 (83)
Fullföljd utbildning inom 4 år inkl. IV-program (procent)	71 (77)	73 (77)	72 (77)	71 (76)	71 (78)
Andel med grundl. behörighet till universitet och högskola (procent)	91 (91)	90 (89)	93 (89)	93 (90)	92 (89)

Källa: Skolverket. Inom parentes anges jämförelsegruppen Större städer.

Övergång till högskolan inom 3 år efter avslutad utbildning i gymnasieskolan, folkbokförda i kommunen, 2002-2008

Norrköping (procent)	41	41	46	45	43
Större städer (procent)	43	43	45	46	48

Källa: Skolverket.

Gymnasieeleverna i årskurs 2, i de kommunala, fristående samt landstingets skolor, har även under 2009 besvarat en elevenkät som omfattar ett stort antal frågeområden. Enkäten besvaras enligt en femgradig skala. Höga värden får områdena Jämställdhet (4,10), Individuella valet (3,97) och Psykosocial miljö (3,97) av eleverna i de kommunala gymnasieskolorna. Värdena är ungefär desamma som förra året. Att eleverna ger höga värden inom dessa områden tyder på att de trivs i sin skola, känner sig trygga och har lika möjligheter till att påverka oavsett kön.

En motsvarande elevenkät har besvarats av alla elever i gymnasiesärskolan utom verksamhetsutövningen. Enkäten visar att eleverna är nöjda med sin skola. Genomsnittresultatet ligger på 2,7 på en tregradig skala, vilket är samma som förra året. Högst värde fick området Elevomsorg. Brukarundersökningen tyder på att eleverna är nöjda även om skillnader finns mellan skolorna.

Elevolymer

Under 2009 fanns i medeltal 5 575 (5 512) norrköpings elever i gymnasieutbildning. (Siffrorna inom parentes avser 2008). Av dessa fanns 1 984 (1 773) eller 35,7 procent (32,2) i en annan skola än Norrköpings kommuns gymnasieskolor, vilket återigen är en betydande ökning jämfört med föregående år. Ökningen kan direkt kopplas till antalet norrköpings elever i fristående gymnasieskolor, som i medeltal uppgick till 1 559 (1 349) eller 28 procent (24,5). Andelen norrköpings elever i andra kommuner och i landstingets naturbruksutbildning är konstant, 7,7 procent. Andelen elever från andra kommuner i Norrköpings kommunala gymnasieskolor har ökat något till 17 procent (16,4). Detta gäller över de tre årskurserna. Ser man bara till årskurs 1 så sker en viss förskjutning då fler elever från grannkommunerna söker sig till fristående skolor i Norrköping.

Skoldemokrati

Arbetet med att utveckla skoldemokratien och elevernas inflytande i skolverksamheten har fortsatt även under 2009. Elever är adjungerade vid gymnasienämndens sammanträden. På en av gymnasieskolorna har man arrangerat en elevinflytandekonferens kallad Use Your Voice, i samarbete med SVEA, Sveriges Elevråd. Ett elevrådsarrangemang för alla gymnasieelever har också ordnats under våren på Stadium Arena, kallat Gymnasieslaget. Elevrepresentation finns i skolkonferenserna på varje skola.

Antalet norrköpings elever i gymnasiesärskolan var i medeltal 139 (129) under 2009. Det är en ökning med 10 elever, vilket överensstämmer med prognoserna. Antalet elever i Norrköpings gymnasiesärskolor (inklusive Naturbruksprogrammet) var i medeltal 175 (169) för år 2009. Särskoleelever från Finspång, Söderköping och Valdemarsvik har sin gymnasieutbildning i Norrköping och utgör 21 procent (24) av eleverna. Finspång har startat egna gymnasiesärskoleprogram och fler elever är kvar i hemkommunen. Det finns flera orsaker till elevökningen inom gymnasiesärskolan. En orsak är stora elevkullar i gymnasieåldrarna. Tendensen att fler elever från grundskolans senare årskurser blir mottagna i den obligatoriska särskolan kvarstår.

Framtiden

Tre strategiskt viktiga områden

Gymnasieskolan står inför mycket stora förändringar och utmaningar de kommande åren. Tre strategiskt viktiga områden kommer att ha stor inverkan på nämndens arbete under 2010. Det är regeringens planerade förändringar inom utbildningsområdet, förändringar i elevtalen samt utvecklingen inom friskoleområdet. De två sistnämnda finns redan beskrivna under "Viktiga händelser under året". Förändringar inom utbildningsområdet avser förberedelser för Gy 2011, den nya skollagen, den ändrade betygsskalan samt ändrade bestämmelser avseende bidrag till fristående skolor som börjar tillämpas 2010.

Gymnasiereformen GY 2011

Gymnasienämnden kommer under 2010 att fatta beslut om den kommunala gymnasieskolans nya struktur och organisation 2011. Strukturförändringarna grundas på gymnasiereformen GY 2011 och de nya gymnasieprogrammen. Förberedelsearbetet leds av nämndens strukturgrupp och beslut om den nya organisationen tas före halvårsskiftet.

I september 2009 tillkallade regeringen en särskild utredare med uppdrag att föreslå en framtida utformning av gymnasiesärskolan. Utredaren ska bland annat föreslå vilka program och eventuella inriktningar som bör finnas inom gymnasiesärskolan, utreda frågor om utformningen av gymnasiesärskolans individuella program samt lämna förslag till hur en gymnasiesärskoleexamen ska utformas.

Offentliga bidrag på lika villkor

De ändrade bestämmelserna i skollagen kommer att medföra en hel del överklaganden av nämndens budgetbeslut. Skälet till detta är att det saknas rättspraxis inom området samtidigt som rätten att överklaga övergår från laglighetsprövning till förvaltningsbesvär.

Förbättrade resultat och ökad måluppfyllelse

Gymnasienämndens fortsatta prioritering är arbetet med att förbättra resultaten och höja måluppfyllelsen. Arbetet med att utveckla ledarskapet och lärares kompetens är en förutsättning för framgång. Uppföljning och utvärdering är nödvändiga faktorer att förbättra för att ledare och personal skall ha de bästa utgångspunkterna för enhetens utvecklingsarbete.

Kvalitetsarbetet ska förstärkas, spridningen av goda resultat ska öka och systematiseras. Bedömningen av verksamhetens kvalitet, måluppfyllelse och utvecklingsbehov ska genomföras årligen.

En förutsättning för att öka måluppfyllelsen är att alla ska känna sig trygga och bemötas med respekt. I våra verksamheter ska alla arbeta aktivt för att motverka kränkande behandling. Arbetet med att ge stöd till ungdomar som riskerar att fara illa skall förbättras genom ett ännu mer utvecklat samarbete med socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden och landstinget.

Övriga framtidsfrågor**Ungdomars livsvillkor och en hållbar utveckling**

Skolan har ett särskilt ansvar för den uppväxande generationens kunskap, förståelse och engagemang till ett medvetet tänkande i den dagliga verksamheten. Utbildning för hållbar utveckling syftar till att elever erövrar förmåga och vilja att verka för hållbar utveckling. Eleverna behöver grundläggande kunskaper om förutsättningarna för en god hälsa samt förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan och miljön. Detta ska främjas i våra förskolor och skolor

IT

IT som stöd för lärandet och informationskälla måste utvecklas i alla våra verksamheter.

Övergång mellan grundskola och gymnasieskola

Generella rutiner för alla elevers övergång mellan grundskola och gymnasium kommer att ses över under 2010. Målsättningen är att upprätta en handlingsplan för hur övergång respektive över-

lämnande av information skall ske med avseende på ansvar, dokumentation, kontakt och kommunikation. I utvecklingsarbetet ingår kvalitetssäkring av processen.

Studie- och yrkesvägledning

En kartläggning av de samlade resurserna för studie- och yrkesvägledning inom verksamheten kommer att ske 2010. Kartläggningen gäller dimensionering, uppdrag, innehåll, kompetensbehov och organisation i nuvarande verksamhet och har som syfte att ge planeringsunderlag för hur studie- och yrkesvägledning skall dimensioneras och utformas fortsättningsvis. Ett viktigt syfte är även att eliminera elevers avhopp från gymnasieskolan.

Mångfald/integration

För gymnasieskolans del behöver en utveckling ske beträffande invandrarelevs möjligheter till yrkesutbildning. Behovet är att skapa programinriktade individuella program med yrkesförberedande innehåll. Utvecklingsarbetet under 2010 syftar till att erbjuda sådana utbildningsmöjligheter vid de kommunala gymnasieskolorna. Härigenom bryts en segregeringstrend i invandrarelevernas gymnasieutbildning.

Modersmålsundervisning

Inom gymnasieskolans verksamhetsområde behöver en översyn ske av såväl organisation och struktur som det pedagogiska innehållet i modersmålsundervisningen. I detta avseende är det bland annat angeläget att finna former för en väl fungerande studiehjälp. Det är även viktigt att belysa potentiellt samarbete mellan modersmålslärare och övriga lärare i gymnasieskolan.

Kvalitetsarbete

Kvalitetsarbetet är en viktig del i verksamhetens planeringscykel. I kvalitetsarbetet ingår uppföljning samt utvärdering och analys av uppnådda resultat och av verksamhetens utfall i övrigt. En utveckling av kvalitetssystemet skall ske med målsättning att definiera kvalitetssystemets olika delar samt hur kvalitetsarbetet kan bidra till både ökad måluppfyllelse och effektivare resursanvändning. Detta utvecklingsarbete bedrivs på såväl lokal som central nivå i verksamheten.

Skoldemokrati

Skoldemokrati kommer även i fortsättningen att vara ett fokusområde. Gymnasienämnden har tillsammans med barn- och ungdomsnämnden inrättat en arbetsgrupp som ska göra en översyn av barn- och elevinflytandet, analysera resultatet samt komma med förslag till förbättringar.

Regionalt utvecklingsarbete

Inom regionförbundet Östsam deltar Norrköping i utvecklingsarbete som berör utbildningar inom områdena fordonstransporter, service och entreprenörskap.

Lokalförsörjning och lokalanpassning

Gymnasieskolans lokalbehov kommuniceras kontinuerligt i utbildningskontorets lokalgrupp där representanter för lokalförsörjningen ingår. Lokalbehov och anpassningar utgör en väsentlig del i strukturarbetet.

Försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning

Norrköpings kommun kommer att delta i försöksverksamheten med gymnasial lärlingsutbildning även under 2010. De kommunala gymnasieskolorna har ansökt om 38 nya lärlingsplatser.

Second Chance School

Inom ramen för Second Chance School kommer Norrköping, i samverkan med Linköping och med stöd av statliga Ungdomsstyrelsen, att genomföra Youth Summit 2010. Det är en internationell sammankomst för elever, lärare, politiker och tjänstemän som företräder de länder som ingår i det internationella nätverket E2C Europe.

Kultur- och fritidsnämnden

Ansvarsområde

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för

- kommunens biblioteksverksamhet
- kommunens museiverksamhet, kulturmiljövård och offentliga konst
- arrangemangsverksamhet inom kultur- och fritidsområdena
- föreningsbidrag, förenings- och kulturstöd etcetera
- skötsel och underhåll av kommunens idrotts-, motions-, fritids- och friluftsanläggningar, exklusiva delar som handhas av särskilda bolag
- kommunens kulturskola
- fritidsfisket i kommunen
- kommunens utdelning av idrotts- och kulturstipendier.

Ekonomiskt resultat

Nämnden har uppnått nollresultat.

Resultaträkning, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	30 236	34 174
Verksamhetens kostnader	-224 124	-226 461
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-2 242	-1 850
Verksamhetens nettokostnad	-196 129	-194 137
Budget	196 129	194 137
Årets resultat	0	0
Nettoinvesteringar	-6 375	-5 624

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	159,45	162,88
Antal anställda	173	176

Viktiga händelser under året

Kultur- och fritidskontoret

Kultur- och fritidskontoret arrangerade Sveriges fritids- och kulturchefer årskonferens den 18 till 20 augusti. En uppskattad konferens som lockade 135 deltagare och där temat var ledarskap och förändringsarbete. Samarbetet med Linköpings kommun ökade både på nämnd- och tjänstemannanivå.

Under året avslutades Agenda Klockaretorpet, ett stadsdelsprojekt som pågått under fyra år. Projektet startades av kommunen och Hyresbostäder gemensamt och där kultur- och fritidskontoret fanns representerat i styrgruppen. En mängd aktiviteter där delaktighet, engagemang och samverkan mellan kommunala kontor, Hyresbostäder och de boende i området resulterade i en rad positiva effekter. Exempel på detta är byggandet av en stadsdelspark och att flera nya föreningar har bildats i Klockaretorpet.

Idrott utan gränser är ett integrationsprojekt i samverkan mellan ett antal idrottsföreningar, skolan, kultur- och fritidskontoret och Östergötlands Idrottsförbund som har resulterat i en mängd aktiviteter. I områdena Hageby, Ektorps, Navestad och i Klockaretorpet har barn- och unga deltagit i basket, fotboll, friidrott, frisbee, dans, boxning och rugby. Aktiviteterna har genomförts både under och efter skoltid.

I samarbete med SISU Idrottsutbildarna har även ett 30-tal idrottsledare utbildats under året.

I samband med att dåvarande stadsmuseichefen inte förlängde sitt förordnade gjordes under våren en utredning av stadsmuseet. Utredningen gav en nulägesanalys av verksamheten, ekonomi, organisation och måluppfyllelse. Sedan genomförde kultur- och fritidskontoret en organisationsöversyn av stadsmuseet med utredningen som grund. Samtliga ordinarie tjänster utlystes internt inom museet och tillsattes enligt organisationsöversynens resultat. Samtidigt rekryterades en ny chef till stadsmuseet.

Biblioteken

Norrköpings stadsbibliotek blev utsett till Årets lättlästa bibliotek 2009 av Centrum för lättläst. En ny webbplats utvecklades med integrerad

katalog för att öka tillgänglighet och interaktivitet för användare. Samtidigt har stadsbiblioteket deltagit i en e-kampanj, som bedrivits för att minska digitala klyftor i samhället.

Stadsbiblioteket har tillsammans med Länsbibliotek Östergötland och Linköpings stadsbibliotek drivit ett integrationsprojekt, Biblioteksvårdar. Norrköpings och Linköpings stadsbibliotek har samverkat i media och programverksamhet för flykting- och invandrarverksamhet inom "Fjärde storstadssamverkan". Dessutom genomfördes mångfalds- och samverkansprojektet Läxhjälp och Språkcafé, i samarbete med Rotary, Röda Korset och Frivilligcentralen.

Två av biblioteksfilialerna fyllde år under 2009, Skärblacks bibliotek 100 år och Eneby bibliotek 40 år. Det senare renoverades och återinvigdes efter att det varit stängt under fyra månader. Inför valet till Europaparlamentet var stadsbiblioteket en förtidsröstnings- och vallokal.

Museerna, kulturmiljövård och offentlig konst

Stadsmuseets stora egenproducerade utställning under 2009 var Från harnesk till Gula sidorna - Holmen 400 år i samband med Holmens jubi-

leumsår 2009. Utställningen gjordes i samarbete med Holmen Paper. Den inlånade utställningen Plastic Fantastic rönt ett stort intresse, som uppnådde tidigare publikrekord. Stadsmuseet var delaktiga i ett rikstäckande samtidsdokumentationsprojekt kallat "Varsel" samt tillsammans med Arbetets museum var värd för Samdok-konferensen "Sinneslöst eller sanslöst" med deltagare från hela museisverige.

Utställningsprogrammet för Norrköpings Konstmuseum 2009 hade i huvudsak ett övergripande nordiskt tema där manligt möter kvinnligt och sekelskiftet 1900 ställdes mot vår egen tid. Konstmuseet presenterade tre välkända 1900-tals konstnärer, Helmer Osslund, Akseli Gallen-Kallela och Edvard Munch som fick möta Karin Mamma Andersson, Salla Tykkä och Vibeke Tandberg. Utställningen Akseli Gallen-Kallela – In the Wilderness var en nordisk samproduktion mellan Gl Strand i Köpenhamn och Rogaland Kunstmuseum i Stavanger. Konstmuseet ökade besöksantalet under juni-juli med 80 procent jämfört med 2008. Året avslutades med Från kungastatyer till gatans lag och Husmanskonst?, två utställningar i samarbete med Östgöta Konstförening som lyfte fram frågor om den offentliga

Nettokostnad per verksamhet, tkr	2009	2008	2007	2006
Nämndadministration	923	1 145	963	745
Fritid				
Idrottsanläggningar	68 199	65 978	59 516	65 031
Friluft- och fritidsanläggningar	5 894	6 132	5 627	5 907
Hyressubvention hallar	13 223	11 795	10 859	10 589
Föreningsbidrag	15 391	16 726	15 707	15 520
Kultur				
Biblioteksverksamhet	37 129	36 483	35 971	34 126
Museiverksamhet	18 911	19 215	19 339	18 819
<i>varav konstmuseet</i>	9 941	9 671	9 677	9 361
<i>varav stadsmuseet</i>	8 970	9 544	9 662	9 458
Bidrag till studieförbunden	5 781	6 297	7 403	7 311
Föreningsbidrag	8 155	7 045	6 745	7 150
Kulturskolan	17 597	17 524	17 084	16 571
Kulturverksamhet, övrigt	4 926	5 797	5 260	3 930
Summa	196 129	194 137	184 474	185 699

konstens roll. Konstmuseet slog publikrekord på Kulturkatten med 4 800 besök.

I ett samarbete mellan LiU/ Campus Norrköping och Konstmuseet genomfördes mångfaldsprojektet Enligt konstens alla regler. Projektet syftade dels till att undersöka möjligheterna för kulturskapare med annan bakgrund än svensk att ta sig in på kulturarbetsmarknaden, dels att lyfta frågan om hur väl det mångkulturella samhällets syns på våra institutioner.

Kulturmiljövården har utfört vårdinsatser enligt den vårdplan som tidigare utarbetats med imålning av hållristningar samt rengöring av hållarna invid ristningarna. Byggnadslov har erhållits för ett nytt besökscentrum vid Himmelstalunds hållristningar.

Arrangemangs- och kulturstöd samt föreningsbidrag

Med stöd från kultur- och fritidsnämnden arrangerades festivalen Peking Pride för första gången. Vidare ett dansläger för högstadies- och gymnasieungdomar under sommaren 2009 och Choop Event genomförde ArtistCamp under påsk- och sommarloven för barn och ungdomar i fyra veckor. Samt att Kaosföreningen scenpoesi hade SM i Poetry Slam på Arbis. Årets kulturkatt genomfördes för 24:e gången och bjöd på fler arrangörer än tidigare.

En utbudsdag för scenkonsten genomfördes där representanter från förskolor och skolor i hela regionen var närvarande. Lokala och nationella scenskostgrupper från länet och landet medverkade. Skapande skola, som inleddes under förra året, har under detta år varit ett viktigt samarbetsprojekt med skolan. Under året har tre fair play-projekt för barn och unga genomförts. Två idrottsprojekt som drivits av föreningar och ett projekt i öppen barn- och ungdomsverksamhet. Tolv stycken föreningar har bildats under året.

Nyckeltal

Föreningsaktivitet

	2009	2008	2007	2006
Antal bidragsberättigade unga 7-20 år	14 011	15 483	16 632	16 259
Antal föreningar	183	196	203	211

Antalet ungdomsföreningar som sökt aktivitetsbidrag har minskat med 13 stycken. Skälet till detta är att sammanslagningar har skett av några idrotts- och scoutföreningar. Föreningarna fördelades på 115 idrottsföreningar, 13 invandrarföreningar, 15 religiösa föreningar, 13 scoutföreningar, 2 nykterhetsföreningar och 25 övriga föreningar. Föreningarnas aktiviteter engagerade drygt 14 000 barn och unga. Könsfördelningen var cirka: 54 procent pojkar, 46 procent flickor. Föreningsgranskningar har genomförts av 25 föreningar.

Biblioteken

Antal besökare (huvudbiblioteket) *	698 472		1 018 936	1 060 178
Utlån	946 612	957 732	952 915	951 563
Inbokade klassbesök	1 115			

* Besöksräknare ur funktion 2008 på grund av renovering av entrén.

** Har inte redovisats tidigare.

Mediacentralen

Utlån	132 449	126 819	110 365	
-------	---------	---------	---------	--

Stadsmuseet

Antal besökare	111 893	117 270	125 029	97 000
Varav barn	6 875	7 150	6 000	3 100
Skolvisningar	252	273	203	129

Konstmuseet

Antal besökare	60 417	50 982	62 500	60 000
Varav barn och unga	5 365	5 150	6 600	6 000
Skolvisningar	195	207	230	225

Uthyrda timmar

Idrottshallar	27 370	29 000	27 270	28 490
Gymnastiksal	19 450	21 300	21 750	21 650
Total uthyrning *	46 820	50 300	49 000	50 150
Varav privatpersoner	14 400	14 200	17 000	18 450

* Stadium Arena och City Gross Arena har påverkat omfattningen av uthyrningen

Anläggningar

Antalet uthyrda timmar i kommunens gymnastik- och idrotts-hallar har minskat med nästan 7 procent. En ny sporthall i Lindö, City Gross Arena, invigdes under sommaren och nämnden ansvarar för uthyrningen. Sporthallen innehåller även fritidsgård och kansli lokaler. Samtliga anläggningar som kultur- och fritidsnämnden ansvarar för och förvaltar har genomgått en elbesiktning.

Nyckeltal	2009	2008	2007	2006
Badbesök				
Centralbadet	316 500	279 000	289 027	352 842
Skärblackabadet	20 500	27 650	34 823	38 919
Råsslabadet	7 900	6 958	7 292	8 589
Åbybadet	14 500	7 350	16 000	16 000
Himmelstalundsbadet	36 300	43 000	29 500	37 500
Totalt	395 700	363 958	376 642	453 850

Caming/Vandrahem antal gästnätter *

Himmelstalund	23 881	21 709	19 735	16 695
Mårängen	5 754	6 440	7 775	
Sörsjön	8 304	8 263	8 413	
Abborreberg	1 518	1 489	1 580	
Totalt	39 457	37 901	37 503	16 695

* Antalet gästnätter är beräknat på SCR:s beräkningsmetod: Antal campingnätter x 3,134 ger antalet genomsnittliga gästnätter.

Cinema

Antal besökare	19 600	16 200	19 800	14 800
Varav skolbio	6 610	6 200	7 000	5 900
Varav matinéer	1 910	1 700	1 300	950

Kulturskolan

Ämnesundervisning, antal elever	1450	1 450	1 500	
---------------------------------	------	-------	-------	--

Könsfördelning ämneskurser: 61 procent flickor, 39 procent pojkar. El- evantal i ämneskurs har behållits trots att lärtjänsterna har minskat.

Fritidsfiske

Cityfiske, Motala ströms nedre fiskevårdsområde, antal sålda fiskekort

Årskort	379	360	143	
Dygnskort	1 124	779	431	
Totalt	1 503	1 139	574	

En säkerhetsöversyn genomfördes av lekplatser på idrotts- och friluftsanläggningar och de brister som framkom har åtgärdats. Konstgräsplanen SydvalLEN har renoverats och en upprustning av Mamre IP har genomförts. Dessutom har en upprustning genomförts av motionsspåren i Vrinneviskogen samt åtgärder för ökad tillgänglighet vid Sörsjöns badplats och vid Abborrebergs friluftsgård. Under året övertogs ansvaret för Sköldviksbadet i Arkösund.

Kulturskolan

I mars månad ägde en melodifestival rum i Flygeln med högstadieelever som framförde egna kompositioner, komrade av en orkester bestående av elever från kulturskolan. På kulturskolans dag genomfördes en körfestival i De Geerhallen under ledning av James Hollingworth och Jojje Wadenius. Skolans trumpet- och gitarrelever deltog i en masterclass med världsartisterna Håkan Hardenberger och Jojje Wadenius.

Kulturskolans bild & formkurser har under året inlett ett samarbete med De Geer gymnasiet estetprogram.

Cinema

Filmverksamheten blev under 2009 en ny enhet inom kultur- och fritidskontoret. Filmerna Flickan, En Julberättelse och Gomorra samt barnfilmerna Alfons 6 Milla, Nim och Den hemliga ön var de mest besökta. Av skolbiofilmerna var Patrik 1,5, I taket lyser stjärnorna och Die Welle de mest besökta. Externa gruppvisningsarrangemang under året var Seniorbion i samarbete med PRO, SKPF och SenU samt Norrköpings Studentbio Stubinen. Under 2009 påbörjades talangprojektet Eastwood, vars syfte är att få fram nya filmare. Ett tjugotal filmare är igång. Projektet genomförs i samarbete med Regionförbundet Östsam.

Idrotts- och kulturstipendier

Kultur- och fritidsnämnden delade ut årets stipendier inom kultur- och idrottsområdet till följande personer:

- Kulturstipendium till Moa Martinsons minne tilldelades konstnären Annika Bergqvist Kupiainen.
- Pernilla Wibergs stipendium tilldelades Linda Petterson, aktiv inom simning.
- Jonas Jacobssons stipendium tilldelades Märten Lilja aktiv inom rullstolsbasket.
- Idrottsstipendium tilldelades Camilla Norr-Ericson aktiv inom friidrott.
- Idrottsstipendium tilldelades Sebastian Brandtberg aktiv inom frisbee.

Fokusområden och kvalitetsarbete

Fokusområde – Mötesplatser för unga 16-25 år

Mötesplatserna har utgjorts av Norrköpings skatepark, Norrköpings kulturhus, graffiti verksamheten, stadsbiblioteket Salongen och utomhusbio vid Färggårdens.

- Skateparken, som ligger på Himmelstalund vid Mässhallen, invigdes i juni 2009.
- Kulturhuset lämnade de gamla lokalerna och flyttade till nya lokaler i kvarteret Hallen, Slottsgatan 135.
- Graffitiverksamheten bedrivs på uppdrag kultur- och fritidsnämnden för att främja Norrköpings graffiti-scen och att minska det olagliga klottret, vilket har resulterat i att saneringskostnaderna har minskat med hälften för Norrköpings kommun.
- Kultur- och fritidsnämnden har gett ekonomiskt stöd till Flimmers utomhusbioverksamhet vid Färggårdens, som är en viktig och välbesökt mötesplats för unga under sommaren.
- Mötesplatsen Salongen, Stadsbiblioteket - för unga vuxna, hade utställningar och programverksamhet, som delvis producerats av målgruppen och med andra externa arrangörer.

Kvalitetsarbete

Kultur- och fritidsnämnden har antagit sex servicedeklarationer. För att säkerställa den utlovad

servicenivån genomförs årlig en uppföljning av servicedeklarationerna.

Vid kulturinstitutionerna genomfördes under året brukare- och elevenkäter för de löpande verksamheterna och projektverksamheter i syfte att utvärdera och utveckla kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden.

Framtiden

Bibliotekens utvecklingsarbete kommer dels att fokusera på att skapa mötesplatser för alla, framförallt för barn och unga vuxna samt första generationens invandrare. Dels att utöka samverkan inom den kommunala sfären och med studieförbund, föreningar och utbildningsanordnare.

Stadsmuseets nyrekryterade chef tillträder sin tjänst den 8 februari 2010.

Flytten av filmverksamheten från konstmuseet till visualiseringscentret ger möjlighet för att använda lokalen Harlekinen på ett nytt sätt

Ett kulturmiljöprojekt kommer att startas i Vrinneviskogen. Projektet skall utmynna i fornvårds- och praktisk kulturmiljövård med inriktning mot pedagogisk verksamhet samt även i mångfalds- och integrationsarbetet.

Den nya film- och mediepedagogiska verksamheten i Norrköpings Visualiseringscenter C, Cnema, projekteras och planeras vidare under 2010. Inflyttningen beräknas ske under hösten 2010 i nya och större lokaler med tre moderna salonger och ett filmklubb för barn och unga.

Vid kulturskolan kommer en diskussion om arbetstidsavtalet att föras. Arbete med att öka elevantalet i högstadies- och gymnasieåldrarna kommer att påbörjas. Samarbetet med grundskolans mellan- och högstadiet kommer genom Skapande Skolareformen att växa under de närmsta åren.

I samverkan med Idrott utan gränser och andra föreningar kommer unga och äldre ungdomar att erbjudas ”Dropp in idrott”. Det handlar om att erbjuda ungdomar i åldern 13-20 år spontanidrott i sporthallar under fredag och lördagskvällar. Dropp in idrott har prövats i några andra städer med stor framgång.

En friluftspan för Norrköpings kommun ska tas fram under kommande år, planen ska utarbetas i samverkan med tekniska kontoret och bland annat ge svar på vilka framtida satsningar och prioriteringar som ska göras och vilka ansvarsområden som respektive kontor ska svara för.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

Ansvarsområde

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens, AV-nämndens, övergripande uppgift är att inom givna ekonomiska ramar stärka människors möjligheter till ett självständigt liv och en tryggad försörjning. Till sitt förfogande har AV-nämnden verksamheterna:

- Arbetsmarknadsåtgärder som ansvarar för att samordna kommunala insatser som avser praktik, arbete och utbildning av arbetsmarknadspolitisk karaktär.
- Vuxenutbildningen som ansvarar för undervisning för utvecklingsstörda (särvox), svenskundervisning för invandrare (sfi), grundläggande- och gymnasial vuxenutbildning samt påbyggnadsutbildning.
- Flyktingintroduktion som ansvarar för introduktionen av nyanlända flyktingar (asylsökande som har fått uppehållstillstånd) och vissa anhöriga till dessa. Syftet med introduktionen är att erbjuda stödinsatser som ska underlätta vägen till egenförsörjning och delaktighet i det svenska samhället.
- Ekonomiskt bistånd som ansvarar för handläggning av ärenden om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen, dödsboanmälningar enligt ärvdabalken samt budget- och skuldrådgivning enligt skuldsaneringslagen.

AV-nämnden är även arbetslöshetsnämnd.

Tjänstemannaansvaret för nämndens verksamhet finns inom arbetsmarknadskontoret med ekonomiskt bistånd, flyktingintroduktion och arbetsmarknadsåtgärder och inom utbildningskontoret med vuxenutbildning inklusive särvox.

Ekonomiskt resultat

Nämnden hade i början på året en nettobudget på 375 346 tkr, därefter har två beslut tagits av kommunfullmäktige som förändrat budgeten. Det ena är att verkstadsgruppen som tidigare funnits inom socialnämndens område går över till arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, med en budget på 588 tkr. Det andra är den tilläggsbudget som togs i kommunfullmäktige den 30 mars, där arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden fick en ny budgetram på 372 071 tkr.

Därefter har tilläggsbudget för lönepotter delats ut, vilket gett arbetsmarknadskontoret 963 tkr. 2009 års slutliga budget blev till sist 373 622 tkr.

Vuxenutbildningen har fått ett nytt statsbidrag som gäller yrkesvox, 5 miljoner har tilldelats kommunen.

Resultaträkning, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	217 185	233 151
Verksamhetens kostnader	-598 636	-604 293
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-505	-300
Verksamhetens nettokostnad	-381 956	-371 442
Budget	373 622	373 444
Årets resultat	-8 334	2 002
Nettoinvesteringar	1276	-721

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	310	299
Antal anställda	323	312
varav ledning och service	22	24
varav varav arbetsmarknadsåtgärder	71	69
varav vuxenutbildning	144	125
varav flyktingintroduktion	11	13
varav ekonomiskt bistånd	75	77

Kostnaderna för försörjningsstödet har ökat med drygt 14 procent, jämfört med utfallet förra året. Kostnaderna uppgick till 207 827 tkr, vilket är 20 827 tkr mer än budgeterat. Antalet hushåll har ökat mer än beräknat under året. 2008 var antalet hushåll i snitt 2 423 per månad och 2009 motsvarande antal 2 708. Antalet ungdomshushåll har ökat med 135 jämfört med 2008 och för vuxenhushåll var motsvarande ökning 154.

De åtgärder som vidtagits gör att nämndens ekonomiska resultat blir -8 334 tkr.

Åtgärder

I samband med att yrkesvux startade inom vuxenutbildningen gjordes förändringar som frigjorde medel att täcka delar av underskottet inom ekonomiskt bistånd.

Inom arbetsmarknadsåtgärder gjordes förändringar inom Arkivdata som påverkade det ekonomiska utfallet positivt. Dessutom har det ekonomiska utfallet för Utvecklingsenheten blivit lägre än budgeterat då utvecklingsanställningarna inte startat i budgeterad takt.

Ekonomi har också påverkats positivt av att vissa kostnader för IT-system och fastighetskostnader blivit lägre än budgeterat. Alla inom arbetsmarknadskontoret har under året varit återhållsamma med kostnader, vilket gör att flera konton nu visar positiva siffror. Även kostnader för personal och kompetensutveckling har varit lägre än budgeterat. Alla dessa delar tillsammans har då gjort att nämndens underskott hamnar på -8 334 tkr, trots den stora ökningen inom ekonomiskt bistånd för försörjningsstödskostnaderna.

Viktiga händelser under året

Arbetsmarknadsåtgärder

Hösten 2008 inleddes arbetet att omorganisera verksamheten arbetsmarknadsåtgärder enligt modellen ”en väg in” för alla arbetssökande i åldern 18-64 år. Syftet var att ytterligare förstärka samordningen av arbetsmarknadskontorets samlade verksamheter. Den nya organisationen sjuösattes i februari 2009 och arbetet med att hitta bra arbetsformer har pågått under året.

I början av 2009 uppmärksammade media att deltagare inom enheten Reko kände sig dåligt bemötta. En omfattande intern genomlysning av verksamheten och av kommunens samarbete med Myrorna inleddes omedelbart. För att förbättra bemötandet genomfördes under våren ett värdegrundarbete där både kommunens och Myrornas personal deltog. Under året har dessutom verksamhetsinnehållet utvecklats och man har satt arbetsmiljö och deltagarinflytande i fokus. Enheten har även bytt namn till Ingelsta Praktikcenter.

Under andra halvan av året har det bedrivits ett planerings- och utvecklingsarbete som syftar till att avveckla den nuvarande flyktingintroduktionen och integrera verksamheten med arbetsmarknadsåtgärder och ekonomiskt bistånd. Den nya organisationen ska träda i kraft i början av 2010. Under slutet av 2009 har arbetet inletts med att anpassa Destination Arbetes organisation och inriktning i enlighet med den nya modellen att ta emot nyanlända.

Från den 1 september upphörde ArkivData som egen enhet och blev en del av Utvecklingsenheten.

Nettokostnad per verksamhet, tkr	2009	2008	2007	2006	2005
Politisk verksamhet	322	347	364	329	270
Nämndadministration	752	736	308	305	298
Kommunal vuxenutbildning	69 997	71 699	76 704 *	52 594	54 996
Försörjningsstöd	252 993	232 760	213 672	209 368	215 955
Flyktingmottagande	0	0	0	0	0
Arbetsmarknadsåtgärder	57 892	65 900	65 562	57 914	59 504
Summa	381 956	371 442	356 610	320 510	331 023

Under hösten har ett omfattande samarbete inletts med Arbetsförmedlingen gällande arbetsmarknadsåtgärden Fas 3. Kommunen ställer 225 platser till förfogande för långtidsarbetslösa personer.

Ekonomiskt bistånd

Den ekonomiska krisen i samhället har påverkat verksamheten ekonomiskt bistånd och ärendemängden har ökat från cirka 4 900 hushåll år 2008 till 5 400 hushåll 2009.

Under 2009 har arbetet med att utveckla mottagningen fortsatt för att ytterligare förbättra bemötandet och få till en smidigare hantering av klientärenden. Numera kommer den enskilde sökande redan vid första kontakten i direktkontakt med en socialsekreterare på mottagningen.

Från och med årsskiftet kommer alla nya ärenden att utredas enligt en särskild utredningsmall som förhoppningsvis ger bättre planeringsunderlag och beslutsunderlag i varje enskilt ärende.

Flyktingintroduktion

Den största händelsen under året var beslutet att avveckla flyktingintroduktionen som en egen verksamhetsgren och istället utveckla de andra verksamhetsgrenarnas insatser i syfte att öka nyanlända flyktingars och andra invandrades möjligheter till egen försörjning. Beslutet fattades i slutet av året och den nya organisationen av verksamheten ska tillämpas senast vid utgången av första kvartalet 2010. När förslaget till ny organisation togs fram har utgångspunkterna varit nämndens mål och ett tydliggörande av flyktingintroduktionens uppdrag samt handläggarnas yrkesroller. Syftet med att utveckla introduktionen är att kunna erbjuda nyanlända effektivare stödinsatser mot egen försörjning. Ett annat syfte har varit att förbereda för ett statligt övertagande av stora delar av flyktingintroduktionens verksamhet (Regeringens proposition 2009/10:60).

Under 2009 började regeln tillämpas om att inte erbjuda introduktion till så kallade ”sekundärer” vilket har minskat mottagandet av flyktingar i

Nyckeltal

Arbetsmarknadsåtgärder

Under 2009 har i snitt över året drygt 200 arbetslösa per månad deltagit i arbetsmarknadskontorets åtgärder.

Tiden man deltar i en åtgärd varierar allt från några veckor för till exempel sommarjobb och arbetsträning, upp till 1 år om man har en utvecklingsanställning, eller 2 år om man deltar i fas 3. Den totala genomströmningen (= samtliga anvisade) till arbetsmarknadskontorets åtgärder blev cirka 2 500 personer 2009.

Ekonomiskt bistånd

Försörjningsstöd

	2009	2008	2007	2006	2005
Antal hushåll med beslut om försörjningsstöd	5 400	4 892	4 763	4 590	4 969
Kostnader per hushåll, kr	38 486	37 288	35 132	35 076	33 138
Antal hjälpmånader per hushåll	6	5,9	5,8	5,9	5,7
Utbetalt försörjningsstöd, netto mnkr	208	182	167	161	164

Flyktingintroduktion

	2009	2008	2007	2006	2005
Antal mottagna flyktingar, skyddsbehövande och anhöriga (anknytning)	535	901	593	612	135

Vuxenutbildningen

Skolform

	2009	2008	2007	2006	2005
Särvux (antal studerande)	88	92	86	93	105
Svenska för invandrare (antal studerande)	867	778	674	528	325
Grundläggande vuxenutbildning, årsstudieplatser	277	263	311	340	329
Gymnasial vuxenutbildning, årsstudieplatser	1 287	1 118	1 345	1 422	1 562

Norrköping betydligt. Mottagandet har varit 550 personer under 2009 jämfört med 926 personer under 2008. Andelen barn är fortsatt hög och är 41 procent (42 procent 2008).

Arabisk- och somalisktalande personer har totalt dominerat de mottagnas språkbakgrund. En förändring mot föregående år är att andelen somalisktalande har ökat.

Vuxenutbildning

Omvärldsfaktorer

Den internationella finanskrisens påverkan på arbetsmarknaden innebar en tydlig påverkan även på vuxenutbildningen. Efterfrågan på kommunal vuxenutbildning ökade markant under året. Även Vägledningscentrum (tidigare Infoteket) upplevde en stor ökning i besöksvolymen.

Flyktingsituationen i omvärlden har också medfört stora konsekvenser för sfi. Antalet flyktingar som anlant till Norrköping har varit stort, vilket lett till konstant och omfattande ökning av antalet studerande inom sfi. Den totala volymen har omfattat mer än 950 studerande, vilket kan jämföras med de cirka 350 studerande per år som gällde under många år i början av 2000-talet.

Statliga beslut

I februari kom förordningen om statsbidrag för yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning. Denna möjliggjorde utökade satsningar på yrkesinriktad vuxenutbildning. Staten premierade ansökningar som gjordes i samverkan mellan kommuner. Norrköpings kommun ansökte därför om statsbidrag tillsammans med övriga kommuner inom Regionförbundet Östsam. Ovanstående förordning ändrades i november och möjliggjorde för kommuner att i viss omfattning också använda statsbidrag till allmänna ämnen.

Denna yrkesinriktade gymnasiala vuxenutbildning benämns ”yrkesvux” och definieras som en egen skolform med antagningsbestämmelser som möjliggör större urvalsbredd och möjligheter till utökat studiestöd för den studerande. I november meddelade Skolverket att en del av statsbidraget för yrkesvux 2010 ska användas för yrkesförar-

utbildning buss och godstransport. Norrköpings kommun ansökte om platser även för detta och fick viss tilldelning.

Myndigheten för Yrkehögskolan inrättades den 1 juli 2009 och den tidigare KY-myndigheten upphörde. Den nya myndigheten ansvarar för påbyggnadsutbildningar, vissa kompletterande utbildningar, lärlingsutbildningar för vuxna till vissa hantverksyrken och kvalificerade yrkesutbildningar.

I december lade regeringen fram propositionen ”Svenskundervisning för invandrare i folkhögskola”. Den föreslår att sfi ska kunna genomföras av en folkhögskola från och med augusti 2010. Vidare föreslås att viss del av rektors myndighetsutövning ska kunna överlämnas till uppdragstagare som på entreprenad utför utbildning inom det offentliga skolväsendet för vuxna.

Kommunala beslut

Ordföranden i AV-nämnden har på delegation och i samråd med presidiet fattat beslut om att förlänga ramavtalen till att även gälla 2010 och därmed utnyttja den option om förlängning som finns inskriven i ramavtalen. Avtalet med Folkuniversitet avseende allmänna ämnen förlängdes inte.

AV-nämndens utvecklingsuppdrag till Infoteket har bland annat lett till flytt av verksamheten och byte av namn. Verksamheten benämns nu Vägledningscentrum och flyttar till Hospitalsgatan 20 den 1 mars 2010.

Utbildningskontoret

En omorganisation av utbildningskontoret medförde att en befattning ”Chef för vuxenutbildningen” skapades den 1 februari 2009. Detta innebär en tydligare fokusering på vuxenutbildningen inom utbildningskontoret. Tjänstemannaorganisationen på utbildningskontoret har under året blivit helt ny.

Vuxenutbildningen inom vård och omsorg bedrivs av Komvux och den externa utföraren Tankerum. Dessa har tillsammans med Ebersteinska gymnasiet blivit certifierade utbildare inom ”Vård- och omsorgscollege”.

Fokusområden

Fokusområde 1 = Mål 3

Fokusområde 1: Andelen personer som klarar sin egen försörjning efter avslutad introduktion ska öka. Alla tillgängliga resurser inom nämndens ansvarsområde ska samverka för att öka möjligheten för nyanlända att komma ut på arbetsmarknaden.

Mål 3: Av hushållen som avslutat flyktingintroduktionen ska andelen som har behov av ekonomiskt bistånd minska.

Utfall

54 procent av hushållen som avslutat flyktingintroduktionen under 2009 har någon gång under året varit aktuella för ekonomiskt bistånd (104 av 193 avslutade hushåll). Motsvarande andel 2008 var 50 procent (86 av 172 avslutade hushåll).

41 procent av hushållen som avslutat flyktingintroduktionen under 2009 var aktuella för ekonomiskt bistånd i december 2009 (79 av 193 avslutade hushåll). Motsvarande andel 2008 var 31 procent (54 av 172 avslutade hushåll).

Målet är inte uppfyllt.

Kommentar

Trots de aktiviteter som under året genomförts inom flyktingintroduktion, arbetsmarknadsåtgärder och vuxenutbildning har andelen hushåll med behov av ekonomiskt bistånd efter avslutad introduktion ökat mellan 2008 och 2009. Insatserna/aktiviteterna har uppenbarligen inte haft tillräcklig effekt för att motverka svårigheterna för nyanlända att hitta ett förvärvsarbete. I takt med att arbetsmarknaden har försvagats under året har det blivit än svårare för grupper utan upparbetade kontakter med arbetslivet – som nyanlända och ungdomar – att hitta ett arbete.

Förhoppningen är att nyanlända under 2010 ska få effektivare stöd för att nå egen försörjning. Första kvartalet 2010 ska flyktingintroduktionen som en egen verksamhetsgren utvecklas och de andra verksamhetsgrenarnas insatser ska istället utvecklas i syfte att öka nyanlända flyktingars och andra invandrares möjligheter till egen försörjning. Detta innebär att fokus för arbetsmarknadskontorets introduktionsverksamhet alltmer blir nyanlända vuxnas inträde i yrkeslivet.

Fokusområde 2 = Mål 6

Fokusområde 2: Yrkes-sfi är en framgång och växer fort. Under 2009 ska verksamheten fortsätta att utvecklas men också kvalitetssäkras med

betoning på resultat, både när det gäller språkutveckling och andelen som klarar sin försörjning. Kvaliteten ska vara fortsatt hög även när verksamheten växer.

Mål 6: Cirka 40 procent av de studerande som är inskrivna i undervisningsgrupper ska läsa sfi med yrkesinriktning.

Utfall

Under året har 33 procent av sfi-studerande i aktuella grupper läst sfi med yrkesinriktning.

Målet är inte uppfyllt.

Kommentar

Att målnivån 40 procent inte har nåtts beror på att antalet studerande har nått en mycket stor volym samtidigt som arbetsmarknaden har haft svårigheter att ta emot praktikanter.

Kvalitetsarbete

Ekonomiskt bistånd

Klagomål och synpunkter har sammanställts och analyserats vid ett par tillfällen under året och slutsatser av analyserna har använts för att förbättra verksamheterna.

För att bevaka rättspraxis har en sammanställning och analys av inkomna överklaganden och domar som berör ekonomiskt bistånd gjorts för helåret 2009.

Hösten 2008 genomfördes en brukarenkät. Utifrån resultaten av enkäten har några olika förbättringsområden valts ut och utvecklingen inom dessa områden undersöks med en ny brukarenkät som skickades ut i slutet av 2009.

För att utveckla det sociala arbetet inom ekonomiskt bistånd har bland annat följande genomförts:

- Under hösten 2008 gjordes en första mätning av hur medarbetarnas arbetstid fördelas mellan olika arbetsuppgifter. Efter upprepad mätning i slutet av 2009 och fortsatt analys är tanken att tidsanvändningsstudien ska utmynna i förbättrade arbetsprocesser och mer direkt klienttid.
- Under 2009 har kompetensutveckling av personal skett när det gäller metoder i samtal med de enskilda sökande. Samarbete gällande arbetssätt, metoder, riktlinjer med mera har skett med Linköpings motsvarighet till ekonomiskt bistånd.

Vuxenutbildning

Statens formella krav på kommunens kvalitetsredovisning inom skolväsendet har upphört att gälla. Vuxenutbildningen kommer ändå att upprätta en kvalitetsredovisning för 2009 med i huvudsak samma upplägg som tidigare. Kvalitetsredovisningarna utgör underlag för att utveckla kvaliteten i vuxenutbildningen.

Under en vecka i november genomfördes en brukarundersökning i form av en enkät till samtliga studerande inom den gymnasiala vuxenutbildningen. Resultatet av undersökningen ger en bild av de studerandes uppfattning om information, lärarna, undervisning och arbetsformer, valfrihet, psykosocial miljö, inflytande, jämställdhet samt övergripande omdöme. Resultatet kommer att redovisas för nämnden under våren 2010.

Framtiden

Arbetsmarknadsåtgärder

Redan i början av 2010 kommer arbetsmarknadsåtgärder, Destination Arbete, att få nya uppgifter i samband med att flyktingintroduktionen som en egen verksamhetsgren avvecklas. Se mer under rubriken Flyktingintroduktion.

De flesta bedömare är eniga om att vi har några svåra år på arbetsmarknaden framför oss. Detta kommer att avsevärt försvåra för våra målgrupper att etablera sig på arbetsmarknaden. Genom att effektivisera och rusta våra verksamheter och arbeta för ett nära samarbete med andra myndigheter skapar vi förutsättningar att nå framgång i arbetet.

Ekonomiskt bistånd

Redan i början av 2010 kommer ekonomiskt bistånd, mottagningen, att få nya uppgifter i samband med att flyktingintroduktionen som en egen verksamhetsgren avvecklas. Se mer under rubriken Flyktingintroduktion.

Den stora utmaningen i framtiden är att hitta lösningar för utsatta grupper så att de inte fastnar i ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd. Lågkonjunkturen vänder förhoppningsvis snart och vi måste inom arbetsmarknadskontoret fortsätta att utveckla våra insatser så att de riktar sig till relevanta målgrupper

För att motverka effekterna av omvärldsfaktorer enligt ovan är det viktigt att vi även i framtiden fortsätter att samverka med aktörer som arbetsförmedlingen, försäkringskassan och näringslivet.

Det är också viktigt att vi internt inom arbetsmarknadskontoret fortsätter med att utveckla och ständigt anpassa våra metoder.

Flyktingintroduktion

Den närmaste framtiden

Under första kvartalet 2010 ska flyktingintroduktionen som en egen verksamhetsgren avvecklas och de andra verksamhetsgrenarnas insatser ska istället utvecklas i syfte att öka nyanlända flyktingars och andra invandrades möjligheter till egen försörjning. Detta innebär att fokus för arbetsmarknadskontorets introduktionsverksamhet alltmer blir nyanlända vuxnas inträde i yrkeslivet.

I den nya organisationen av introduktionen kommer vi att lägga stor kraft vid utvecklandet av ett "etableringsprogram". Alla arbetsföra nyanlända ska anvisas av ekonomiskt bistånd till ett etableringsprogram på Destination Arbete (DA) inom arbetsmarknadsåtgärder. Etableringsprogrammet ska normalt pågå i maximalt tre månader och syftar till att ge deltagaren tillräckliga kunskaper för att kunna formulera en realistisk handlingsplan. Vi kommer också att förbättra vårt myndighetsutövande samt vår yrkesbakgrundskartläggande och utredande roll. Detta för att så tidigt som möjligt markera syftet med introduktionen och vara ännu tydligare med vilka krav vi ställer på individen.

På lite längre sikt

I slutet av 2010 kommer staten och andra aktörer att ta över stora delar av de uppgifter som idag utförs av den kommunala flyktingintroduktionen. Samtidigt kommer sannolikt kommunen även i fortsättningen uppleva ett behov av att utföra egna insatser för nyanlända för att hålla nere kostnaderna för ekonomiskt bistånd. Utmaningen kommer att ligga i hur vi ska kunna påverka och komplettera de nya aktörerna, så att behovet av ekonomiskt bistånd även långsiktigt kommer att minska för målgruppen.

En annan konsekvens av regeringens reform av introduktionen är att den statliga ersättningen för flyktingintroduktion kommer att upphöra. Arbetsmarknadskontoret kommer därför att i huvudsak utveckla introduktionsverksamheten inom befintlig budget och inte ha några medel att fördela till andra verksamheter. I den framtida organisationen kommer de erbjudna insatserna mer att prioriteras utifrån den nyanländes behov i förhållande till nämndens mål, än utifrån personens flyktingstatus.

Vuxenutbildning

Efterfrågan på vuxenutbildning

Efterfrågan på vuxenutbildning kommer sannolikt att fortsätta vara hög under en tid framöver eftersom:

- Arbetsmarknaden förväntas vara svag även 2010.
- Ungdomskullarna som lämnar gymnasiet är stora och vi ser att många unga har svårt att göra entré på arbetsmarknaden.
- Det stora antal studerande inom sfi kommer att påverka efterfrågan på kommunal vuxenutbildning.
- Högskolans antagningsregler kommer sannolikt att förändra karaktären på efterfrågan av gymnasial vuxenutbildning. Det kommer vara mindre attraktivt att konkurranskomplettera, men mer intressant att skaffa meritpoäng inom till exempel språk.
- Nya regler för sjukförsäkring kan också komma att påverka.
- Den ökade efterfrågan på utbildning i allmänhet kommer också att medföra ökad efterfrågan på studie- och yrkesvägledning.
- Inom den totala ramen för den ökade efterfrågan kommer också en ökning av antalet personer med funktionshinder vara tydlig. Detta medför ytterligare behov av att i verksamhet utveckla den specialpedagogiska kompetensen.

Svenskundervisning för invandrare (sfi)

Regeringens proposition om sfi i folkhögskolan kommer att ställa nya krav på ledning, styrning och uppföljning av sfi. Under våren 2010 måste utrednings- och planeringsarbete genomföras så att kommunen har färdiga system för denna nya ordning i augusti.

Arbetsmarknadskontorets förändrade organisation under 2010, där flyktingintroduktion inte längre blir en egen verksamhetsgren, kommer att påverka arbetet med sfi. När ansvaret för flyktingintroduktion den 1 december övergår

till Arbetsförmedlingen, kommer även detta ha konsekvenser för sfi. Det kommer därför att vara av yttersta vikt att ha god bevakning på andra aktörers planläggning, för att kunna utveckla en hållbar organisation och ha beredskap att hantera nya omständigheter.

Yrkesvux

Denna nya skolform har en förordning som kräver uppföljning av resultatet av utbildningsinsatserna. Kommunen måste utveckla system som medför möjlighet att efter avslutade studier följa upp huruvida individen har fått arbete tack vare studierna.

En utökad betygsrätt

Förslaget om en utökad betygsrätt för enskilda utbildningsanordnare kommer att innebära att kommunen endast i begränsad omfattning kommer att utfärda samlat betygsdokument. Utfärdandet av slutbetyg för grundläggande och gymnasial vuxenutbildning ska även i fortsättningen enbart kunna utfärdas av kommun eller landsting som anordnar sådan utbildning. Kommunen kommer också i fortsättningen att ha det primära tillsynsansvaret både för utbildning i egen regi och hos externa utförare.

Yrkeshögskolan

Regionförbundet Östsam har bildat ett aktieföretag, "Östsvenska Yrkeshögskolan", vars syfte är att stödja framtagande och drift av nya utbildningar. Norrköpings kommun är delägare i bolaget och förhoppningen är att ytterligare utbildningar kan starta i kommunen, utöver de sex som redan finns.

Upphandling

Upphandling inför 2011 ska slutföras under våren 2010. Beslut om vilka externa aktörer som ska anlitas ska fattas före sommaren. De nya avtalen börjar gälla i januari 2011, men eventuellt kan någon ny yrkesinriktning erbjudas redan efter sommaren.

Vård- och omsorgsnämnden

Ansvarsområde

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för kommunens verksamheter för äldre personer och personer med olika funktionsnedsättningar, vilket innebär ansvar för

- myndighetsutövning i samband med ansökan om stöd och insatser,
- drift av samtliga de kommunala verksamheter, som betjänar äldreomsorg och omsorg för personer med funktionsnedsättning,
- kommunens hälso- och sjukvård inom äldreomsorg och omsorg för personer med funktionsnedsättning, samt
- upphandling och köp av tjänster inom äldreomsorg och omsorg för personer med funktionsnedsättning från externa/ privata utförare.

De lagstiftningar, som utöver kommunallagen och förvaltningslagen övergripande styr vård- och omsorgsnämndens verksamheter är socialtjänstlagen (SoL) lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt hälso- och sjukvårdslagen (HsL).

Övergripande verksamhetsförändringar inom vård och omsorg

Under 2008 påbörjade vård- och omsorgsnämnden en genomgripande analys av samtliga verksamheter ("kloss-arbetet") med målsättningen att uppnå ekonomisk balans. Detta analysarbete ledde fram till totalt 53 förslag till organisations- och verksamhetsförändringar av vilka några genomfördes redan 2008. Flertalet av förslagen har dock beslutats och genomförts under 2009. Som exempel kan nämnas, att en gemensam och samlokaliserad organisation för äldre- och handikappomsorgens myndighetsutövning har verkställts.

Nyckeln Resurs, daglig verksamhet, har reducerats från tre till två olika delverksamheter med kortare öppethållandetider. Förändringar inom socialpsykiatrins rehabiliteringsboende och aktivitetscenter beslutades och påbörjades hösten 2009.

För att kunna uppnå en effektivare organisation har utöver verksamhetsförändringar också avveckling av verksamheter genomförts. Exempelvis har korttidsverksamheten vid Granen ViN avvecklats liksom den arbetslivsinriktade rehabiliteringen för unga vuxna med psykiska funktionsnedsättningar (UVA).

Resultaträkning, tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	244 543	256 383
Verksamhetens kostnader	-1 835 932	-1 802 659
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-6 821	-5 512
Verksamhetens nettokostnad	-1 598 210	-1 551 788
Budget	1 624 532	1 547 476
Årets resultat	26 322	-4 312
Nettoinvesteringar	-8 694	-10 863

Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	2 773,50	2 724,90
Antal anställda	3 103	3 028

Den 16 september 2009 övertog vård- och omsorgsnämnden driftansvaret för Borgmästargårdens äldreboende, hemtjänst och träffpunkt. 63,2 årsarbetare eller 82 anställda övergick till kommunal anställning.

I februari 2009 startade ett LSS-boende på Pampusvägen 72. Verksamheten har successivt kommit i gång under året och i december fanns 7,69 årsarbetare eller 10 anställda.

I september 2009 startade ytterligare ett LSS-boende på Ljuragatan 147-149 med 11,7 årsarbetare.

Under 2009 har 37 visstidsanställda vikarier som har varit anställda sammantaget två år under de senaste fem åren fått en tillsvidareanställning på vård- och omsorgskontoret. Det är en rättighet enligt lagen om anställningsskydd (LAS).

Ekonomiskt resultat

Vård- och omsorgsnämndens resultat per den 31 december 2009 visar ett överskott på 26 322 tkr vilket motsvarar 1,6 procent av budgetomslutningen.

Under 2008 och 2009 har flertalet av de 53 föreslagna åtgärderna för att minska kostnaderna genomförts. Dessa har under 2009 sänkt nämndens kostnader med 29 700 tkr. Utöver dessa åtgärder var nämnden dessutom tvungen att sänka kostnaderna med ytterligare 13 338 tkr med anledning av att kommunfullmäktige i mars 2009 beslutade om en tilläggsbudget som sänkte nämndernas budgetramar.

En av åtgärderna för att få ihop budgeten var att sänka bemanningen inom det särskilda boendet både inom äldre- och handikappomsorgen. För att klara budgeten för 2009 som kommunfullmäktige fastställde i oktober 2008 sänktes bemanningen inom det särskilda boendet inom äldreomsorgen med 37,27 årsarbetare och inom handikappomsorgen med 11,72 årsarbetare, vilket motsvarar drygt 20 000 tkr. Denna anpassning var i stort sett genomförd redan i slutet av 2008.

Vård- och omsorgsnämnden fick i den av kommunfullmäktige beslutade tilläggsbudgeten en reducerad budgetram på 13 338 tkr. För att klara denna minskning beslutade nämnden att sänka bemanningen ytterligare inom det särskilda boendet inom äldreomsorgen med 31,56 årsarbetare och inom handikappomsorgen med 7,85 årsarbetare.

Utöver det minskade antalet årsarbetare i budgeten har vård- och omsorgskontorets verksamhetsområden dessutom haft 71,9 årsarbetare mindre i tjänst än vad budgeten tillåter. Det beror bland annat på vakanta chefstjänster och svårigheter att rekrytera vikarier till lediga sjukskötersketjänster. Under året har dessutom avsatta medel för extra förstärkning i samband med tillfälligt ökad vårdtyngd inom olika verksamheter inte behövt användas. I de ovan nämnda årsarbetarna (71,9) ingår även effekter av nedlagda eller anpassade verksamheter. Områdena redovisar sammantaget ett överskott på 30 187 tkr.

Under 2009 har en omorganisation skett inom myndighetsutövningen, antalet verksamhetsområden har minskat med ett område och ekonomistationen har samlats till en enhet. Sammantaget har administrationen minskat med 16 årsarbetare under 2009.

Tillsvidareanställd personal som blivit övertaliga inom verksamheten har överflyttats till en bemanningsenhet som vård- och omsorgs-

kontoret startade under 2008. De har placerats ut på vakanta tillsvidarejänster som uppstår vid egen uppsägning och vid pensioneringar samt på kortare och längre vikariat.

December 2009 hanterade bemanningsenheten 160 personer. 140 av dessa var placerade på längre vikariat och 20 personer fanns i en så kallad pool. Personal i poolen har använts i första hand innan verksamheten tar in timanställda.

Vård- och omsorgsnämnden har både under 2008 och 2009 haft anställningsstopp och stor restriktivitet när det gäller inköp, kurser och konferenser samt resor.

Verksamheten på korttidsboendet Granen ViN med 20 platser som bedrivits i samverkan med Landstinget i Östergötland lades ner i oktober 2009 efter beslut av landstinget och ger en positiv effekt 2009 på 1 718 tkr.

Efter beslut i nämnden har verksamhetens inriktning på Nyckeln Resurs, den dagliga verksamheten för personer i åldern 18-65 med förvärvade hjärnskador, ändrats under hösten. Verksamheten visar vid året slut ett överskott på 848 tkr.

I samband med införande av kyld mat för personer i ordinärt boende kalkylerades det med vissa merkostnader, till exempel extra personal vid inventering och vid de första leveranserna av mat hem till brukarna. I budget 2009 fanns 5 783 tkr avsatt för detta. De marginella merkostnader som uppstått har täckts inom respektive enhets budget varför ovanstående medel visas som överskott.

Vård- och omsorgsnämnden har i internbudget 2009 anslagit 4 000 tkr för kostnader för medicinskt utskrivningsklara till Landstinget. Kostnaden 2009 uppgår totalt till 86 tkr. Kostnaden för medicinskt utskrivningsklara inom både äldre- och handikappomsorgen uppgick 2007 till 13 574 tkr och 2008 till 6 089 tkr.

Kostnaden till försäkringskassan för de 20 första timmarna för personlig assistans enligt lagen om assistansersättning (LASS) uppgår till 57 702 tkr vilket är 4 970 tkr mer än budget 2009. Budgeten bygger på ett snitt på 203 ärenden per månad och utfallet har legat mellan 205 ärenden i januari och 221 ärenden i december.

Kostnaderna för enskilda placeringar av barn och ungdomar samt vuxna med funktionsnedsättning uppgår 2009 till 34 949 tkr vilket är 6 469 tkr lägre än budget. Antalet placeringar inom verksamheter med vilka nämnden har ramavtal har ökat. Kostnaderna för dessa platser är 1 384 tkr högre än budget.

Nettokostnad per verksamhet, tkr	2009	2008	2007	2006	2005
Nämndverksamhet	332	369	359	273	312
Nämndadministration	411	430	400	400	375
Särskilda boendeformer	742 323	716 976	658 013	631 389	596 106
Dagcentraler, träffpunkter	25 637	19 329	18 050	17 743	13 836
Hemtjänst	276 973	278 247	265 850	257 086	253 834
Medicinskt utskrivningsklara	86	6 089	13 574	8 295	6 698
Inskrivna dagverksamhet	19 831	22 559	21 751	19 995	21 319
Boendestöd	17 402	14 425	13 861	11 644	5 451
Anhörigvård	1 632	1 780	1 926	1 914	2 407
LSS boende, behandling mm					
Barn och ungdom	82 472	85 376	78 357	70 711	65 047
Personlig assistans	62 221	58 074	53 619	48 360	39 645
LSS dagverksamhet vuxna	64 693	63 581	58 034	50 374	50 175
LSS boende, behandling mm					
Vuxna	304 197	283 809	266 497	240 773	230 718
Social psykiatri		744	464	2 027	514
Summa	1 598 210	1 551 788	1 450 755	1 360 984	1 286 437

Nettokostnaden för äldreomsorgen har ökat från 985 576 tkr 2008 till 1 016 265 tkr 2009 vilket motsvarar 3,1 procent. I ökningen ligger, utöver pris- och löneökningar, helårseffekt av omkring 100 nya platser inom det särskilda boendet som startade successivt under 2008. De enheter som startade 2008 var Valhallavägen i Kolmården, Kalkstensgatan i Vilbergen och utbyggnad av Mariabacken. Inom det särskilda boendet har bemanningen minskat under 2009 (se Ekonomiskt resultat).

Inom handikappomsorgen har nettokostnaden ökat från 565 411 tkr 2008 till 581 203 tkr 2009 vilket motsvarar en ökning på 2,7 procent. I ökningen ligger helårseffekt av 14 nya platser på boendeenheterna på Dragsgatan och Egnahemsgatan som startade under 2008. Under februari 2009 startade ett särskilt boende på Pampusvägen med 5 platser och i september 2009 startade en boendeenhet på Ljuragatan med 12 platser. Även inom det särskilda boendet inom handikappomsorgen har bemanningen minskat under 2009 (se Ekonomiskt resultat).

Total kostnad per invånare, 80 år och äldre

Fördelning på vissa äldreomsorgsverksamheter, mnkr	2009	2008	2007	2006	2005
Äldreomsorg totalt	1 016,3	985,6	922,0	879,0	835,5
Andel för äldreboende, procent	69,3	68,1	66,7	66,8	65,5
Äldreboende totalt	704,7	671,0	614,9	586,7	551,0
Ordinärt boende	277,0	278,2	267,7	259,0	256,0
Träffpunkter/dagverksamhet, totalt	32,9	28,9	26,5	26,5	23,4
Utskrivningsklara	0,1	5,6	12,9	6,8	5,1
Totala kostnader/invånare 80 år och äldre	150,6	145,6	135,7	130,6	124,4

Viktiga händelser under året

Öppna jämförelser

Sveriges kommuner och Landsting (SKL) och Socialstyrelsen gör allt mer omfattande öppna jämförelser av offentlig verksamhet. Jämförelserna återkommer varje år och antalet områden ökar. Syftet är att stimulera till ökade analyser, förbättrad kvalitet och effektiviserad verksamhet.

I SKLs rapport för Öppna jämförelser 2009 jämförs alla landets kommuner utifrån 28 kvalitetsindikatorer. Enligt rapporten har nästan hälften av länen i landet inte med någon kommun med resultat bland de 20 bästa. De flesta län har en kommun bland de 20 bästa, ett län har tre kommuner och Östergötlands län har hela sju kommuner med. Genomgående är att de bästa kommunerna är relativt små, med färre än 50 000 invånare. Det är därför mycket glädjande att Norrköping som enda stora kommun finns med bland de 20 med bästa resultat i landet. Det beror inte på toppresultat på någon indikator utan på ett jämnt, högt resultat på i stort sett alla indikatorer. Att så många Östgötakommuner finns med bland de 20 bästa kan också tyda på att samarbetet mellan kommuner och landsting fungerar bra här.

Stöd i ordinärt boende

Hemtjänst enligt socialtjänstlagen (SoL)

Den fortsatt sjunkande hemtjänstvolymen beror dels på minskat behov inom vissa åldersgrupper och på pågående utvecklingsarbete med att införa planeringsverktyget TES. Det sker en generationsväxling bland invånarna i stora delar av kommunen, vilket också kan vara en bidragande orsak till att behoven av hemtjänst minskar. Tydliga ökningarna av hemtjänstbehoven syns bara i de lägre insatsnivåerna, vilket troligen beror på att det endast är ”yngre pensionärer” i åldrarna mellan 65 och 79 år som ökar i antal. Hemtjänstvolymen, december 2008 jämfört med december 2009, har sjunkit med 8 procent. Det totala antalet personer med hemtjänst har minskat med 121 personer. Andelen externt driven hemtjänst minskade under året när Borgmästargårdens hemtjänst övergick till kommunal drift.

Boendestöd (rehabiliteringsstöd) enligt socialtjänstlagen (SoL)

Boendestöd utgår till vuxna personer över 18 år med psykiska funktionsnedsättningar, psykisk ohälsa och psykisk funktionsnedsättning i kombination med annat tilläggs-handikapp, neuropsykiatriska funktionsnedsättningar eller lindrig utvecklingsstörning. Boendestödet har utvecklats till ett flexibelt stöd som kan förhindra behov av plats inom bostad med särskild service. Liksom 2008 står personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning för den största volymökningen både vad gäller antalet personer och antalet insatstimmar. Antalet personer har ökat med 51 procent från december 2008 till december 2009. För att tydliggöra boendestödets uppdrag har nya riktlinjer utarbetats och fastställts av nämnden.

Personlig assistans enligt lagen om assistansersättning (LASS)

Antalet personer med insatsen personlig assistans enligt LASS har sedan 1998, då 98 personer erhöLL denna insats, kontinuerligt ökat. En ökning som har fortsatt även under 2009. I genomsnitt har 213 personer erhöLL insatsen varav 49 är barn och ungdomar under 20 år. Under 2008 erhöLL i genomsnitt 204 personer insatsen varav 49 var barn och ungdomar under 20 år. Utvecklingen under 2009 visar en kraftig ökning under årets sista fyra månader. Den 31 december 2009 hade 221 personer beviljats personlig assistans enligt LASS varav 51 var barn och ungdomar under 20 år.

Kyld mat

Införandet av kyld mat för personer i ordinärt boende har bland annat lett till ökad valfrihet för brukarna, förbättrad arbetsmiljö för hemtjänstpersonalen och frigörande av resurser som kan användas till brukarnas behov av andra sociala insatser.

Daglig verksamhet

Dagverksamhet, aktivitetscentra och träffpunkt

En genomförd inventering av besöksfrekvensen visar att antalet personer med beslut om biståndsbedömd dagverksamhet har ökat från 90 till 110 personer. Ökningen beror på att en ny dagverksamhet för brukare med fysiska och kognitiva funktionsnedsättningar har startat på Granens aktivitetscenter. Totalt antal besök på samtliga elva dagverksamheter uppgår till 699 per vecka.

I slutet av året samordnades Ängslyckans träffpunkt med Borgmästaregårdens träffpunkt.

Avtal med frivilligorganisationer för verksamhet som kompletterar träffpunkternas verksamhet har ökat under året.

Daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning

Den dagliga verksamheten omfattar den 31 december 2009 totalt 600 personer, varav 459 har beslut om insatsen enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och 141 enligt socialtjänstlagen (SoL). Detta innebär totalt sett ingen volymförändring i förhållande till 2008. Antalet personer som via AKTEMA har erhållit en enskild placering har dock ökat med 10 personer i jämförelse med 2008. Den absolut största målgruppen, som har daglig verksamhet är personer, som tillhör LSS personkrets 1 (personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd). De utgör 69 procent av antalet inskrivna.

Under 2009 har 78 nya personer erhållit beslut om insatsen daglig verksamhet, varav 52 procent har erhållit en plats inom kommunens egna gruppverksamheter (dagcenter) och 37 procent en enskild placering med stöd av AKTEMA. 66 personer har under året lämnat sin dagliga verksamhet varav 17 procent har gått till studier eller arbete. Nettoökningen inom den dagliga verksamheten blir därmed 30 procent av den vid årets början beräknade ökningen.

Den dagliga verksamhetens samtliga lokaler har varit föremål för en genomgång, där målsättningen har varit att kunna få ett mer effektivt nyttjande och också kunna minska antalet lokaler. Andra halvåret 2009 påbörjades den praktiska minskningen av lokalytor.

En ökad samverkan mellan daglig verksamhet och deltagarnas särskilda boenden har inletts med utgångspunkten att man arbetar med samma personer utifrån ett 24 timmars perspektiv men med bevarande av de olika intentioner, som gäller för boende och daglig verksamhet utifrån den enskildes perspektiv.

Bostäder med särskild service

Under år 2009 har, utöver utbyggnad, både planerats och genomförts olika förbättringar av den fysiska standarden inom kommunens särskilda boendeformer. Inom särskilda boendeformer enligt LSS påbörjades också under 2009 en nedläggning av två små enheter för att skapa en större enhet som ger utrymme för en mer effektiv verksamhets- och personalplanering utifrån de boendes individuella behov.

Inventering och framtagande av handlingsplaner samt investeringsanslag har möjliggjort ett nödvändigt utbyte av vissa vårdängar, spol- och diskdesinfektorer. Inventeringen visar att delar av utrustningen behöver bytas årligen.

Bostäder med särskild service enligt socialtjänstlagen (SoL)

Antalet platser inom särskilda boendeformer för äldre uppgår den 31 december 2009 till 1 300.

De förändringar som skett under året är dels nedläggningen av korttidsenheten Granen ViN med 20 platser och övertagandet av äldreboendet Borgmästaregården med 73 lägenheter som fick kommunal drift efter 17 år i extern regi.

Antalet platser inom särskilda boendeformer enligt SoL för personer med funktionsnedsättning uppgår den 31 december 2009 till 44, varav 21 platser vänder sig till äldre med funktionsnedsättning och finns insprängda inom äldreboende. 23 platser finns inom två fristående enheter och vänder sig till personer med psykisk funktionsnedsättning. En av dem, Vånga gruppboende, flyttade under våren 2009 till Orrekullavägen för att kunna ge de boende en förbättrad boendestandard både vad gäller de boendes egna lägenheter och de gemensamma utrymmena.

Bostäder med särskild service enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Antalet platser inom särskilda boendeformer enligt LSS uppgår den 31 december 2009 till 481, varav 71 procent av dessa vänder sig till personer tillhörande LSS personkrets 1 (personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd). Nyttillkomna platser 2009 är 12 platser inom ny servicebostad vid Ljuragatan 147-149 för personer tillhörande LSS personkrets 1 och 5 platser i gruppboende vid Pampusvägen för personer med neurologisk funktionsnedsättning.

Betalningsansvar

Antalet dygn med betalningsansvar för utskrivningsklara på sjukhuset har varit mycket lågt under 2009. Jämfört med 2008 är skillnaden cirka 1 300 dygn. Det avgörande skälet till skillnaderna är utbyggnaden av antalet platser i särskilt boende.

Insatser för barn och ungdomar med funktionsnedsättning

Sedan 2008 har 6 barn och ungdomar med svåra och komplexa funktionsnedsättningar ett permanent boende inom korttidshem. Därutöver har 6 ungdomar under 18 år fått extern placering inom "skolhem" utanför kommunen. Dessa externa placeringar har skett i samverkan med barn- och ungdomsnämnden och/eller socialnämnden, då tillräckliga resurser på hemmaplan saknats för att kunna möta dessa ungdomars och deras familjers mycket komplexa behov.

En genomlysning av hela barn- och ungdomsverksamheten har ägt rum. Resultatet av denna är att ett korttidshem om 4 platser har kunnat avvecklas, en närmare samverkan mellan olika korttidshem har utvecklats och en effektivare schemaläggning utifrån barnens och ungdomarnas närvarotider har införts.

Socialpsykiatri

Samverkan med landstingets psykiatriska verksamhet har fördjupats och utvecklats under 2009 i enlighet med det samverkansavtal som tecknades mellan parterna 2008.

Avtalet har medfört en mer praktisk och handlingsinriktad samverkan mellan psykiatrins verksamhetschefer och vård- och omsorgskontorets enhetschefer utifrån ett brukarperspektiv. Till exempel har gemensamma chefsseminarier kring praktisk samverkan genomförts.

Våren 2008 startade ett utvecklingsprojekt tillsammans med landstingets psykiatriska verksamhet i Norrköping kring den öppna tvångsvården och öppna rättspsykiatriska tvångsvården. Under 2009 har projektet förutom arbetet med att ta fram en handlingsplan för samverkan mellan de olika parterna genomfört samordnade utbildningsinsatser för personal från kommun och landsting.

Kompetensutveckling – vård- och omsorgscollege

Norrköpings kommuns vård- och omsorgscollege certifierades i juni 2009 som första lokala vård- och omsorgscollege i länet.

Vård- och omsorgscollege som en samverkansarena kommer att ha en stor betydelse för möjligheten att rekrytera personal både nu och i framtiden.

Under ett flertal år har nämnden fått statliga medel för kompetensutveckling. Detta stöd upphörde vid årsskiftet 2008/2009. För att kunna

avsluta påbörjade utbildningar samt valideringar avsatte nämnden egna medel i budgeten 2009.

Pandemi

Ett intensivt arbete och extra resurser har krävts för att ta fram vård- och omsorgskontorets handlingsplan för pandemi och för att genomföra den omfattande vaccineringsen. Efter en trög start med vissa oklarheter kring ansvarsfördelning och samarbete mellan kommun och landsting och efter att logistik och tidsplaner klarnat har arbetet genomförts smidigt och professionellt.

Fokusområden

Inflytande och delaktighet

Uppföljning av fokusområdet har gjorts genom riktade uppföljningar och utvärderingar, till exempel undersökning av hur brukare upplever sin delaktighet i utredningen om bistånd och en intervjuundersökning om personliga planer i boenden inom handikappomsorgen, nationella jämförelser, internkontroll och verksamhetsstatistik.

Myndighetsutövningens enkät visar att de flesta brukare och/eller deras företrädare tycker att de har haft möjlighet att framföra egna önskemål under utredningstiden och att handläggaren har inhämtat tillräckligt med information.

Genomförda brukarundersökningar visar att många brukare ger goda betyg åt frågor eller påståenden som berör deras inflytande. Samtidigt framkommer vissa brister i brukarnas möjlighet till delaktighet och inflytande i samband med utförande av insatser.

Internkontroll och statistik över individuella målplaner visar att i stort sett alla brukare har en kontaktman och en personlig plan. Eftersom det hela tiden tillkommer nya brukare kan målet aldrig nås till 100 procent.

Under året har cirka 250 individuella målplaner och cirka 40 personliga utvecklingsprogram kvalitetsgranskats. En sammanställning visar att tre fjärdedelar av de granskade personliga planerna är "godkända", "bra" eller "mycket bra". En fjärdedel "bör förbättras" eller bedöms som "mindre bra".

Verksamhetsberättelser från samtliga kommunala och externa enheter visar att alla arbetar aktivt för att ge brukarna ökad möjlighet till inflytande och delaktighet över sin situation.

Daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning

Målet att antalet personer med funktionsnedsättning, som har erhållit praktik, arbetsträning eller lönebidragsanställning inom kommunens olika förvaltningar och egna bolag skulle ha fördubblats vid årsskiftet 2009/2010 i förhållande till årsskiftet 2008/2009 har inte uppnåtts.

Den absolut största delen av enskilda placeringar sker idag inom den privata arbetsmarknaden. Under slutet av 2008 samt våren 2009 inbjöds kommunens förvaltningar och bolag till seminarier för att öka deras intresse att ta emot personer med funktionsnedsättning i sin verksamhet och också visa på vilket stöd de kan få av vård- och omsorgskontoret via AKTEMA. Samtliga seminarier fick ställas in på grund av mycket lågt deltagande.

Socialpsykiatri

Rehabiliteringsboendet Promenad med 20 dygne-truntplatser har utvecklats och förslag till ny verksamhet i samverkan med landstingets psykiatriska verksamhet har utarbetats och beslutats. Den nya verksamheten, som är en dagverksamhet med några få akuta korttidsplatser, startar successivt i januari 2010. Vid full drift kommer den enskilde kunna erbjudas en sammanhållen rehabiliteringskedja.

Aktivitetscenter Askens verksamhet har utretts och kommer från och med 2010 enbart att ha en öppen dagverksamhet för social samvaro och enklare aktiviteter. Den tidigare strukturerade och individuellt anpassade verksamheten flyttas till den nya verksamheten i före detta Promenads lokaler.

Barn och ungdomar med funktionsnedsättning

Vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden och barn- och ungdomsnämnden skulle under 2009 ha antagit gemensamma riktlinjer och rutiner för samverkan kring barn och ungdomar med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och i behov av särskilt stöd. Några gemensamma riktlinjer har inte antagits. Samverkan mellan de tre nämnderna har utvecklats men målet har inte uppnåtts.

Olycksförebyggande verksamhet

Samtliga verksamheter deltar i arbetet med att nå de prestationsmål som nämnden har ansvar för enligt det kommungemensamma handlingsprogrammet enligt lagen om skydd mot olyckor. Inventering och genomgång av framtagna checklistor för förebyggande av olycksfall erbjuds brukare som har stöd och insatser i ordinärt boende. Efter samråd med brandförsvaret behöver inte checklistan användas inom det särskilda boendet eftersom den olycksförebyggande verksamheten där sker på andra sätt.

Kvalitets- och utvecklingsarbete

Inom samtliga områden har olika former av kvalitets- och utvecklingsarbete ägt rum utifrån de verksamhetskrav, som vård- och omsorgsnämnden har angivit. I centrum finns brukaren och hans eller hennes individuella behov i kombination med försök till ett effektivare nyttjande av tillgängliga resurser för att klara en ekonomi i balans.

Som exempel kan nämnas kvalitetsnätverk, som har startats mellan personal som arbetar inom servicebostäder för personer med funktionsnedsättning för att utveckla det professionella bemötandet. Personalens kunskap att kunna använda teckenspråk och tekniska hjälpmedel i mötet med döva och dövblinda personer har ökat genom riktade fortbildningsinsatser. Vården och omsorgen om personer med demenssjukdom har utvecklats genom införande av levnadsberättelser som ett arbetsredskap.

Läsombud

Vård- och omsorgskontorets läsombudsverksamhet har bidragit med mycket positivt för brukare och personal. En genomförd utvärdering visar att befintliga resurser för verksamheten är tillräckliga för att nå ett gott resultat och att verksamheten uppfyller sitt syfte. Stödet från Stadsbiblioteket fungerar väl och det finns god tillgång till anpassad litteratur efter brukarnas behov. Samarbetet kring läsombudsverksamheten bidrog till att Norrköpings stadsbibliotek utsågs till Bästa lättlästa bibliotek 2009.

Nyckeltal	2009	2008	2007	2006
Äldreomsorg				
Antal personer med hemtjänst (oktober) *	2 914	2 549	2 257	2 434
varav i enskild regi	180	214	252	257
Beviljade hemtjänsttimmar (oktober) **	88 014	80 822	90 580	113 652
Utförda timmar helår ***	836 100	965 252	1 029 194	1 173 371
varav i enskild regi	79 300	114 630	136 592	135 683
Utförda timmar anhörigvård	10 718	8 919	11 814	12 080
Personer med beslut särskilt boende (oktober)	1 155	1 126	1 108	1 118
varav i enskild regi	246	314	325	349

* Antal personer med hemtjänst inklusive personer med trygghetslarm och matdistribution (är inte medräknade tidigare)

** Ändring i statistiken mellan åren 2006 och 2007; 193 personer med boendestöd för psykiskt funktionsnedsatta räknas inte längre med.

*** Planeringsinstrumentet TES har införts, vilket innebär att timbegreppet har förändrats. Antalet hemtjänst timmar är därför inte jämförbara mellan åren.

Handikappomsorg

Antal personer i LSS-boende (oktober)	472	467	453	429
varav barn/ungdomar	10	6	5	5
Antal personer med daglig verksamhet LSS (december)	459	456	469	436
Antal personer med personlig assistans LSS (december)	56	54	61	47
varav barn/ungdomar	9	10	11	5
Antal personer med personlig assistans LASS (december)	219	204	198	189
varav barn/ungdom	49	49	43	36
Korttidshem barn/ungdom	121	104	90	73
Stödfamiljer barn/ungdom	37	37	48	57

I ovanstående tabell för handikappomsorgen redovisas volymutvecklingen för de mer kostnadskrävande insatserna under perioden 2006 till 2009. Volymutvecklingen redovisar antalet personer med beslut om insatser.

SoL 2009

Utöver insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ansvarar vård- och omsorgsnämnden också för insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) för personer med funktionsnedsättning.

I december 2009 hade 254 personer boende i ordinärt boende boendestöd, 131 personer med neurologiska eller psykiska funktionsnedsättningar daglig verksamhet samt 55 personer bostad med särskild service. Av dessa 55 personer var 6 ungdomar under 18 år, som i samverkan med socialnämnden och/eller barn- och ungdomsnämnden, placerade i "skolhem" utanför kommunen.

Framtiden

Samverkan med landstinget

Allt mer avancerade hälso- och sjukvårdsinsatser utförs i den enskildes eget hem. Den snabba medicintekniska utvecklingen bidrar också till att svårt sjuka personer kan få medicinsk omvårdnad i sitt eget hem. Utvecklingen ställer allt större krav på insatser från hemtjänsten och en nära samverkan kommun och landsting.

Hemsjukvård och insatser för äldre personer med stora behov

I en kommande lagrådsremiss prioriterar regeringen stärkta insatser för äldre personer med stora vårdbehov. En nationell samordnare ska få uppgiften att stödja berörda kommuner och landsting med att överföra ansvaret för hemsjukvården till kommunerna. Möjligheterna för kommunerna att anställa läkare ska utredas och den geriatriska kompetensen inom hälso- och sjukvården ska öka. En överenskommelse om ett program för en god äldreomsorg har också träffats mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting med syfte att stimulera olika former av utvecklingsarbete.

Psykiatri/ socialpsykiatri

Antalet personer med psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning i kombination med annan funktionsnedsättning eller social problematik ökar. Kravet på både kommun och landsting att utveckla formerna för parallella och kompletterande stöd och insatser ökar. Politisk överenskommelse om uppbyggnad av en sådan samverkan behöver komma till stånd.

Äldreuppdraget

Ett samarbete har påbörjats både på politisk- och tjänstemannanivå för att bättre synkronisera besluts- och prioriteringsprocesser mellan landstinget och länets kommuner. Sär-

skilt viktiga och prioriterade områden är säkrad vårdkedja, återhämtning och rehabilitering samt hälsa och självständigt liv.

Vårdval

Den 1 september 2009 infördes vårdval i Östergötland vilket innebär att länets invånare fritt kan välja vårdcentral. Alla vårdcentraler i vårdval är godkända och auktoriserade av Landstinget i Östergötland. Det innebär att de åtar sig det grunduppdrag som landstinger ger och som bland annat innehåller grundläggande hälso- och sjukvård, rådgivning, rehabilitering, barnhälsovård, förebyggande insatser, hemsjukvård och vård vid psykisk ohälsa. De ska följa hälso- och sjukvårdens lagar och föreskrifter, ha hög kompetens och ge vård av god kvalitet. Det framgår inte riktigt om och i så fall hur vårdvalet eventuellt påverkar läkaransvaret för personer som bor i särskilt boende.

Nyckelfri hemtjänst

Erfarenheter från kommuner som infört nyckelfri hemtjänst visar att det bland annat är kostnadseffektivt, tidsbesparande, klimatsmart och att det ger möjlighet till högre säkerhet och bättre uppföljning. För att införa nyckelfri hemtjänst krävs en teknisk lösning som innebär att låset öppnas med hjälp av mobiltelefon. Inför ställningstagande till eventuellt breddinförande kommer vård- och omsorgskontoret i projektform testa de två tekniska lösningar som finns på marknaden i två begränsade hemtjänstområden under 2010.

Slutbetänkandet från LSS-kommittén

LSS-kommitténs slutbetänkande, ”Möjlighet att leva som andra” – ny lag om stöd och service för vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77), med förslag till fortsatt kommunalt huvudmannaskap för huvuddelen av lagens insatser har ännu inte slutbehandlats. Förslaget kommer att medföra ökade kostnader för Norrköpings kommun om det antas.

Daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning

Antalet ungdomar som årligen skrivs in i gymnasiesärskolan har under senare år kontinuerligt ökat. I Norrköping beräknas antalet uppgå till cirka 35 ungdomar per år. Inskrivningen i sarskolan kräver en diagnos som automatiskt berättigar

dem till insatsen daglig verksamhet enligt LSS, när de lämnar gymnasiet. Detta minskar också ungdomarnas chans att få ett vanligt lönearbete. Risken är därför stor att vård- och omsorgsnämndens behov av platser inom den dagliga verksamhetens gruppverksamheter ökar ytterligare.

Bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning

Behovet av utbyggnad av särskilda boendeformer för personer med funktionsnedsättningar är stort. Alternativa former av stöd såsom till exempel boendestöd behöver utvecklas utifrån ett ”24-timmars” perspektiv för att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att klara ett boende inom det ordinära bostadsbeståndet och minska behovet av särskilt boende.

Samverkan med andra nämnder

Antalet personer, både barn, ungdomar och vuxna, med en kombination av funktionsnedsättning och annan problematik ökar, varför olika former av samverkan mellan vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden, barn- och ungdomsnämnden samt arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden behöver utvecklas för att kunna ge stöd och insatser i hem- och närmiljön.

Kompetensutveckling

För att kunna behålla en god kvalitet inom äldre- och handikappomsorgen parallellt med ett effektivt och flexibelt nyttjande av resurser för att kunna möta både dagens och morgondagens behov måste medarbetarna ges möjlighet till kontinuerlig kompetensutveckling. Arbete inom äldre- och handikappomsorgen måste göras attraktivt därför är erbjudande om kontinuerlig kompetensutveckling en viktig del.

Socialnämnden

Ansvarsområde

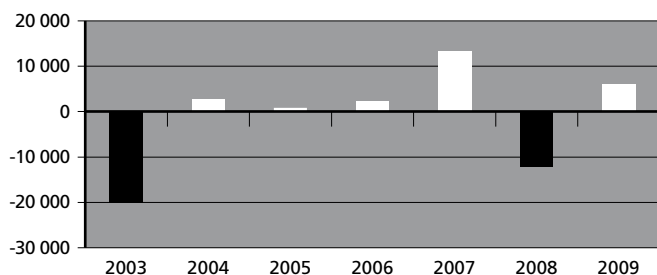
Socialnämnden är en myndighetsnämnd med ansvar för följande områden:

- Barn- och ungdomsvård enligt socialtjänstlagen samt lagen om vård av unga och lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
- Vuxenvård enligt socialtjänstlagen samt lagen om vård av vuxna missbrukare i vissa fall
- Familjerätt samt beställning av familjerådgivning
- Tillstånd och tillsyn avseende tobakslagen, alkoholserving, ölförsäljning, lotteritillstånd och automatspel
- Patientnämnd
- Kommunalt bostadstillägg till handikappade

Ekonomiskt resultat

Socialnämndens nettokostnad för 2009 uppgår till cirka 341 miljoner kronor. Nämnden redovisar ett överskott på 6 miljoner kronor.

Socialnämndens resultat 2003-2009

Socialnämnden hade vid bokslutet för 2007 ett överskott på cirka 13 miljoner kronor. Nämnden beslutade då att satsningar skulle göras för att förstärka både barn- och ungdomsvården och vuxenvården. Totalt tillkom cirka 15 nya tjänster under året. Under 2009 har nämnden tvingats minska kostnader för att skapa en budget i balans.

I mars 2009 såg nämnden att kostnaderna ökade. Ett budgetunderskott prognostiserades i mars. Socialnämnden beslutade om åtgärder för att få en budget i balans. Vid delårsbokslutet hade kostnadsutvecklingen avstannat och i slutet av året var budgeten i balans.

Tidigare tilldelade medel på 1 miljon kronor för ökade driftskostnader för det nya boendet på Trädgårdsgatan har ännu inte tagits i anspråk. Beräknad inflyttning är februari 2011. Boendet kommer att ersätta det nuvarande Hambrohemmet på Saltängsgatan.

Vissa av nämndens intäkter under året är av mer engångskaraktär. Projekt som bedrivits har haft ekonomiskt stöd av länsstyrelsen i form av olika statsbidrag. Flera av projekten avslutades under året och kommer inte att återkomma under 2010.

Anledningen till att kostnaderna minskat är att både satsningar, omfördelningar och vissa personalneddragningar gjorts under året. De omfördelningar som gjorts har syftat till att skapa förutsättningar för nya arbetssätt och verksamheter som bygger på ungdomsuppdragets arbete under 2008. Ungdomsuppdraget var ett arbete för att förbättra nämndens arbete med ungdomar med ett normbrytande beteende. Syftet var att ta fram metoder som var evidensbaserade och implementera arbetssätt som innebär bättre bedömningar av ungdomars behov av insatser.

Resultaträkning tkr	2009	2008
Verksamhetens intäkter	33 455	32 553
Verksamhetens kostnader	-374 127	-381 737
Kapitalkostnader (avskrivningar och internränta)	-21	0
Verksamhetens nettokostnad	-340 693	-349 184
Budget	346 705	336 955
Årets resultat	6 012	-12 229
Nettoinvesteringar	-358	-142

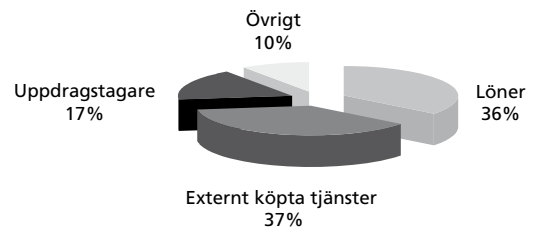
Personalredovisning	2009	2008
Antal årsarbetare	304,2	308,41
Antal anställda	312	316

Kostnadernas fördelning

En fördelning av kostnaderna per verksamhet visar att cirka 70 procent går till vård och omsorg om barn och unga och deras familjer, medan 30 procent går till vård, boende och behandlingsinsatser för vuxna.

Av nämndens kostnader är en stor del externt köpta tjänster som framgår av diagrammet.

Bruttokostnader 2009 – 374 miljoner kronor

Familjehemsvård och öppenvård

Kostnaderna för familjehemsplacerade barn och ungdomar ligger högre än budgeterat. Även den köpta öppenvården har haft större kostnader än budgeterat. Kostnaderna för de ensamkommande ungdomarna som finns på Marieborgs folkhögskola kommer att återbetalas av Migrationsverket.

Även för vuxna har kostnaderna ökat för öppenvårdsinsatser och familjehemsplaceringar.

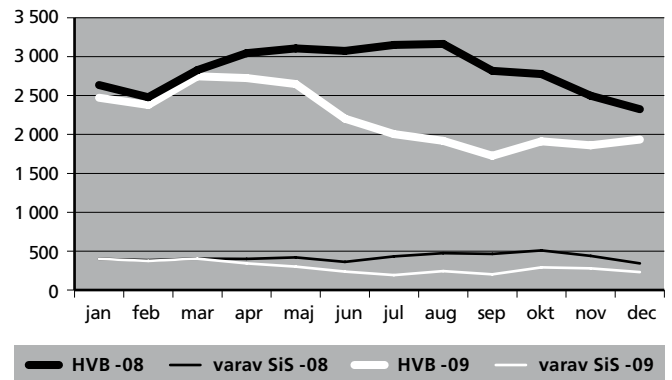
Institutionsvård

Kostnaderna för den köpta institutionsvården har minskat mycket jämfört med förra året, då den var exceptionellt hög.

Den köpta institutionsvården för barn och ungdomar kostar 79 miljoner kronor vilket är en minskning med 15 miljoner kronor. För vuxna är kostnaden 20 miljoner kronor för den köpta institutionsvården vilket är en minskning med 7 miljoner kronor jämfört med förra året.

Diagrammet nedan visar utvecklingen av vårddygnen för externa institutionsplaceringar för barn och ungdomar. Placeringar på SIS, Statens institutionsstyrelse, är väsentligt dyrare än vanliga HVB-placeringar, Hem för vård eller boende.

Vårddygn på externa HVB-hem för barn och ungdomar 2008-2009

Personal

Lönekostnaderna var cirka 4,5 miljoner kronor lägre än budgeterat vilket beror på personalneddragningar och vakanser. Utfallet av lönerevisionen uppgick till knappt 4 procent. Återhållsamhet med kurser, konferenser och utbildningar innebar att kostnaderna för kompetensutveckling blev lägre än budgeterat.

Nettokostnad per verksamhet tkr	2009	2008	2007	2006
Nämnd	982	987	793	768
Nämndadministration	1 325	1 091	764	725
KBH *	24	38	41	36
Barn- och ungdomsvård	236 255	243 235	217 067	219 673
Vuxenvård	96 295	98 255	89 050	89 131
Familjerätt med familjerådgivning	5 812	5 578	5 719	5 273
Summa	340 693	349 184	313 434	315 606

* Kommunalt bostadsbidrag till handikappade

Volymer

Socialkontoret möter ungefär 1 100 barn och ungdomar varje år. Under 2009 var 1 174 barn och ungdomar aktuella för någon form av insats. Det är en liten ökning jämfört med föregående år

då 1 133 barn och ungdomar var aktuella. Andelen flickor är 46 procent. I många fall har varje barn eller ungdom flera olika typer av insatser. Under 2009 beviljade socialkontoret totalt 1 866 insatser för barn och ungdomar, en ökning med knappt 100 insatser jämfört med 2008.

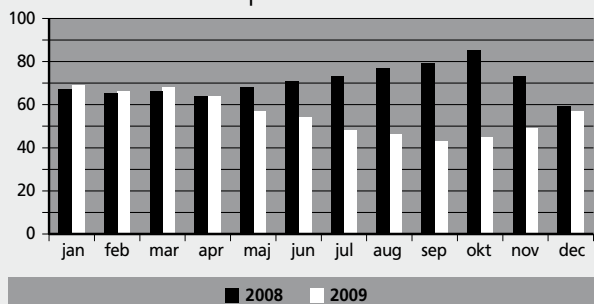
Antal vårddagar, placeringar och kostnad, barn och ungdom

	2009	2008	2007	2006	2005
HVB-vård, antal 31 dec	72	78	86	66	78
HVB, antal vårddagar	27 839	36 507	28 939	27 632	28 135
HVB, snittkostn/dygn, kr	3 152	2 815	2 741	2 933	2 751
HVB, antal placerade året	152	167	141	142	142
Familjehem, antal 31 dec	214	200	200	186	195
Familjehem, antal vårddagar	75 297	70 227	69 110	68 785	72 402
Familjehem, snittkostn/dygn, kr	621	567	561	584	554
Familjehem, antal placerade året	301	285	263	255	269
Kontaktfamilj	258	279	286	312	324
Feriehem och skollovskolonier *	201	213	211	222	167

* avser placeringar under året

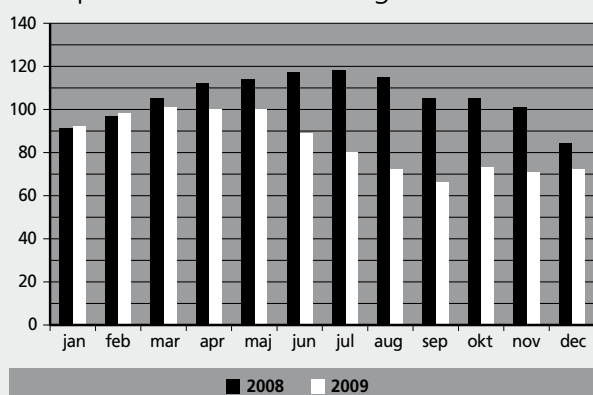
HBV, Hem för vård eller boende

HVB-placerade vuxna 2008-2009

Antalet HVB-placerade vuxna per månad.

HVB-placerade barn och ungdomar 2008-2009

Antalet HVB-placerade barn och ungdomar per månad. Från och med mars har antalet placerade varit lägre än motsvarande månad föregående år. Andelen placerade flickor är 44 procent.

Antal vårddagar, placeringar och kostnad, vuxna

	2009	2008	2007	2006	2005
HVB-vård, antal placerade året	143	155	150	153	151
HVB, antal vårddagar	20 129	24 737	21 698	21 820	22 092
HVB, kostnad per vårddygn, kr	1 151	1 202	1 171	1 213	1 169
Boende, antal placerade året	278	241	220	174	177
Boende, antal vårddagar	65 374	60 803	56 561	44 837	41 409
Boende, kostnad per vårddygn, kr	290	304	241	246	326

Antalet placerade barn och ungdomar har minskat under året. Antalet dygn i HVB-vård, Hem för vård eller boende, för barn och ungdomar har också minskat med cirka 8 600 dygn jämfört med 2008, se diagram till vänster.

Antalet barn och ungdomar placerade i familjehem har däremot ökat under året och vårddygnen i familjehem är drygt 5 000 fler jämfört med föregående år. Andelen placerade flickor är 48 procent.

Ungefär 800 vuxna personer får varje år någon form av insats från socialkontoret. Under 2009 var 807 vuxna aktuella för insats, i princip lika många personer som föregående år. Varje person kan ha flera olika typer av insatser. Totalt beviljade socialkontoret 1 187 insatser under 2009, vilket är en liten ökning jämfört med 2008. Andelen kvinnor som fick insatser är 42 procent.

Antalet vårddygn i HVB har minskat med ungefär 4 600 dygn jämfört med föregående år. Även antalet HVB-placerade personer minskade under året. Under årets tre sista månader vände trenden med ett minskat antal placerade personer samt antal vårddygn upp igen. Diagrammet till vänster visar antalet HVB-placerade vuxna per månad.

Viktiga händelser under året

Barn och ungdomar

Föregående års slutsatser i utredningen ”Ungdomsuppdraget” har präglat årets arbete i form av framför allt nya satsningar på metoder och verksamheter. Omfördelningar har gjorts för att skapa det så kallade NEB-teamet, Nystart efter behandling, vars syfte är att följa upp ungdomar som är placerade på institution. NEB står för Nystart efter behandling. En ny verksamhet har startat, IHF - Intensivt Hemmabaserat Familjearbete, som arbetar med ungdomar och deras föräldrar i hemmiljön. Dessutom har en förstärkning och viss omorganisering gjorts för att stärka arbetet i metoden FFT, Funktionell Familjeterapi.

Vidare har ett bedömnings- och uppföljningsinstrument införts, ESTER. Det är ett stöd för socialarbetarna att göra rätt bedömningar och välja rätt insatser för ungdomar med normbrytande beteende. Syftet med ESTER-bedömningen är att systematisera och strukturera både risk- och skyddsfaktorer hos den unge. Underlaget ligger

till grund för den insats som kan bli aktuell och för vad behandlingen ska inriktas på.

Det samarbetsavtal som ingåtts med polismyndigheten har under året mynnat ut i en arbetsplan. Den arbetsmetod som används bygger på erfarenheter från Göteborg, SSPF, Socialtjänst-Skola- Polis - Fritid. Arbetet riktar sig till ungdomar med normbrytande beteende.

Dessutom infördes också gemensamma riktlinjer för så kallade förhandsbedömningar. Syftet är att tydliggöra i vilka situationer nämnden ska inleda en utredning. Riktlinjerna är ett förtydligande av det lagkrav som gäller idag. En tidsgräns för hur lång tid en förhandsbedömning får ta, två veckor, är en del i riktlinjerna.

Under året har 23 ensamkommande barn tagits emot i Norrköpings kommun. Gruppboende på Marieborgs folkhögskola öppnade i april 2009 med 8 platser men sedan september månad bor där 10 ungdomar samtidigt. 13 barn har sammanlagt bott på gruppboendet under året. Totalt är det 45 ensamkommande barn som fått bistånd (placering i familjehem eller gruppboende) under 2009.

I december fick Norrköpings kommun i uppdrag att bli ankomstkommun för ensamkommande barn och ungdomar. Före jul fanns det en beredskap att ta emot barn och ungdomar.

Vuxna

Under året har tre verksamheter inom vuxenvården; Pilen, MEA och Spiran flyttat ihop i en fastighet. Syftet var att använda kompetens och lokaler på ett bättre sätt. Nya riktlinjer och rutiner i arbetet med personer som har missbruk har tagits fram under året, liksom informationsbroschyrer.

Sommarverksamheten i city för personer med missbruk har fortsatt för tredje året i rad. En samverkansgrupp finns som består av representanter från olika delar i kommunen, föreningar, företagare och polis. Syftet med verksamheten är att erbjuda aktiviteter och motivera till förändring av missbruket.

Elsa-huset invigdes i oktober 2009. I huset finns lägenheter för kvinnor i missbruk och som är utsatta för våld. Vid årsskiftet fanns tio kvinnor boende i huset. Under året har en rad kompetenshöjande insatser gjorts för att ytterligare öka kunskapen om kvinnor och barn som befinner sig i miljöer med våld och missbruk.

Personal

Socialkontoret har idag 312 tillsvidareanställda, varav 75 procent är kvinnor och 25 procent män. Andelen personal som har högskoleutbildning utgör cirka två tredjedelar.

Stora satsningar görs på kompetensutveckling främst i form av metodutbildningar. Cirka 5 procent av lönesumman avsätts för personalens kompetensutveckling, räknat i både kurs- och lönekostnader. För medarbetare med högskoleutbildning används en kompetenstrappa. Generellt ges många olika former av grundläggande kompetens i de metoder som används av många medarbetare. Specifika satsningar görs på de metoder som införs utifrån att de är evidensbaserade.

I december hölls en socialarbetardag tillsammans med Linköpings socialförvaltning och kommunala utförare. Temat för dagen var Förändringens dynamik.

I den arbetsplan som gjordes efter attitydundersökningen 2007 fokuserades på hälsa, kompetens och ledarskap. Att förbättra ledarskapet har varit ett viktigt arbete de senaste åren. Olika satsningar har gjorts både på hela gruppen chefer och dels på mindre grupper av chefer. Resultatet av satsningen märktes i medarbetarenkäten 2009 i form av ett mycket högre förtroende för sin närmaste chef. Ett annat resultat var att cheferna fick goda ledarskapsprofiler.

Inom ramen för Hälsoprojektet som påbörjades 2008 har alla enheter arbetat med planer för att förbättra hälsan. Ett stort antal olika aktiviteter pågår fortfarande med utgångspunkt från enheternas olika behov.

Fokusområden

Socialnämndens fokusområden i enlighet med kommunens mål för god ekonomisk hushållning för 2009 var två, nämligen

1. Externa institutionsplaceringar av barn och unga.
2. Externa institutionsplaceringar av vuxna.

Därutöver ska all verksamhetsstatistik redovisas könsuppdelad.

Fokusområde 1**Externa institutionsplaceringar av barn och unga**

Målet att hålla budgeten för externt köpt vård av barn och unga uppnåddes. Det sedan tidigare påbörjade arbetet med att förbättra insatser för ungdomar har under året resulterat i både nya arbetsmetoder och verksamheter.

Dels har två IHF-team startat vars syfte är att ge barn och föräldrar ett intensivt och kontinuerligt stöd under en period för att klara av sin situation. Genom att ge stöd till både ungdomar och familjer i hemmet kan institutionsplaceringar undvikas.

Dessutom har NEB-teamet startat vars syfte är att följa upp placerade ungdomar på institution. Uppdraget är både att följa ungdomarna och att planera för insatser på hemmaplan så att placeringen på institution kan förkortas. Nämnden har köpt upp alla platser på en institution i närheten av Norrköping vilket gör det möjligt att påbörja och bedriva behandling när ungdomen är på institutionen. Dessutom kan kontakten med skolan bibehållas.

Stöd för familjer med barn i olika åldrar erbjuds av flera verksamheter, inte enbart av socialkontoret. På tolv familjecentraler arbetar socialtjänsten tillsammans med förskolan och landstinget. Med några av familjecentralerna har familjerådgivningen påbörjat en samverkan. Föräldrar kan få stöd i umgänget med sina barn via verksamheten på Fenix. För föräldrar med spädbarn finns Timjan som ger stöd i anknypningsprocessen.

Arbetet med det forskningsstödda projektet SkolFam 2 har fortsatt under året. Några resultat finns ännu inte att redovisa. Syftet med projektet är att stödja och stärka barnens skolgång. Allmänna Barnhuset är en viktig samarbetspartner i projektet. Skolnärvaroprojektet som bedrivs på socialkontoret Väster tillsammans med skolan visar preliminärt goda resultat i att få barn och ungdomar att återgå till skolan genom att tidigt uppmärksamma de barn som inte kommer till skolan.

Norrköping har utvalts till att bli ett modellområde för barns psykiska hälsa, tillsammans med landstinget. Projektet syftar till att ta fram förslag på hur första linjens vård för barn 0-18 år ska se ut. En projektorganisation är under bildande.

Barns behov i centrum, BBIC, är en av Socialstyrelsen rekommenderad metod för utredning, dokumentation och uppföljning av insatser riktade mot barn och unga. Implementeringen av metoden är nu genomförd och en licensansökan har lämnats in till Socialstyrelsen.

Fokusområde 2

Externa institutionsplaceringar av vuxna

Kostnaderna för den externt köpta vården för vuxna höll sig inom budget. Under året har ett flertal mallar och rutiner tagits fram som vägledning i arbetet med personer som har missbruksproblem. En broschyr har tryckts under året för dem som söker bistånd för sitt missbruk som beskriver hur socialtjänsten arbetar och vilka metoder som används. Det är viktigt att det finns både motivation och realistiska förväntningar på de insatser som erbjuds. Allt material grundar sig på de nationella riktlinjerna för missbruks- och beroendevård. Norrköping deltar som utvecklingskommun i "Kunskap till praktik" som syftar till att införa dessa riktlinjer

Den egna öppenvården är en resurs i både utredningsarbetet och i uppföljningen av en institutionsplacering.

Kvalitetsarbete

En kontinuerlig satsning på kompetenshöjande insatser pågår. Förändrad lagstiftning och ökade krav innebär att nya kunskaper ständigt måste tillföras. En kunskapsbaserad socialtjänst innebär fortlöpande arbete med att implementera och använda evidensbaserade metoder.

Förutom införandet av BBIC, Barns behov i centrum, har nämnden fortsatt arbetet med att förbättra de utredningar som ligger till grund för socialkontorets insatser.

Ett bedömnings- och uppföljningsinstrument, ESTER, har införts. Metoden stöder ett arbetssätt som bygger på risk- och skyddsfaktorer.

Totalt var antalet tillsynsärenden och klagomål 44 under 2009. Antalet tillsynsärenden har ökat men antalet klagomål har minskat. Jämfört med 2008 var det färre klagomål och tillsynsärenden totalt.

Brukarenkäter i olika former genomförs årligen på de fyra socialkontoren och på andra enheter. Resultatet av enkätundersökningen på socialkontoren visar att över 90 procent är nöjda med bemötandet. Lika stor andel har svarat att man upplever att personalen har en hög kompetens. Det största förbättringsområdet är tillgängligheten som bland annat handlar om hur lätt man får kontakt med den man söker. Enkäterna används som en del i att förbättra verksamheten.

Framtiden

Under flera år har nämnden utvecklat verksamheter och infört nya arbetsmetoder. Detta kommer att fortsätta med tanke på de många utredningar och förslag som finns inom socialtjänstens område. Barnskyddsutredningen innehåller förslag på förändringar för att stärka skyddet för barn.

Därför kommer en intern process att genomföras, "Barnuppdraget". De som ska arbeta med detta uppdrag kommer att fokusera på de interna processerna inom barn- och ungdomsarbetet. Dels utifrån vad som görs idag och hur arbetet bör utföras i framtiden men man ska också undersöka vilka metoder som finns idag och som är evidensbaserade.

Arbetet med att minska antalet personer i hemlöshet fortsätter. Detta kommer att ske med vråkningsförebyggande arbete, satsningen på det nya boendet på Trädgårdsgatan, uppsökande arbete och förbättrade insatser för personer med missbruk.

Samverkan med Linköping kommer att fortsätta. Förutom den gemensamma socialarbetardag som nu genomförts för andra året i rad kommer fortsatta gemensamma träffar att ske mellan ledningsgrupperna. Andra konkreta samverkansmöjligheter har påbörjats mellan olika enheter exempelvis samverkan mellan familjehemsverksamheterna.

Socialtjänsten står inför stora utmaningar, med ökade krav på att tillgodose olika gruppers behov, att använda evidensbaserade metoder och arbetsätt men också i att kunna redovisa resultat av de insatser som individerna får. Förslag på öppna jämförelser och på nationella kvalitetsindikatorer har tagits fram på nationell nivå. Detta är ett viktigt arbete som kräver både tid och resurser. Kravet på dokumentation är också en faktor som påverkar tidsåtgången för den enskilde socialarbetaren.

Som samhällets yttersta skydds nät påverkas nämnden av de förändringar som sker i samhället. Exempel på detta är arbetslösheten, konsumtionen av alkohol, droganvändningen och förändringar i socialförsäkringarna.

Pågående investeringsprojekt 2009

Nämnd/projekt	Avslutas år	Redovisning tom 2008	Redovisning 2009	Redovisning totalt	Budget
Kommunstyrelsen					
5003 Hamninvestering					7 000
5007 Förstudie inseglingränna		433		433	
5009 Kaj Gantry		84		84	
5012 Muddring			3 424	3 424	
5014 Kajförstärkning			7 198	7 198	
5015 Växlingsspår Pampus			401	401	
5016 Kranspår Kajförstärkning			7 843	7 843	
5020 Mark o belysning Kombiterminal			16 639	16 639	
5035 Datorer på enheter	2009		21 827	21 827	16 200
5036 IT-investering E-service	2009	304	275	579	1 100
5037 Kostenheten skolkök	2009		1 021	1 021	2 500
5038 Invest IT-plattformen		1 761	1 671	3 432	6 200
5040 Metakatalog	2009	536	344	880	3 200
5056 Inventarier Symfoniorkester	2009	447		447	600
5057 Extern kommunikation			580	580	300
5061 Ärende- o dokument system		165	326	491	2 500
5064 Inventarier IT-enheten	2009		500	500	500
5065 Förmaket	2010		467	467	460
5066 Vattenautomater	2009		147	147	200
Summa kommunstyrelsen		3 730	62 663	65 779	39 600
Stadsplaneringsnämnden					
6002 Kaj Arkösund	2010	1 361	3 018	4 379	6 500
6003 Åtgärder inom MEX			1 005	1 005	1 000
6004 Mätinstrument	2009	0	66	66	550
6005 Utveckling i Arkösund	2012	0	0	0	20 000
6511 Borgsmoskolan	2009	42 052	2	42 054	41 000
6522 Åtg för tillgänglighet	löpande	5 893	1 106	6 999	7 000
6533 Granens äldreboende	2010	67 598	2 643	70 241	69 000
6536 Trafiksäk höjande åtgärder	löpande	1 958	268	2 226	2 000
6541 Lokalanpassning fsk.vht	löpande	15 366	13 100	28 466	29 400
6542 Borgmästaregården ombyggnad	2010	52 467	356	52 823	51 000

Nämnd/projekt	Avslutas år	Redovisning tom 2008	Redovisning 2009	Redovisning totalt	Budget
6548 Nationella mål	2010	8 073		8 073	8 200
6549 Reservkraft Rosen	2010	1 000		1 000	1 000
6550 Kompostkvarnar kök	2010	675	245	920	800
6551 Sandbyhovsköket utr	2010	2 179	270	2 449	2 000
6557 Övergång till digital-tv	2010	5 050		5 050	4 800
6559 Lindöskolan	2010	88 850	29 034	117 884	115 000
6560 Lokalanpassning gymn	2010	195		195	1 000
6562 Enebyskolan	2010	17 546	17 286	34 832	33 500
6564 Mariabacken, tillbyggnad	2010	45 929	355	46 284	45 000
6565 Anp till livsmedelslagstiftning	2012	7 407	-594	6 813	11 000
6571 Nya larmsändare	2010	748	4 040	4 788	5 500
6574 Kulvert Ljurabäck	2010	17 129	0	17 129	20 000
6577 Taborsbergs fsk	2010	2 361	19 514	21 875	27 000
6578 Rambodal fsk	2010	931	9 589	10 520	30 000
6579 Tillbyggn Fridtunatäppan	2010	7 127	4 584	11 711	12 000
6580 LSS-boende Lindöhamn	2010	10 707	957	11 664	11 500
6581 Stadsbibl lokalanp miljöätg	2010	3 396	2 063	5 459	7 000
6582 Livsm anpassn kök försk	2013	284	2 638	2 922	15 800
6583 Anpassn försk tillagningskök	2013	7 003	21 462	28 465	44 300
6584 Trädgårdsmästaren 5 o 6	2010	6 935	4 800	11 735	12 000
6585 Lindöskolan fjärrvärme	2010	6 403	1 557	7 960	7 500
6586 Kimstad fjärrvärme	2010	0		0	2 000
6587 Sporthall Lindö	2010	5 000		5 000	5 000
6589 Önskeringen ombyggnad	2010	669	8 518	9 187	9 000
6590 Bokskåpet LSS	2010	83	10 454	10 537	30 000
6591 Ombyggnad hissar	2013		730	730	8 000
6592 Sep dag- o spillvatten	2010		1 041	1 041	2 000
6593 Domarringen fsk tillbyggnad	2010		6 623	6 623	14 000
6594 Energisparåtgärder	2010		3 562	3 562	12 000
6595 Svärtinge 6 avd	2011		25	25	32 000
6596 Folkparksskolan	2011		720	720	3 000
6597 Vickelbygården	2011		501	501	42 000
6598 Svärtingehus	2011		4 366	4 366	25 000
6683 Tillgänglighetsåtgärder		2 039	-644	1 395	1 300
6685 Fröbelgården fsk		3 176	13	3 189	3 000
6686 Klockaretorget		1 442	-1	1 441	1 500

Nämnd/projekt	Avslutas år	Redovisning tom 2008	Redovisning 2009	Redovisning totalt	Budget
6687 Sörgårdens fsk		4 122	-474	3 648	3 400
6690 Yttre miljö Klockartorpskolan		1 237	8	1 245	1 000
6691 Konv förnyel energikällor		4 537	-1 098	3 439	2 000
6692 Yttre miljö skol/försk		1 012	-96	916	800
6693 Tillgänglighetsåtgärder		661	963	1 624	1 300
6694 Enebyskolan bibliotek		0	1 975	1 975	1 800
6695 Brandgarage Kvarsebo		61	1 699	1 760	1 350
6696 Kommunhuset Skärblacka		747	13	760	600
6697 Fridtunatäppans förskola		15	3 145	3 160	3 000
6698 Konv förnyel energikällor		0	195	195	2 500
6699 Lokalanp Ljuraskolan		630	405	1 035	1 400
6700 Konferensrum Rosen		0	0	0	300
6701 Lokalanp Södergården		781	1 072	1 853	1 500
6702 Bråviksgården		26	1 898	1 924	2 500
6703 Stadshospitalet		500	221	721	500
6704 Borgsmohallen		2 356	-2 356	0	1 100
6705 Stadsvakten		0	1 457	1 457	400
6706 Stadsvakten omklädn rum			40	40	900
6707 Ektorps fritidsgård			2 056	2 056	1 500
6708 Tillgänglighetsåtgärder			221	221	1 300
6709 Bergslagsgården			2 211	2 211	1 500
6710 Lindöskolan (gamla)			3 078	3 078	2 100
6711 Lokalanpassn Utbildn kontoret			560	560	1 000
6712 Smultronets fsk			3 106	3 106	3 600
6713 Regnbågens fsk			2 962	2 962	1 300
6715 Vånga fsk			9	9	1 500
6716 Innemiljöproblem			264	264	850
6718 Myndighetskrav			104	104	1 400
Summa stadsplaneringsnämnden		455 717	198 910	640 016	874 550
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden					
5051 Komvux utr invent	2008	526	769	1 295	1 300
5052 Skol-IKT		721	507	1 228	1 500
Summa arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden		1 247	1 276	2 523	2 800

Nämnd/projekt	Avslutas år	Redovisning tom 2008	Redovisning 2009	Redovisning totalt	Budget
Barn o ungdomsnämnden					
7031 Galaxen förskola	2009	373		373	380
7051 Förbättring av skol-ikt	2010	7 403	3 409	10 812	7 440
7052 Enbärets fsk inv	2009	94	122	216	295
7054 Eksunds fsk inv	2009	255	6	261	295
7059 Sörgården fsk	2010	411	0	411	550
7060 Ljura ADHD/Borgsmoskolan	2009	50	0	50	60
7064 Tamburinen	2009	205	85	290	290
7066 Nova Marielund fsk	2009	271	528	799	400
7067 Fröbelgården fsk	2009	153	129	282	295
7068 Utsikten fsk	2009	261	34	295	295
7069 Prisman fsk	2010	408	146	554	350
7070 Önnemo fsk	2009	78	37	115	150
7074 Kimstad/Greby fritidshem	2009	0	66	66	100
7075 Ungdomshälsan	2009	0	0	0	100
7076 Kolmårdsknuten	2010	0	0	0	80
7077 Borgsmo fritidsgård	2009	34	111	145	145
7078 Lindöskolan	2009		7 894	7 894	8 000
7079 Enbyskolan	2009		4 650	4 650	5 000
7080 Svanen fsk	2010		352	352	390
7081 Ripan fsk	2010		164	164	400
7082 Fridtunatäppan	2010		265	265	450
7083 Villastadens fsk	2010		543	543	550
7084 Tintomara fsk	2010		365	365	400
7085 Pianot fsk	2010		250	250	300
7086 Riddarbacken fsk	2010		284	284	300
7087 Ekan fsk	2010		160	160	200
7088 Vikbolandsskolan	2009		60	60	60
7089 Sandtorpet fsk	2009		80	80	80
7090 Uttersbergsskolan	2009		262	262	250
7091 Regnbågen fsk	2010		0	0	390
7092 Ektorps fritidsgård	2009		130	130	180
Summa barn- o ungdomsnämnden		9 996	20 132	30 128	28 175

Nämnd/projekt	Avslutas år	Redovisning tom 2008	Redovisning 2009	Redovisning totalt	Budget
Gymnasienämnden					
7217 Kungsgårdsskolan	2010		140	140	700
7219 Ebersteinska	2010		499	499	900
7221 De Geer	2009		1 492	1 492	1 500
7222 Haga	2009		890	890	900
7224 Förbättring av skol-ikt	2010	6 907	4 273	11 180	11 924
7225 Teknikcollege	2009		2 976	2 976	3 000
7226 Programarbetsplatser	2010		0	0	5 500
Summa gymnasienämnden		6 907	10 270	17 177	15 224
Socialnämnden					
7802 Kvinnohuset Elsa	2010		358	358	750
7802 Hamnbrohernet	2011		0	0	750
Summa socialnämnden		0	358	358	750
Byggnads- och miljöskyddsnämnden					
7750 Fordon	2009	0	1 047	1 047	5 600
7751 Övr brand- och räddningsutr	2009	0	764	764	780
7753 Öningsfält omb inredn mm	2009	0	201	201	410
7759 Station Centrum	2009	0	56	56	80
Summa byggnads- och miljöskyddsnämnden		0	2 068	2 068	6 870
Kollektivtrafiknämnden					
5821 Kimstad station	2010	12 513	19 405	31 918	34 000
5822 Utbyggn spårv etapp 2	2010		33 469	33 469	85 500
5826 Söder tull omb spårarbete	2010	44 773	119	44 892	46 000
5829 Nya spårvagnar	2010	71 997	1 994	73 991	80 000
5834 Kollektivtrafikbro	2009	20 000	0	20 000	20 000
5835 Handikappanp + info system	2010	2 078	1 308	3 386	6 000
5836 Proj medel spårväg Ringd	2010	3 719	-68	3 651	3 000
5838 Utökat biljettsystem	2010	2 657	1 534	4 191	4 000
5839 Videokamerautrustning	2009	1 258	0	1 258	2 000
5841 Finspångsvägen	2009	3 492	54	3 546	4 000

Nämnd/projekt	Avslutas år	Redovisning tom 2008	Redovisning 2009	Redovisning totalt	Budget
---------------	-------------	----------------------	------------------	--------------------	--------

5842 Eneby centrum	2009	2 585	24	2 609	1 800
5843 Byte av spår Folkets Park	2013	317	4 248	4 565	5 000
5844 Breddning av spår	2009	4 293	0	4 293	4 000
5845 Spårvagn M98	2010	95	0	95	2 000
5846 Kollektivtrafikbefrämj åtgärder	2013	1 155	67	1 222	1 000
Summa Kollektivtrafiknämnd		170 932	62 154	233 086	245 500

Vård o omsorgsnämnden

7400 Investeringsbudget					
7425 Utrustning Borgmästareg	2009	1 893	95	1 988	1 988
7428 Bråviksgården handik omsorg	2009	250	357	607	607
7429 Mariabacken	2009	1 105	0	1 105	1 105
7431 Lindöhamn	2009	74	262	336	336
7434 Söderport äo	2010		3 789	3 789	5 000
7435 Ljuragatan 147-149	2009		335	335	425
7436 Utbyte sängar	2009		2 246	2 246	2 250
7437 Larm äo	2010		581	581	700
7438 Larm o Brandsprinklers ho	2010		39	39	100
7439 Kyl- o frysskåp kyld mat	2009		171	171	171
7440 Invent flytt omr kontor	2009		430	430	400
7441 Resurscenter Sandbyhov	2009		111	111	145
7442 Cederborgs korttidsboende	2009		194	194	194
7443 Kompl inv och utrustning	2010		84	84	789
7444 Vickelbygården inv	2010		0	0	2 180
Summa Vård- o omsorgsnämnd		3 322	8 694	12 016	16 390

Kultur- och Fritidsnämnden

7450 Konst	2010	2 098	1 060	3 158	4 500
7468 Harlekin filmutr	2010		0	0	500
7473 Skatepark	2009	3 053	1 187	4 240	4 000
7474 Bokbuss	2010		3 412	3 412	3 412
7475 Mediapedag Centrum	2010		0	0	2 500
7476 Mamre IP	2010		717	717	650
Summa kultur- och fritidsnämnden		5 151	6 376	11 527	15 562

Nämnd/projekt	Avslutas år	Redovisning tom 2008	Redovisning 2009	Redovisning totalt	Budget
---------------	-------------	----------------------	------------------	--------------------	--------

Tekniska nämnden

5508 Broar		3 361	633	3 994	10 000
5509 Norrleden et 1 Herstaberg	2010	18 315	19	18 334	20 200
5512 Norrleden förbi Händelö	2010	1 676	150	1 826	2 000
5514 Gatubelysning	2010	1 144	3 856	5 000	5 000
5516 Östra Prom/Sjötullsgatan	2009	5 905	0	5 905	5 900
5517 Utredning Kardonbanan	2010	7 023	8 067	15 090	15 000
5519 Välkomstskyltar infarter	2010	691	22	713	900
5520 Förstudie Bråvalla trafik	2010	305	90	395	400
5523 Vid Strömmen	2010	8 364	-364	8 000	8 000
5524 Hageby Centrum Lidaleden	2010	6 095	1 905	8 000	8 000
5526 Trafiksäkerhetsåtgärder	2010	1 994	471	2 465	3 000
5527 Gång- o cykelvägar	2010	6 739	7 899	14 638	15 000
5528 Cykelväg hållristningar	2010	1 824	101	1 925	2 600
5530 Industrispår	2010	2 301	196	2 497	6 200
5533 Söderleden	2010	106 957	9 280	116 237	100 600
5537 Herrebo	2010	213	131	344	1 500
5538 ÅC Åby + Östra Husby	2010	9 055	0	9 055	6 000
5539 Tillgänglighet handikappåtg	2010	682	1 158	1 840	2 200
5540 Mätarskåp gatubelysning	2010	253	0	253	800
5542 ÅC Krokek Skärblacka	2010	6 679	6 294	12 973	14 750
5543 Gång- och cykelpassager	2009	1 400	0	1 400	1 400
5544 Passage G:a Övägen/Vilb	2009	117	0	117	300
5545 Gata Dalviksg/Hjalmar Br	2009	2 764	-265	2 499	2 500
5546 Cirkulationsplats Söderleden	2009	3 997	0	3 997	4 000
5547 Bråvalla trafikplats	2010	0	0	0	800
5549 Tunga transporter	2009	5 097	0	5 097	5 100
5550 Trefil Returpunkten Norrk	2009	2 465	0	2 465	3 200
5551 Laxtrappa i Strömmen	2010	68	42	110	1 000
5552 Trafiksäkerhetsåtgärder	2010	-39	1 702	1 663	2 000
5553 Pendlarparkering	2010	1	1 000	1 001	1 500
5554 Cirk plats Brav-Hanholmsv	2010	12	19	31	4 000
5555 Boendepark Oxelb Mariel	2009	2 177	20	2 197	2 400
5556 Trafiksäk Dalsg-Prästg	2010	0	334	334	500
5557 Spåransl anpassn kaj	2010	0	7	7	3 000
5558 Trafiksäk åtg G Övägen	2010	0	4 000	4 000	4 000

Nämnd/projekt	Avslutas år	Redovisning tom 2008	Redovisning 2009	Redovisning totalt	Budget
5559 Belysning Holmentorget	2009	250	0	250	250
5560 Regleringsdammar	2012	0	113	113	1 050
5561 Kv Hemvärnet park	2010	0	0	0	300
5562 Bilpool	2010	0	0	0	250
5565 Åtgärder Himmelstalund	2010	1 342	12 916	14 258	22 200
5667 Renovering av kajer	2010	1 264	503	1 767	3 600
5704 Parkinvesteringar	2010	1 490	522	2 012	4 810
5707 Klockaretorpet lekpark	2010	300	0	300	300
5711 Lekparker	2010	2 867	336	3 203	3 898
5712 Kvarteret Ålen	2010	239	42	281	2 000
5717 Universitetsparken	2010	146	1 869	2 015	2 100
5723 Klockaretorpets centrum	2010	3 361	-382	2 979	2 632
5743 Rhododendrodalen	2010	148	0	148	400
5748 Chamberts Plats	2010	1 831	67	1 898	2 000
5750 Stortorget	2010	468	685	1 153	1 150
5754 Väg Mauritzberg	2010	781	0	781	700
5755 Lindövägen port	2009	1 000	0	1 000	1 000
5756 Cirk plats/väg Lindö skola	2010	2 979	3 862	6 841	8 500
5757 Cirk plats Eneby centrum	2010	2 531	523	3 054	3 500
5758 Oceang inkl cirk plats	2010	5 572	54	5 626	4 500
5759 Kungsgatan åtg miljö	2010	237	1 202	1 439	2 000
5760 Bråvalla trafikplats	2010	0	525	525	4 800
5761 Huvudväg Bråvalla ind omr	2010	0	0	0	500
5762 Cirk plats Finspångsv Bråv	2010	0	0	0	500
5763 Huvudgata Brännestad	2011	0	0	0	1 000
5764 Bullersanering	2010	0	-105	-105	500
5765 Vägskyltar	2010	0	80	80	300
5766 Huvudgatan Kneippen Syd	2010	0	110	110	2 000
5767 Bro Kopparholmen Kåkenhus	2010	0	156	156	3 000
5769 Vid Strömmen	2010	0	632	632	5 000
5770 Pumpstation	2010	0	1 176	1 176	1 200
5771 Lindö småbåtshamn	2010	0	0	0	3 000
Summa tekniska nämnden		234 441	71 653	304 045	352 690

NORRKÖPING